

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till revision
av lagstiftningen om registrering av fartyg**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det skall stiftas en fartygsregisterlag som skall ersätta de stadganden i den gällande lagen om fartygsregister som berör registrering. Samtidigt skall den sistnämnda lagens rubrik ändras till lag om inteckning i fartyg.

I samband med underrättsreformen avskaffas magistraterna den 1 december 1993. Magistraterna är för närvarande fartygsregistermyndigheter för fastlandets del. Det föreslås att sjöfartsstyrelsen skall bli ny registermyndighet för fastlandets del. Enligt förslaget skall den nuvarande ordningen för Ålands del bibehållas, dvs. länsstyrelsen i landskapet Åland skall även framöver föra fartygsregistret i landskapet Åland.

I förslaget till ny fartygsregisterlag görs registermyndigheternas uppgifter och själva registreringsförfarandet klarare. Lagen innehåller stadganden om registermyndigheterna, fartygsregistret och fartygsbyggnadsregistret, registrering av fartyg och fartygsbyggen och inskrivning av äganderätten, avregistrering av fartyg ur fartygsregistret och fartygsbyggnadsregistret,

förfarandet i registreringsärenden, om ändringssökande och straffpåföljder.

Avsikten är att en proposition angående lagstiftning om skuldinteckning i transportmedel senare skall avlåtas till riksdagen, och den kommer bl.a. att innehålla stadganden om inteckning i fartyg. Det föreslås att de stadganden om inteckning i fartyg som ingår i den gällande lagen om fartygsregister tillämpas fram till dess den ovannämnda lagstiftningen om skuldinteckning har godkänts och trätt i kraft. I förevarande proposition ingår därför ett förslag till ändring av den gällande lagen om fartygsregister.

Propositionen innehåller även förslag till lag om ändring av 2 § lagen om handhavandet av sjörättsmål, sjöförklaringar och vissa andra i sjölagen avsedda ärenden samt fartygsregisterärenden i landskapet Åland samt förslag till lag om upphävande av 45 § 1 mom. 1 punkten beskattningsslagen.

Lagarna avses träda i kraft den 1 november 1993.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	3	2 kap. Stadganden om fartygsregistret och fartygsbyggnadsregistret	17
ALLMÄN MOTIVERING	3	3 kap. Registrering av fartyg och fartygsbygge samt inskrivning av äganderätten	23
1. Nuläge	3	4 kap. Förfarandet vid registrering av fartyg och fartygsbyggen samt vid inskrivning av äganderätten	26
1.1. Lagstiftning och praxis	3	5 kap. Avförande av fartyg ur fartygsregistret och fartygsbyggnadsregistret	30
1.2. Fartygs registrering i folkrättsligt hänseende och utländsk lagstiftning	3	6 kap. Ändringssökande i registerärenden	33
Fartygs registrering	3	7 kap. Särskilda stadganden	34
Fartygsinteckningar i folkrättsligt hänseende	4	8 kap. Ikraftträdelse- och övergångsstadganden	35
Situationen i de övriga nordiska länderna	5	1.2. Lag om ändring av lagen om fartygsregister	36
1.3. Bedömning av nuläget	5	1.3. Lag om ändring av 2 § lagen om handhavandet av sjörättsmål, sjöförklaringar och vissa andra i sjölagen avsedda ärenden samt fartygsregisterärenden i landskapet Åland	36
2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	6	1.4. Lag om upphävande av 45 § 1 mom. 1 punkten beskattningsslagen	36
2.1. Mål och medel	6	2. Närmare stadganden och bestämmelser	36
2.2. De viktigaste förslagen	6	3. Ikraftträdande	37
Sjöfartsstyrelsen som registerförare för fastlandet	6	LAGFÖRSLAGEN	37
Länsstyrelsen i landskapet Åland som registermyndighet på Åland	6	1. Fartygsregisterlag	37
Sjöfartsverkets distrikt som serviceenheter	6	2. Lag om ändring av lagen om fartygsregister ..	45
2.3. Det centrala innehållet i den föreslagna nya fartygsregisterlagen	7	3. Lag om ändring av 2 § lagen om handhavandet av sjörättsmål, sjöförklaringar och vissa andra i sjölagen avsedda ärenden samt fartygsregisterärenden i landskapet Åland	46
3. Propositionens verkningar	8	4. Lag om upphävande av 45 § 1 mom. 1 punkten beskattningsslagen	46
3.1. Ekonomiska verkningar	8	BILAGA	47
Verkningar i fråga om den offentliga ekonomin	8	Parallelltexter	47
Verkningar för fartygsägarna och inteckningshavarna	8	2. Lag om ändring av lagen om fartygsregister ..	47
3.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	8	3. Lag om ändring av 2 § lagen om handhavandet av sjörättsmål, sjöförklaringar och vissa andra i sjölagen avsedda ärenden samt fartygsregisterärenden i landskapet Åland	59
4. Beredningen av propositionen	9		
4.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial ..	9		
4.2. Remissutlåtanden	10		
5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	10		
5.1. Samband med andra propositioner	10		
5.2. Samband med internationella fördrag ..	11		
DETALJMOTIVERING	11		
1. Lagförslagen	11		
1.1. Fartygsregisterlagen	11		
1 kap. Allmänna stadganden	11		

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning och praxis

Förändret av fartygsregister har både en offentligrättslig och en privaträttslig funktion. Registreringen av fartyg i fartygsregistret kan anses vara både en förpliktelse och en rättighet.

I lagstiftningen i den stat där ett fartyg registreras fastställs de förutsättningar, enligt vilka fartyg får statens nationalitet och rättighet att segla under dess flagg. Det skall finnas ett verkligt föreningsband mellan registerlandet och fartyget. Som bevis på registreringen får fartyget ett nationalitetscertifikat, som kan anses vara fartygets pass.

För myndighetstillsyn och andra offentliga ändamål finns det behov av en förteckning över landets fartygsbestånd. Fartygsregistret har traditionellt utgjort en sådan förteckning.

Fartygsregistret har också en privaträttslig funktion. En registeranteckning har vissa rättsverkningar beträffande äganderätten och registermyndigheten fastställer inteckningar i fartyg.

Enligt 1 § (256/85) sjölagen är ett fartyg finskt och berättigat att föra finsk flagg, om det till mer än sex tiondedelar ägs av en finsk medborgare eller ett finskt samfund. Ett finskt fartyg som används till handelssjöfart skall enligt 2 § sjölagen vara inskrivet i fartygsregistret.

Den gällande lagen om fartygsregister (211/27) gavs år 1927. I lagen ingår två särskilda delar, av vilka den ena innehåller stadganden om fartygs registrering, förfarandet vid registrering, erforderliga registeruppgifter samt om nationalitetscertifikat och den andra de materiella stadgandena om fartygsinteckning och förfarandet vid fastställande av inteckning. Närmare bestämmelser om fartygsregistret och registerföringen ingår i förordningen angående bringande i verkställighet av lagen om fartygsregister (212/27).

Enligt 1 § lagen om fartygsregister skall fartygsregister föras över fartyg som används till handelssjöfart och som har en nettodräktighet av minst nitton registerton. I registret skall på ägarens begäran också införas mindre fartyg, om dess längd är minst tio meter.

Fartygsregister förs av magistraterna var för sitt registerområde. Registerområdena bestäms av statsrådet. För närvarande finns det 26

registerområden enligt statsrådets beslut om landets indelning i fartygsregisterområden (210/56). Enligt lagen om handhavandet av sjörättsmål, sjöförklaringar och vissa andra i sjölagen avsedda ärenden samt fartygsregisterärenden i landskapet Åland (894/80) handhas fartygsregisterärendena på Åland av länsstyrelsen i landskapet Åland. Mindre rådstuvurätter och magistrater som verkat i samband med dem har under de senaste åren indragits och fartygsregisterärendena har överförts till den närmaste magistraten. Större register finns numera bara i Helsingfors, Åbo och Mariehamn.

Nästan hälften av fastlandets handelsfartyg är registrerade i Helsingfors och Åbo. Andra större registerdistrikt är också Kotka, Borgå och Nådendal. Den största delen av insjö-Finlands handelsflotta är registrerad i Nyslott och Kuopio. Landets tredje största register, efter Helsingfors och Åbo, finns i Mariehamn.

Genom lagen om upphävande av lagen om magistrat (1419/92) avskaffas magistraterna den 1 december 1993 i samband med underrettsreformen. Eftersom magistraterna avskaffas måste förändret av fartygsregistret och handhavandet av inteckningsärendena överföras till någon annan myndighet.

1.2. Fartygs registrering i folkrättsligt hänseende och utländsk lagstiftning

Fartygs registrering

I den internationella sjöfarten skall ett fartyg ha någon stats nationalitet, som kännetecknas av fartygets flagg. Enligt konventionen om det öppna havet (FördrS 7/65) får fartygen använda endast en stats flagg och de lyder på de öppna haven enbart under denna stats jurisdiktion. Nationaliteten bestämmer i huvudsak fartygets rättsliga ställning både i hemlandet och utomlands. Finland har tillträtt den ovan nämnda konventionen.

Beträffande offentligrättsliga frågor lyder fartyget folkrättsligt under flaggstatens jurisdiktion utom i de undantagsfall som uttryckligen nämns i konventionen eller i andra internationella överenskommelser. Undantagen berör främst territorialvattnen, där statens jurisdiktion också kan utsträcka sig till utländska fartyg.

De privaträttsliga frågorna, såsom frågor i anslutning till ägandet, avgörs enligt principer-

na för internationell privaträtt och den nationella rättens stadganden om lagval.

Bl.a. de säkerhets-, bemannings-, samt arbetstidsstadganden, samt skatte-, socialskydds- och pensionsstadganden, som skall tillämpas på fartyget, bestäms enligt fartygets nationalitet.

Enligt den ovan nämnda konventionen skall staten bestämma de förutsättningar enligt vilka fartyg kan registreras inom dess område och de förutsättningar, enligt vilka fartyg får använda statens flagg. Grundförutsättningen är att det finns ett "verkligt föreningsband" mellan registerlandet och fartyget. Detta definieras dock inte närmare, och det förutsätts inte uttryckligen att fartyget t.ex. skall ägas av flaggstatens medborgare eller sammanslutningar som har sin hemort i flaggstaten. Ett allmänt kriterium för registrering har dock traditionellt varit, att det egna landets medborgare eller sammanslutningar äger en viss andel i fartyget. Denna andel brukar variera från 51 till 100 procent. Kriteriet som gäller ett föreningsband som basera sig uteslutande på äganderätten har dock under de senaste åren uppmjukats som följd av olika nya registreringsarrangemang. Såsom exempel kan nämnas parallellregistren och bekvämlighetsflaggregistren.

Enligt konventionen om det öppna havet är det dock väsentligt att flaggstaten effektivt utövar sin jurisdiktion samt övervakar administrativa, tekniska och sociala frågor beträffande fartyg som seglar under dess flagg.

Artiklarna 91 och 92 i FN:s havsrättskonvention av år 1982 innehåller motsvarande bestämmelser. Denna konvention har ännu inte trätt i kraft internationellt, men bestämmelserna i konventionen har redan i rätt omfattande utsträckning blivit internationell sedvanerätt.

FN:s konferens för handel och utveckling (UNCTAD) godkände år 1986 en konvention angående villkor för fartygs registrering. Enligt konventionen skall ett fartyg segla enbart under en enda stats flagg. I konventionen bestäms vidare som huvudregel att man inte får införa fartyget i två eller flera register samtidigt. Konventionen innehåller bestämmelser om ett föreningsband mellan det fartyg som skall registreras och registerlandet. I dessa förutsätts att det finns ett verkligt föreningsband mellan å ena sidan fartygets ägande eller fartygets bemanning och å andra sidan registerlandet. Beträffande det föreningsband som gäller ägandet, är kriterierna som konventionen

uppställer rätt vaga. Det är t.ex. tillräckligt att ett utländskt bolag i flaggstaten har en representant, som är medborgare eller fast bosatt i registerstaten och som juridiskt ansvarar för fartygsägarens räkning.

Registreringskonventionen är den första internationella överenskommelse som också tillåter möjligheten att registrera ett fartyg i ett annat lands fartygsregister eller annat administrativt register på basis av ett bareboat-befraktningensavtal, samtidigt som fartyget står kvar i ägarens hemlands register.

Konventionen har inte trätt i kraft internationellt. Man har inte heller i Finland vidtagit åtgärder för att tillträda konventionen, utan följer med ratifikationsutvecklingen.

De internationella överenskommelserna angående fartygs registrering lämnar konventionsstaten full frihet att bestämma om registermyndigheten. I endel länder förs fartygsregistret av domstolar, i andra åter av sjöfarts- eller andra förvaltningsmyndigheter.

Fartygsinteckningar i folkrättsligt hänseende

Konventionerna om sjöpanträtt och fartygsinteckning av år 1926 och 1967 innehåller bestämmelser om registrering av inteckning som fastställts i fartyg och om erkännande av inteckning som fastställts i främmande stat. Enligt konventionerna skall de inteckningar som fastställts i fartyg registreras och registeruppgifterna vara offentliga. Konventionsförpliktelse avser främst att säkerställa inteckningshavarnas ställning och tillfredsställa kreditörernas behov att få uppgifter om fartygets ägare, eventuellt tidigare fastställda inteckningar och storleken av de fordringar för vilka inteckningarna har fastställts som säkerhet. För att trygga inteckningshavarnas ställning uppställer konventionerna också vissa förpliktelser beträffande registermyndigheterna, främst i samband med avregistrering av fartyg.

Finland tillträdde i tiden konventionen av år 1926, men har sedermera sagt upp konventionen den 1 mars 1965. Den gällande lagstiftningen i Finland baserar sig på 1967 års konvention, vilken dock inte har tillträtts.

Sammanförandet av fartygsregistren och överförandet av fartygsregister- och inteckningsärendena till sjöfartsstyrelsen skulle inte

förutsätta några specialarrangemang beträffande fullgörande av de förpliktelser som 1967 års konvention uppställer.

Situationen i de övriga nordiska länderna

I *Sverige* ingår stadgandena om fartygs registrering och dess rättsverkningar i sjölagen. Skeppsregistret förs av en särskild registermyndighet som kallas Sjöfartsregistret och utgör en särskild enhet inom Stockholms tingsrätt. Registermyndigheten för dessutom ett skeppsbyggnadsregister, som inte har någon offentlig-rättslig funktion utan enbart tjänar privaträttsliga syften. Skeppsregistret är ett nationalregister och öppet endast för svenska fartyg, medan skeppsbyggnadsregistret är ett territorialregister avsett för skepp under byggnad i Sverige, oberoende av ägarens nationalitet.

Registermyndigheten fastställer också inteckningar i fartyg och ger pantbrev som bevis på sådan inskrivning.

Registermyndigheten förestås av en inskrivningsdomare, som skall vara lagfaren. Registren förs med användning av automatisk databehandling.

I *Norge* ingår stadgandena om det traditionella fartygsregistret i sjölagen, liksom i Sverige. Fartygsregistret är indelat i registerområden som förestås av en fastighetsdomare (tinglysningsdomare). Områdena fastställs genom förordning och för närvarande finns det 27 registerområden. De bestämmelser om domares och tjänstemäns behörighetsvillkor som ingår i lagen om lagfart och inteckningar tillämpas på registerföraren och fartygsregistrets tjänstemän.

Bestämmelserna om det norska internationella skeppsregistret (NIS) ingår i en särskild lag. Fastighetsdomaren i Bergen för detta register. Den största delen av den norska handelsflottan har registrerats i detta register sedan det grundades den 1 juli 1987. I det traditionella fartygsregistret finns huvudsakligen de fartyg som går i inrikesfart samt de fartyg som inte får införas i NIS-registret.

Det norska justitiedepartementet tillsatte år 1990 en arbetsgrupp vars uppgift var att göra en framställan om hur man skulle kunna ersätta de lokala fartygsregistren med ett gemensamt register för hela landet, administrativt sammanföra det norska traditionella fartygsregistret med det norska internationella skepps-

registret och överföra fartygsregisterföringen från domstolarna till något annat organ.

I arbetsgruppens betänkande, som gavs i mars 1991, föreslås att förandet av fartygsregistret koncentreras till Bergen så, att det traditionella fartygsregistret och NIS-registret skulle skötas såsom skilda enheter vid samma myndighet.

I *Danmark* finns bestämmelserna om fartygs registrering, fartygsregistret och dess funktioner i en särskild lag och förordning.

Fartygsregistret förs i Danmark centraliserat. Fartygsregistret finns vid sjöfartsstyrelsen. Genom förordning bestämda distriktstullkammare i olika delar av Danmark bistår registermyndigheten i registreringsärenden.

Som behörighetsvillkor för chefen för fartygsregistret uppställs behörighet för domartjänst.

Det danska internationella skeppsregistret (DIS) grundades den 18 juli 1988 genom en särskild lag. Registret förs centraliserat och det finns vid sjöfartsstyrelsen. Största delen av den danska handelsflottan är numera inskriven i DIS-registret.

1.3. Bedömning av nuläget

Sjöfartens internationella natur förutsätter att fartygen är registrerade och att registeruppgifterna om fartygen och deras ägare är offentliga. Fartygets ägare svarar i regel för de skador som förorsakas utomstående i samband med fartygets drift. Fartyget skall ha nationalitetscertifikat utgående från vilket man bör kunna få reda på fartygets ägare. Nationalitetscertifikatet är också en sorts pass, som gör det möjligt för fartyget att anlöpa utländska hamnar.

Någon ändring av de internationella överenskommelser om fartygs registrering som behandlats i avsnitt 1.2. är inte i sikte. På grund av internationella konventionsförpliktelser skall Finland fortfarande ha ett fartygsregister för fartyg som seglar under finsk flagg. Med tanke på den offentlighetsrättsliga tillsynen över dessa fartyg är det också nödvändigt att ha ett register över dem.

Emedan de nuvarande registermyndigheterna — dvs. magistraterna — skall upphävas, måste förandet av registret överföras till någon annan myndighet. Det föreligger samtidigt skäl att

revidera den gällande fartygsregisterlagstiftningen så att den anpassas till nutidens behov.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

2.1. Mål och medel

Målsättningen med den nya lagstiftningen är att skapa ett effektivt och ekonomiskt system för fartygsregisterföringen och för behandlingen av ärenden som berör registrering av fartyg. Detta får dock inte ske på bekostnad av rättssäkerheten, utan sådana aspekter skall särskilt beaktas i samband med reformen.

Förandet av fartygsregistret är sådan förvaltningsverksamhet som enligt de nuvarande trenderna inom justitieförvaltningen skulle vara ändamålsenligast att överföra till en förvaltningsmyndighet. Om uppgiften att föra registret skulle kvarstå inom justitieförvaltningen, skulle t.ex. Helsingfors rådstuvurätt kunna sköta uppgiften. Detta har dock inte ansetts ändamålsenligt.

Uppgiften att föra fartygsregistret och att fastställa fartygsinteckningar borde också i framtiden skötas av samma myndighet. Inteckning i fartyg fastställs på basis av äganderätten till fartyget och de uppgifter om äganderätten som är införda i fartygsregistret. Sjöfartsnäringsringen är en kapitalintensiv näring och varje fartyg som används till handelssjöfart är i regel intecknat för penningfordran.

Man har redan erfarenhet av överföring av inteckningsärenden till förvaltningsmyndigheter. Enligt lagen om företagsinteckning (634/84) sköts företagsinteckningsärenden av en för detta ändamål särskilt grundad företagsinteckningsbyrå vid patent- och registerstyrelsen. Även ärenden som gäller inteckning i bil eller i luftfartyg har redan länge skötts av förvaltningsmyndigheter.

2.2. De viktigaste förslagen

Sjöfartsstyrelsen som registerförare för fastlandet

Det föreslås att förandet av fartygsregistret sammanförs för fastlandets del till en myndighet och sjöfartsstyrelsen föreslås bli ny fartygsregistermyndighet.

Den moderna datatekniken och den långt utvecklade infrastrukturen gör det möjligt att grunda ett centraliserat fartygsregister utan att detta kan antas medföra tilläggskostnader eller annan olägenhet för fartygsägarna, rederinärningen i allmänhet eller inteckningshavarna.

Det faktum att sjöfartsstyrelsen enligt lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart (1707/91) för handelsfartygsförteckningen talar också för att fartygsregistret skall överföras till sjöfartsstyrelsen. En förutsättning för att ett fartyg får införas i förteckningen är att det är inskrivet i det finska fartygsregistret. Största delen av de finska lastfartygen i utrikesfart har år 1992 upptagits i denna förteckning. Administrativa och organisatoriska skäl talar således för att fartygsregistret och handelsfartygsförteckningen förs av samma myndighet.

Länsstyrelsen i landskapet Åland som registerförare på Åland

Beträffande registrering av fartyg på Åland, föreslås att den nuvarande ordningen bibehålls, dvs. länsstyrelsen i landskapet Åland skall fortfarande sköta registerärendena på Åland. Isynnerhet rederinäringsens centrala ställning i det åländska näringslivet och de åländska sjöfartstraditionerna talar för denna lösning. Enligt den nya självstyrelselagen för Åland (1144/91), som trätt i kraft vid ingången av 1993, hör fartygsregistret till rikets lagstifningsbehörighet, på samma sätt som enligt gällande rätt. Enligt den nya lagen får dock landskapet stadga om en frivillig användning av den åländska flaggan bl.a. på handelsfartyg som har hemort på Åland. Också de andra självstyrelseområdena i nordnorden, dvs. Färöarna och Grönland, har sina egna specialarrangemang.

Enligt lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart får registermyndigheten på Åland införa i förteckningen fartyg som är inskrivna i fartygsregistret på Åland.

Sjöfartsverkets distrikt som serviceenheter.

Med hänsyn till kundbetjäningen föreslås det att sjöfartsstyrelsens sjöfartsdistrikt fungerar såsom servicepunkter genom att dela ut ansökningsblanketter och informationsmaterial om de handlingar som behövs vid registrering och inteckningsärenden.

Sjöfartsverkets distriktsförvaltning består av fyra sjöfartsdistrikt. Dessa är följande: Finska vikens sjöfartsdistrikt, vars centralförvaltning finns i Helsingfors och regionalkontor i Kotka, Skärgårdshavets sjöfartsdistrikt, som har sin centralförvaltning i Åbo och regionalkontor i Mariehamn, Bottniska vikens sjöfartsdistrikt vars centralförvaltning ligger i Vasa och regionalkontor i Uleåborg, och Insjö-Finlands sjöfartsdistrikt, som har sin centralförvaltning i Villmanstrand och sina regionalkontor i Joensuu, Jyväskylä, Kuopio, Nyslott och Tammerfors.

2.3. Det centrala innehållet i den föreslagna nya fartygsregisterlagen

Propositionen innehåller ett förslag till en ny tidsenlig fartygsregisterlag. Den gällande lagen har använts som utgångspunkt till de delar den ännu är aktuell. Syftet har varit att uppnå en klarare struktur i fråga om registermyndigheternas verksamhet och själva registreringsförfarandet. I beredningen har man också beaktat de riktlinjer som i fråga om lagfarts- och inteckningsregistret beträffande fastigheter framställts i jordabalkskommissionens betänkande (kommittébetänkande 1989:53).

Förslaget till ny fartygsregisterlag har indelats i kapitel, som omfattar stadganden om fartygsregistret och fartygsbyggnadsregistret, registrering och inskrivning av äganderätten i fartyg och i fartygsbyggen, fartygs avregistrering ur fartygs- och fartygsbyggnadsregistret, förfarandet i registreringsärenden, ändringsökande och straffpåföljder.

Enligt lagförslaget föreligger allttjämt skyldighet att registrera ett fartyg som är finskt enligt 1 § sjölagen och används i handelssjöfart samt uppfyller vissa mått. Enligt förslaget får ägaren också, såsom enligt gällande lag, registrera sitt fartyg på frivillig grund då de i lagen uppställda förutsättningarna uppfylls.

I propositionen föreslås att ett särskilt register över fartyg under byggnad, dvs. ett fartygsbyggnadsregister, grundas. Grunden för registret är i enlighet med den internationella skeppsbyggnadskonventionen geografisk och i registret kan införas fartyg som är under byggnad i Finland. Förslaget ger möjlighet att registrera fartygsbyggen i ett betydligt tidigare skede än för närvarande.

Sjöfartsstyrelsen och länsstyrelsen i landska-

pet Åland skall enligt förslaget vara registermyndigheter. Registret skall vara offentligt.

Lagförslaget innehåller stadganden om fartygs registrering och inskrivning av äganderätten till fartyg. Ett och samma fartyg registreras i det finska fartygsregistret i regel bara en gång. Däremot kan fartygets ägare skifta flera gånger under fartygets livstid.

Det föreslås att avgöranden angående registreringsärenden och ärenden som berör inskrivning av äganderätten i fartyg samt inteckningsärenden skall antecknas i fartygsregistret. I förslaget har det antal uppgifter som skall antecknas i registret reducerats jämfört med gällande lag. Avsikten är att endast sådana uppgifter som är nödvändiga för att identifiera fartyget och dess ägare skall antecknas i registret. I fartygsbyggnadsregistret antecknas motsvarande uppgifter som i det egentliga fartygsregistret.

Enligt förslaget är fartygets ägare skyldig att anmäla fartyget för registrering och ansöka om inskrivning av sin äganderätt. I fråga om ett partrederi kan också huvudredaren utföra dessa åligganden.

I propositionen ingår stadganden om den tidsfrist inom vilken anmälan om övergång av äganderätten och andra ändringar skall göras. Lagförslaget innehåller också vissa specialstadganden om fartyg som överförts till Finland från utlandet.

Lagförslaget innehåller också stadganden om avförande av fartyg ur fartygsregistret och fartygsbyggnadsregistret. I dessa stadganden accentueras inteckningshavarnas rättsliga ställning och den folkrättsliga anknytningen. Därför uppställs i lagen exakta förutsättningar under vilka ett intecknat fartyg får avregistreras.

Lagförslaget innehåller dessutom stadganden angående förfarandet i registrerings- och inteckningsärenden, innehållet i samt anhängiggörande och komplettering av ansökan, avgörande och expedition. Det föreslås att kungörelse kunde användas i de fall då fångeshandlingen inte kan företes. I förslaget uppräknas också de situationer där registermyndigheten kan lämna ansökan vilande samt de grunder enligt vilka ansökan skall avslås.

De stadganden i lagförslaget som berör själva förfarandet har också granskats i relation till lagen om förvaltningsförfarande (598/82). Avsikten har varit att undvika dubbel reglering, men det föreslås dock att man

beträffande vissa helheter inför stadganden om förfarande i den nya fartygsregisterlagen.

Emedan det i sjöfarten används rikligt med engelskspråkiga dokument föreslås det att man till registermyndigheten får inlämna handlingarna i ärendet också på engelska, dock inte själva ansökan. Språklagen (148/22) avgör dock såsom nu på vilket av de inhemska språken expeditionen ges och myndigheten har inte någon skyldighet att ge intyg på engelska.

Lagförslaget innehåller dessutom stadganden om ändringssökande och straffpåföljder på grund av underlåtenhet att fullgöra de skyldigheter som stadgas i fartygsregisterlagen.

Det föreslås att registermyndigheten skall ha ett objektivt ansvar i fråga om tekniskt fel i registret och att staten skall vara skadeståndsskyldig för sådant fel.

I detta skede föreslås dock inte att det skall stadgas att fartygsregistret i sig skulle ha s.k. positiv offentlig tillförlitlighet med härtill hörande skadeståndsansvar för staten. En dylik reglering gäller för det svenska fartygsregistret, och i det betänkande som jordabalkskommisionen gav 1989 föreslogs det att motsvarande reglering också skall införas i Finland angående lagfarts- och inteckningsregistret. Det är dock ändamålsenligt att dessa rättsprinciper, som är nya för finsk rätt, först genomförs inom fastighetsrätten innan man överväger att genomföra en motsvarande reglering i fråga om fartygsregistret.

Den nya fartygsregisterlagen skall ersätta den gällande lagen till den del stadgandena hänför sig till fartygs registrering. Man avser att till riksdagen senare avlåta en proposition med förslag till lagstiftning angående inteckning i transportmedel, som också kommer att innehålla stadganden om inteckning i fartyg. Det föreslås att de stadganden om inteckning i fartyg som finns i den gällande lagen om fartygsregister skall tillämpas tills dess den ovan nämnda lagstiftningen om inteckning har antagits av riksdagen samt trätt i kraft.

Propositionen om revision av fartygsregisterlagstiftningen innehåller därför ett förslag till ändring av den gällande lagen om fartygsregister så, att de stadganden som gäller fartygs inteckning fortfarande förblir i kraft, dock med vissa ändringar, medan de stadganden som gäller registermyndigheten och fartygs registrering upphävs.

3. Propositionens verkningar

3.1. Ekonomiska verkningar

Verkningar i fråga om den offentliga ekonomin

Genom att sammanföra fartygsregistret för fastlandets del till sjöfartsstyrelsen kan man uppnå ett mer ekonomiskt system i fråga om förändret av fartygsregistret än det nuvarande. Sammanförandet av registret skulle inte i ett längre tidsperspektiv innebära kostnadsökningar för den offentliga ekonomin. Det arbete som i dag utförs vid magistraterna skall efter reformen utföras centraliserat vid sjöfartsstyrelsen.

I samband med reformen skall automatisk databehandling tas i bruk vid förändret av fartygsregistret, vilket kommer att medföra kostnader för skapande och upprätthållande av systemet. Kostnaderna för planeringen och upprättandet av ett register som förs med användning av automatisk databehandling skulle enligt uppskattning uppgå till 600 000 mark. De årliga driftskostnaderna för registret skulle enligt uppskattning vara 500 000 mark. Detta belopp innehåller lönekostnader, administrativa kostnader, beräknad hyra, kostnader för användning av automatisk databehandling och arkivering. Avsikten är att driftskostnaderna för registret skall täckas så långt det är möjligt genom de avgifter som uppbärs för registrets prestationer.

Enligt propositionen kommer länsstyrelsen i landskapet Åland också i fortsättningen att sköta registreringsärendena på Åland. Länsstyrelsens arbetsuppgifter kommer således inte att ändras genom reformen. Däremot är det dock meningen att man i framtiden också på Åland skall övergå till automatisk databehandling vid registerförändret. Båda registren skall vara kompatibla, så att det går att kommunicera mellan dem.

Verkningar för fartygsägarna och inteckningshavarna

Den moderna datatekniken och den övriga långt utvecklade infrastrukturen gör det möjligt att skapa ett centraliserat fartygsregister så, att det inte orsakar ökade utgifter för fartygsägarna, rederierna eller inteckningshavarna.

3.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Sysselsättningseffekten av förändret av det

nuvarande fartygsregistret och skötseln av inteckningsärenden vid magistraterna varierar beroende på antalet fartyg som är registrerade i registerområdet. Den sammanlagda sysselsättningseffekten av registrerings- och inteckningsärenden vid magistraterna i Helsingfors och Åbo är enligt uppskattning ungefär 0,6 årsverken. Ungefär hälften av fastlandets handelsfartyg är registrerade i dessa registerområden. Sysselsättningseffekten i de övriga fartygsregistren är liten.

Överförandet av fartygsregister- och inteckningsärendena från magistraterna till en ny registermyndighet har inte i sig personaleffekter beträffande magistraterna, emedan de skall avskaffas och deras uppgifter skötas på ett helt nytt sätt.

Fartygsregister- och inteckningsärenden kan skötas vid sjöfartsstyrelsen genom att en fartygsregisterenhet, som placeras på allmänna avdelningen i den nuvarande organisationen, grundas. Enhetens personal skulle bestå av en jurist, som avlagt juris kandidatexamen, samt av ett tillräckligt antal kontorsarbetare. Det är meningen att den personal som behövs till fartygsregisterenheten kan fås genom en nyallokering av nuvarande personalresurser. Avsikten är att systemet skall genomföras med ett flexibelt vikariatarrangemang så att en effektiv och kontinuerlig kundservice kan tryggas, utan att dock ge avkall på rättssäkerheten.

Det föreslås att länsstyrelsen i landskapet Åland även i fortsättningen skall föra fartygsregistret på Åland, vilket innebär att ändringar i fråga om personal och organisation inte kommer att ske där.

4. Beredningen av propositionen

4.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial

År 1919 tillsattes en kommission för att revidera 1889 års förordning angående skeppsregistret. På basis av kommissionens arbete beredde lagberedningen ett förslag till ny lagstiftning. Lagberedningen föreslog redan då att fartygsregistret skulle sammanföras till en myndighet. Sjöfartsstyrelsen föreslogs bli registerförare, eftersom "denna även eljest har inseeende över landets skeppsfart". Med hänsyn till fartygsregistrets tillförlitlighet och enhetlighet ansågs också att samma myndighet som för fartygsregistret också skulle fastställa

inteckningar i fartyg. För att trygga kundens rättsskydd föreslogs, att personer vid sjöfartsstyrelsen som var behöriga för domarvärv skulle delta i behandlingen av inteckningsärenden. Överförandet av inteckningsärenden till en rent administrativ myndighet skulle då ha varit ett från den allmänna praxisen avvikande arrangemang och majoriteten i riksdagens lagutskott var inte heller övertygad om fördelarna med att sammanföra registret till en myndighet. I enlighet med denna åsikt antog riksdagen den gällande fartygsregisterlagen, enligt vilken magistraterna för fartygsregister i sina registerområden.

Den av handels- och industriministeriet år 1970 tillsatta kommissionen för sjöfartsnäringens förvaltning granskade inte uttryckligen frågan om förandet av fartygsregistret. I kommissionens delbetänkande I, som gavs den 6 maj 1971, har man dock nämnt förandet av fartygsregistret som en av sjöfartsstyrelsens uppgifter. I kommissionens delbetänkande II, som gavs den 16 december 1974, har man redan föreslagit fartygsregisterärendena som en eventuell uppgift för sjöfartsstyrelsens juridiska byrå. Kommissionens åsikter ledde inte då till några ändringar i fråga om förandet av fartygsregistret.

Trafikministeriet tillsatte den 24 januari 1991 en kommission för att utreda hur förandet av fartygsregistret och fastställandet av fartygsinteckningar administrativt skulle ordnas efter det de nuvarande registermyndigheterna, dvs. magistraterna, avskaffas. Detta skulle enligt planerna ske i samband med underrättsreformen i slutet av år 1993. Kommissionen skulle också utreda behovet av att revidera fartygsregisterlagens materiella stadganden om fartygsregistrering, bl.a. stadgandena angående förfarande, registeruppgifter och nationalitetscertifikat samt om dessa ändringar skapar ett behov av konsekvensändringar i stadgandena angående fartygsinteckning.

Kommissionen skulle avlämna sitt mellanbetänkande angående en ny fartygsregisteradministration, om detta visade sig nödvändigt på grund av tidtabellen för förverkligande av underrättsreformen. Kommissionen gav på denna grund ett mellanbetänkande den 5 december 1991.

Kommissionens mellanbetänkande innehöll ett förslag till hur förandet av fartygsregistret administrativt skulle ordnas efter det magistraterna avskaffas. I mellanbetänkandet föreslogs

att fartygsregistret för fastlandets del skulle sammanföras till en myndighet. Man föreslog sjöfartstyrelsen som ny registermyndighet. I fråga om registermyndigheten på Åland föreslogs att det nuvarande arrangemanget skulle bibehållas, dvs. att länsstyrelsen i landskapet Åland fortfarande skulle vara registermyndighet i landskapet. Med hänsyn till kundservicen föreslogs i mellanbetänkandet att sjöfartsstyrelsens sjöfartsdistrikt med sina regionalkontor kunde fungera som servicepunkter, som delar ut registreringsinformation och registreringsmaterial.

Innan mellanbetänkandet gavs bad kommissionen av de 26 magistrater som för fartygsregister samt av Ålands länsstyrelse om utredning angående fartygsregister- och in-teckningsärendenas antal och sysselsättningsverkan. Kommissionen bad också om synpunkter på ett eventuellt sammanförande av fartygsregistret. De magistrater som kommenterade denna fråga förhöll sig positiva till sammanslagningen för fastlandets del.

Trafikministeriet bad om utlåtande angående kommissionens mellanbetänkande av de viktigaste myndigheterna, Ålands landskapsstyrelse, rederinäringen och finansieringsinrättningar. I utlåtandena ansågs att koncentrerandet av fartygsregistret till en myndighet var en ändamålsenlig lösning.

Vid beredningen av förslaget till ny fartygsregisterlagstiftning stod kommissionen också i kontakt med den av justitieministeriet tillsatta kommissionen för skuldinteckning i transportmedel, vars uppgift var att utreda behovet av att revidera den materiella lagstiftningen angående inteckning i luftfartyg, fartyg och bilar utgående från de riktlinjer som föreslagits i jordabalkskommissionens betänkande och de principlösningar som godtagits i lagen om företagsinteckning. Den sistnämnda kommissionen har slutfört sitt arbete den 31 december 1992 (kommittébetänkande 1992:44).

Fartygsregistret 1994 -kommissionens betänkande gavs den 30 juni 1992.

4.2. Remissutlåtanden

Kommissionens förslag har varit på remiss hos följande instanser: justitieministeriet, inrikesministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, Ålands landskapsstyrelse, länsstyrelsen i landskapet Åland, sjöfartsstyrelsen, Helsingfors

hovrätt, Helsingfors magistrat, Åbo magistrat, dataombudsmannen, Sjömanspensionskassan, Finlands Rederiförening, Ålands Redarförening, Utrikesfartens Småtonnageförening, Kansallisrahoitus Oy, Suomen Yritysrähoitus Oy, Finlands Metall-, Maskin och Elektroniska Industris Centralförbund samt Helsingfors universitet.

I remissutlåtandena ansågs kommissionens förslag att sammanföra fartygsregistret för fastlandets del till sjöfartsstyrelsen vara motiverat. I utlåtandena intogs en positiv hållning till förslaget till ny fartygsregisterlagstiftning. I några utlåtanden fästes särskild uppmärksamhet vid att frågan om fartygsregistrets offentliga trovärdighet borde tas upp ånyo i samband med jordabalksreformen, där man avser att införa stadganden om offentlig trovärdighet för lagfarts- och in-teckningsregistren. Ett sammandrag över remissutlåtandena har gjorts vid trafikministeriet. Vid den fortsatta beredningen av lagförslaget har man beaktat de anmärkningar som framställts i remissutlåtandena angående vissa detaljer i lagförslaget.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

5.1. Samband med andra propositioner

Den i punkt 4.1. nämnda av justitieministeriet tillsatta kommissionen, som har berett ny lagstiftning om inteckning i transportmedel, har i sitt förslag även behandlat inteckning i fartyg.

Eftersom en ny myndighet i framtiden skall sköta fartygsregistret för fastlandets del är det ändamålsenligt att den nya materiella lagstiftningen om fartygs registrering träder i kraft samtidigt som registreringsärendena överförs till den nya registermyndigheten. Intermistiska lösningar i detta avseende skulle medföra många olägenheter bl.a. beträffande användningen av personalresurserna.

Sammanförandet av fartygsregistret bör ske innan magistraterna avskaffas och senast i början av november 1993. Om den lagstiftning som kommer att beredas på basis av arbetet som utförts av justitieministeriets kommission för skuldinteckning i transportmedel inte hin-ner godkännas före denna tidpunkt, föreslås att de stadganden i den gällande lagen om fartygsregister som gäller inteckning i fartyg lämnas i

kraft fram till dess den nya lagstiftningen angående inteckning träder i kraft.

Propositionen till revision av fartygsregisterlagstiftningen innehåller därför också ett förslag till ändring av gällande fartygsregisterlag så, att stadgandena om registermyndigheten och fartygs registrering upphävs och de stadganden som berör inteckning i fartyg fortfarande förblir i kraft med vissa smärre ändringar.

5.2. Samband med internationella fördrag

Ovan i punkt 1.2. har det redogjorts för hur

de internationella konventionerna angående fartygs registrering påverkar registreringen av fartyg i Finland. Den föreslagna nya lagstiftningen är i överensstämmelse med de internationella konventionerna både ifråga om fartygs registrering samt sjöpanträtt och fartygsinteckning.

De stadganden i förslaget som gäller registrering av fartyg som är under byggnad i Finland i ett fartygsbyggnadsregister överensstämmer också med 1967 års skeppsbyggnadskonvention.

EES-avtalet förutsätter inte i detta skede bestämmelser angående registrering av fartyg.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Fartygsregisterlagen

1 kap. Allmänna stadganden

1 §. *Fartygsregistret och registreringspliktiga fartyg.* I paragrafen stadgas om förutsättningarna för registreringsskyldighet. Registrering av fartyg kan anses vara både en förpliktelse och en rättighet. Registreringen har både en offentlighetsrättslig och en privaträttslig funktion.

Syftet med den offentlighetsrättsliga funktionen är att officiellt fastställa att ett fartyg är finskt. Bland annat de säkerhets-, bemannings-, samt arbetsstadsstadganden, samt skatte-, socialskydds- och pensionsstadganden, som skall tillämpas på fartyget, bestäms enligt fartygets nationalitet. Myndigheterna skall utöva fortgående tillsyn över att fartygen uppfyller de krav som uppställs beträffande dem.

Fartygsregistreringen är dock inte enbart en förpliktelse. Fartygets registerland och dess flagg har också en viktig betydelse i den internationella sjöfarten. Beträffande offentlighetsrättsliga frågor lyder fartyget folkrättsligt i allmänhet under flaggstatens jurisdiktion. En flagga som dessutom företräder hög sjöfarts-

färdighet och hög sjösäkerhetsstandard är också ett visitkort för rederiet ute i världen.

Enligt 4 § lagen om rättighet att idka näring (332/89) får handelssjöfart inom Finlands vattenområden idkas endast av fartyg som seglar under finsk flagg. Detta cabotageförbud, dvs. förbud att gå i kusttrafik under utländsk flagg, berör all sådan handelssjöfart inom Finlands vattenområden som inte är utrikesfart. Enligt 4 § 2 mom. kan trafikministeriet dock under särskilda förutsättningar bevilja undantagstillstånd från cabotageförbudet.

Fartygsregistreringens privaträttsliga funktion hänför sig till fartygets ägande och inteckning i fartyg. Ett register som är offentligt möjliggör att utomstående personer kan få uppgifter om fartyget och dess ägoförhållanden. Registreringen är också en förutsättning för att inteckningar kan beviljas i fartyget. På grund av denna omständighet har registermyndigheten i praktiken främst varit tvungen att avgöra om ett fartyg eller en konstruktion kan registreras. Däremot har frågan om underlåtenhet att fullgöra registreringsplikten sällan aktualiserats.

Enligt 1 mom. uppstår registreringsplikten i det skede ett finskt fartyg som är minst 15 meter långt skall tas i bruk i handelssjöfart.

I lagförslaget har man följt den reglering som

ingår i gällande lag om fartygsregister, och den innehåller ingen definition av begreppet handelsjöfart. Med handelsjöfart förstås dock allmänt all sådan verksamhet som idkas med fartyg i förvärvssyfte eller annars mot vederlag. De mest typiska verksamhetsformerna är transport av gods och passagerare. Som handelsjöfart anses också t.ex. bogsering, isbrytning, fångst och räddningsverksamhet samt assistans. Uthyrning av fartyg är också handelsjöfart, likaså då fartyget används som restaurangbåt i fall det samtidigt ännu är sjövärdigt.

Enligt gällande lag skall ett finskt fartyg som används till handelsjöfart registreras, om dess nettodräktighet är minst 19 registerton. Detta tal härstammar från år 1927 och kan inte längre anses vara ett relevant kriterium för registrering. I 1 § 1 mom. föreslås att ett nytt kriterium, dvs. fartygets längd, tas i bruk som grund för registreringsplikten. I momentet föreslås 15 meter såsom gräns för registreringsplikten. Förslaget följer samma kriterium som uppställs i Sverige och Norge. Enligt 2 § i den svenska sjölagen skall ett fartyg registreras om dess största längd är minst 12 meter och dess största bredd minst 4 meter. I 11 § i den norska sjölagen stadgas att fartyg vars största längd är minst 15 meter eller mer skall registreras.

Den föreslagna gränsen om 15 meter täcker i huvudsak de fartyg som används i förvärvssyfte. Den föreslagna längden skulle inte nämnvärt påverka registreringsplikten omfång jämfört med gällande reglering. Det har däremot inte ansetts ändamålsenligt att införa en skyldighet att registrera fartyg som är kortare än 15 meter i fartygsregistret. En sådan registreringsskyldighet skulle medföra att en ägare av ett litet fartyg skulle vara tvungen att följa fartygsregisterlagens förpliktelser, vilket skulle innebära en överreglering i fråga om mindre fartyg och båtar.

Frågan om registrering av mindre fartyg och båtar har behandlats av båtregisterkommissionen (kommittébetänkande 1992:27) som tillsatts av trafikministeriet. Kommissionen har berett ett förslag till båtregisterlag och båtregisterförordning.

Den föreslagna gränsen på 15 meter lämnar en del av fiskebåtarna utanför registreringsplikten. I detta sammanhang bör dock beaktas att lagförslagets 2 § innehåller stadganden om frivillig registrering beträffande fartyg som är minst 10 meter långa och används till handelsjöfart. Största delen av fiskefartygen uppfyller

detta längdkriterium och de kan därför på frivillig basis registreras i fartygsregistret.

Begreppet fartyg har inte definierats i lagförslaget. Någon definition ingår inte heller i den gällande lagstiftningen och inte heller i de övriga nordiska ländernas lagstiftning. I internationella överenskommelser finns inte heller någon entydig definition av begreppet fartyg, utan definitionerna som finns har i allmänhet utformats med hänsyn till de specifika ändmål för vilka konventionerna har tillkommit. Som exempel på sådana överenskommelser kan den Internationella sjöfartsorganisationen IMO:s konventioner nämnas. I bärgningskonventionen från år 1989 ingår en mycket omfattande fartygsdefinition, medan den fartygsdefinition som ingår i 1974 års internationella konvention om säkerhet för människoliv till sjöss (FördrS 11:81), den s.k. SOLAS-konventionen, är så snäv att t.ex. rörliga underlag inte omfattas.

Både i äldre och nyare rättslitteratur har olika tolkningar framställts beträffande fartyg och dess form. Det har bl.a. ansetts att fartyg är ett sjötransportmedel som skall ha en viss storlek och en viss styrförmåga. Det har däremot inte ansetts att fartygets byggnadsmaterial eller byggnadssätt skall ha någon betydelse, och inte heller om fartyget är bemannat eller inte.

Oavsett de tolkningar som har utformats i rättslitteraturen har det ansetts ändamålsenligt att inte definiera begreppet fartyg i förslaget till ny fartygsregisterlag. Den moderna och även framtida teknologin kan nämligen skapa väldigt olika för handelsjöfart avsedda konstruktioner som kan röra sig både på och under vattenytan, och en uttömmande definition av fartygsbegreppet i fartygsregisterlagen vore därför rätt omöjlig. Registermyndigheten måste således även i fortsättningen, med beaktande av den praxis som utformats på grundval av gällande fartygsregisterlag, avgöra i varje enskilt fall vilka anläggningar som kan anses omfattas av registreringen.

I det följande upptas några av de gränsfall som kan uppkomma vid tolkningen. Ett hydroplan som landar på vattenytan och lyfter därifrån skall inte anses vara ett fartyg i sjörättslig mening, fastän det kan styras på vattnen och vissa sjörättsliga regler då skall tillämpas.

En svävare rör sig med hjälp av en luftkudde och den kan också gå iland och röra sig på land. Vid beredningen av den motsvarande

svenska lagstiftningen lämnades denna fråga öppen, men i princip ansågs det att en svävare inte skulle anses som fartyg. För finskt vidkommande har det dock ansetts att registermyndigheten beträffande registrering av svävare skall beakta dess huvudsakliga användnings syfte, vilket i allmänhet är transport av gods och passagerare längs vattenleder mellan olika hamnar. Så länge en svävare rör sig på land endast i samband med förenämnda verksamhet, kan man anse att svävaren är ett fartyg och därmed registrerbar. En bärlansbåt kan däremot klart anses vara ett fartyg.

Sådana fortskaffningsmedel som kan röra sig både på land och i vattnen skall dock anses vara landfortskaffningsmedel, om de huvudsakligen rör sig på land. Om man däremot idkar regelbunden trafik med sådant fortskaffningsmedel längs vattnet mellan olika hamnar, borde det oavsett strukturen anses som fartyg. Ett landfortskaffningsmedel som är vattentätt, men som enbart kan röra sig längs botten, är däremot inte ett fartyg, emedan det karakteristiska för ett fartyg är förmågan att flyta antingen på eller under vattenytan. Därför skall inte heller ett vanligt landfortskaffningsmedel, som även rör sig på isen, anses som ett fartyg.

Enligt 2 mom. skall också pontoner och pontonkonstruktioner samt andra flytande anordningar omfattas av registreringsplikten. Utan ett uttryckligt stadgande vore det föremål för tolkning om dessa anordningar skall omfattas av fartygsbegreppet, i synnerhet när det inte finns några entydiga internationella normer i detta avseende. Enligt förslaget har det inte någon betydelse om dessa anläggningar går för egen maskin eller inte. Också underlag som skall bogseras skall omfattas av registreringsplikten.

Fartyg har allmänt ansetts som ett sjötransportmedel, men det kan också ha andra användningsändamål. Nyttjandet av haven och kontinentalsockeln har numera medfört nya verksamhetsformer vid sidan av den traditionella transportfunktionen. Ur havsbotten lyftes malm och sand och olja pumpas upp. Man har för dessa ändamål utvecklat egna fartygstyper, t.ex. sugmudderverk och oljeborrningsriggar. Dessa enheter är flytande eller fästa eller förankrade vid havsbotten.

Enligt 1 § 2 mom. gällande lag anses pontonkranar och flytdockor som fartyg oberoende av om de har framdrivningsmaskineri eller

inte. Enligt momentet behöver dock inte sådan präm anmälas för registrering som endast används vid förflyttning av varor i lastnings-, lossnings- eller upplagrings syfte inom samma hamnområde eller på samma lastningsplats eller mellan kusten och i dess omedelbara närhet befintlig hamn eller lastningsplats.

Registreringsplikten skall enligt förslaget till ny lag utvidgas i jämförelse med gällande rätt. Förslaget har gjorts med utgångspunkt uttryckligen i sjöfartens säkerhetsaspekter. Registreringsplikten begränsas av anordningens bruksändamål. Om anordningen inte används i handelssjöfart i vidsträckt bemärkelse, behöver den inte registreras.

Finland kan i sin nationella lagstiftning fritt stadga om vilka fartyg som skall registreras och vilka på detta sätt blir föremål för myndighetstillsyn bl.a. för att upprätthålla finsk sjösäkerhetsstandard. Den finska lagstiftningen om registreringspliktiga fartyg och flytande konstruktioner har dock inte i sig verkningar internationellt, men de internationella riktlinjerna synes utvecklas mot ett vidare fartygsbegrepp jämfört med den nuvarande situationen.

Internationellt har man redan inom IMO fäst uppmärksamhet vid behovet av rättslig reglering av flytande anordningar (MOU — mobile offshore unit). Det finns ännu ingen särskild övrenskommelse angående MOU-farkoster. Vid preliminära utredningar har man funnit 30 MOU-typer, som svårligen kan omfattas av de traditionella fartygsbegreppen, men på vilka det ändå vore nödvändigt att tillämpa sjöfartsregler. I IMO:s rekommendation A.538 (13) från år 1983 om säkerhetsövningar för personal som arbetar ombord på flytande anordningar ("Maritime safety training of personnel on mobile offshore units") uppdelas dessa anordningar i tre grupper: 1) rörliga borrheter, 2) rörliga bostadsenheter och 3) övriga rörliga enheter, som t.ex. enheter för byggande, service, lyftning, rörläggning och brandsläckning. IMO:s sjösäkerhetskommitté har i maj 1991 påbörjat ett arbete där man bereder obligatoriska krav för sjöfartsskolningen beträffande MOU-enheter.

I 3 mom. konstateras i informativt syfte att 1 § sjölagen innehåller stadganden om fartygs nationalitet. Enligt nämnda paragraf är ett fartyg finskt om det till mer är sex tiondedelar ägs av finsk medborgare eller finskt samfund.

2 §. *Frivillig registrering.* Förslaget följer gällande lag. Syftet med stadgandet är att möjlig-

göra fastställande av inteckning i fartyg som är minst 10 meter men under 15 meter långt. Inteckning kan fastställas endast i ett registererat fartyg. I de övriga nordiska länderna finns också motsvarande regler om frivillig registrering.

Som villkor för registreringen uppställs att fartyget används i handelssjöfart. Paragrafen blir tillämplig främst i fråga om fiskefartyg under 15 meter samt taxibåtar och små sjöbussar avsedda för transport av passagerare samt nöjesbåtar som används för uthyrning.

Fritidsbåtar skall inte inskrivas i fartygsregistret. Båttrafikkommissionen har i sitt betänkande föreslagit att det skall grundas ett register för båtar och andra vattentransportmedel som inte inskrivs i fartygsregistret.

3 §. *Register över fartyg under byggnad.* Enligt 17 § i den gällande lagen kan fartyg som byggs i Finland och som är avsett att användas i handelssjöfart, då byggnadsarbete framskridit så långt att fartyget på ett betydande sätt kan identifieras, på ägarens begäran interimistiskt införas i fartygsregistret för att erhålla inteckning. Fartygsregistermyndigheterna har i praktiken såsom bilaga till fartygsregistret fört en förteckning över registrerade fartygsbyggen. Syftet med regleringen är att möjliggöra fastställande av inteckning redan under byggnadskedet.

Enligt lagförslaget skall ett särskilt register för fartygsbyggen (fartygsbyggnadsregistret) grundas. Detta skall föras i samband med fartygsregistret. Registret är uteslutande geografiskt och berör således endast fartygsbyggen inom Finlands territorium. Det avgörande kriteriet vid registreringen är att fartyget byggs i Finland. Också en utländsk beställare kan få sitt fartygsbygge införd i registret.

Regleringen baserar sig på 1967 års internationella skeppsbyggnadskonvention. Det föreligger ingen förpliktelse att registrera fartygsbygge i fartygsbyggnadsregistret, utan det får göras helt på frivillig basis.

Om ett fartyg, som är under byggnad i Finland, skall registreras i det finska fartygsregistret när det är färdigt, får det enligt 1 mom. införas i fartygsbyggnadsregistret endast i det fall att det färdigbyggda fartyget uppfyller de förutsättningar för registrering som nämns i 1 och 2 §§. Om en sådan begränsning inte skulle uppställas, skulle fartygsbyggnadsregistret eventuellt belastas för en längre tid av färdigbyggda fartyg som inte kan införas i fartygs-

registret men som inte heller kan avföras ur fartygsbyggnadsregistret, eftersom de är intecknade. Uppkomsten av en sådan situation kan inte anses ändamålsenlig. Syftet med fartygsbyggnadsregistret är att fungera som ett temporärt register, som underlättar finansieringen av fartygsbyggen genom att möjliggöra fastställande av inteckningar i dessa. När ett fartyg är färdigbyggt borde det överföras till det egentliga fartygsregistret.

I 2 mom. finns stadganden för den situationen då fartyget efter färdigställandet förs utomlands för att registreras. Syftet med regleringen är bl.a. att stöda den finska skeppsbyggnadsindustrin. Eftersom utländska fartygsregister kan uppställa annorlunda krav för registrering än det finska registret, föreligger inte skäl att uppställa andra förutsättningar för registrering i fartygsbyggnadsregistret än att fartyget skall vara minst tio meter långt när det är färdigt. Genom att uppställa ett krav på en viss minimilängd vill man utesluta små båtar från tillämpningsområdet.

Enligt förslaget utvidgas möjligheten till inteckning i fartygsbygge jämfört med gällande lag också i det avseende att det vore möjligt att registrera fartygsbygget och således fastställa inteckning redan innan byggandet påbörjas, förutsatt att fartyget kan identifieras på grundval av byggnadsnummer och ritningar eller på annat tillförlitligt sätt. Den nya regleringen skulle förenkla finansieringsarrangemangen vid fartygsbyggen, vilket gynnar den finska varvsindustrin.

Förslaget angående registrering av fartygsbygge grundar sig på 1967 års skeppsbyggnadskonvention, vars huvudsyfte är att reglera frågan om fastställande av inteckning i fartyg under byggnad.

Förslaget gör det möjligt för Finland att tillträda skeppbyggandskonventionen. Den finska varvsindustrin har förordat ett tillträde till konventionen. Ett finskt tillträde till konventionen blir dock aktuellt först i det skedet när ett tillträde till det internationella konventionsarrangemanget angående sjöpanträtt och fartygsinteckning övervägs.

4 §. *Registermyndigheterna och registerområdena.* I propositionen föreslås att fastlandet skall utgöra ett registerområde. Med beaktande av sjöfartsnäringsens centrala ställning i landskapet Åland, föreslås det att Åland kvarstår som ett eget registerområde. Förslaget reduce-

rar registerområdenas antal från det nuvarande 26 till två.

Enligt 1 mom. är sjöfartsstyrelsen och länsstyrelsen i landskapet Åland registermyndigheter. Sjöfartsstyrelsen är registerförare för fastlandets del. Länsstyrelsen på Åland sköter registerärendena för de fartyg som har hemort i landskapet Åland. För Ålands del bibehålls således den nuvarande registeradministrationen. Avsikten är att det skall etableras datakommunikationsförbindelse mellan de båda register som förs av registermyndigheterna.

Med sammanförandet av fartygsregistret för fastlandets till en myndighet försöker man uppnå ett effektivt och ekonomiskt system ifråga om förandet av fartygsregistret och skötseln av fartygsregistreringsärendena. Effektivitets- och lönsamhetssträvandena får dock inte försvaga rättssäkerheten i registerärenden.

Den moderna datatekniken och den övriga långt utvecklade infrastrukturen gör det möjligt att grunda ett centraliserat fartygsregister utan att detta kan antas medföra tilläggskostnader eller annan olägenhet för fartygsägarna, redneringen i allmänhet eller inteckningshavarna. De största fartygsregistren finns idag i Helsingfors, Åbo och Mariehamn.

Enligt lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart för sjöfartsstyrelsen handelsfartygsförteckningen. En förutsättning för att ett fartyg får inskrivas i förteckningen är bl.a. att det är inskrivet i det finska fartygsregistret. Största delen av de finska lastfartygen i utrikesfart har år 1992 införts i denna förteckning. Administrativa och organisatoriska skäl talar således för att fartygsregistret och handelsfartygsförteckningen sköts av samma myndighet.

Enligt 2 mom. kan fartygets ägare välja i vilket fartygsbyggnadsregister han vill att fartygsbygget skall införas. Tidigare var det allmänt att äganderätten till fartyget övergick först vid leveransen av fartyget. Enligt moderna skeppsbyggnadskontrakt är det dock rätt allmänt att äganderätten till fartyget övergår stegvis till den slutliga ägaren. Det förekommer också situationer där äganderätten till fartyget övergår till fartygsbeställaren redan i ett mycket tidigt skede. I detta fall kan ägaren ha ett intresse av att registrera fartygsbygget i fartygsbyggnadsregistret för det registerområde där fartyget slutligen kommer att registreras.

Registermyndigheten skall i varje enskilt fall utreda på basis av skeppsbyggnadskontraktet,

vilken av parterna skall anses vara ägare och således berättigad att anmäla fartygsbygge för registrering.

I 3 mom. konstateras att sjölagen innehåller stadganden om fartygets hemort. I 4 § sjölagen stadgas att ett registrerat fartygs hemort är den hamnort, vilken på ägarens anmälan har antecknats i fartygsregistret. Det står således fartygsägaren fritt att bestämma fartygets hemort, förutsatt att orten är en hamnort.

5 §. *Registrets offentlighet.* Fartygsregistret och fartygsbyggnadsregistret samt till dem hörande handlingar är enligt 1 mom. offentliga. Detta överensstämmer med gällande rätt. Det är främst fartygsregistrets privaträttsliga funktion som uppställer krav på offentlighet. Registrering av fartyget är en förtutsättning för fastställande av inteckning. Det offentliga registret kan tillfredsställa det behov av att få uppgifter om fartygets ägoförhållanden och eventuellt tidigare fastställda inteckningar i fartyget, som utomstående och i synnerhet kreditorer har.

I de internationella konventionerna om sjöpanträtt och fartygsinteckning från år 1926 och 1967 stadgas uttryckligen att ett register i vilket fastställda inteckningar inskrivs skall vara offentligt. Också handlingarna i ärendet skall vara offentliga. Denna reglering är en grundförutsättning för att främmande inteckningar kan erkännas internationellt, och den skapar samtidigt en grund för internationell kreditgivning. Finsk gällande rätt baserar sig på 1967 års konvention, fastän Finland inte har tillträtt den. Finland avvaktar en diplomatisk konferens som skall hållas år 1993 och under vilken man avser att anta en ny internationell överenskommelse om sjöpanträtt och fartygsinteckning. Enligt konventionsutkastet förblir regleringen angående ifrågavarande registers offentlighet oförändrad. Även 1967 års skeppsbyggnadskonvention uppställer krav på fartygsbyggnadsregistrets offentlighet. Stadgandena i förslaget till ny fartygsregisterlag är utformade så att de gör det möjligt att tillträda dessa konventioner när det anses ändamålsenligt.

På grundval av internationell reglering och i enlighet med gällande lag stadgas vidare i 1 mom. att det på begäran ges utdrag ur registret. Med detta avses utdrag ur det egentliga registret. Alla handlingar som inlämnats till registret är också offentliga och avskrift av dem ges enligt lagen om allmänna handlingars offentlighet (83/51). Stadganden om s.k. mass-

utlämnande ingår i 18 a § i sistnämnda lag. Eftersom registret kommer att innehålla personuppgifter som omfattas av personregisterlagens (471/87) tillämpningsområde, skall personregisterlagen i tillämpliga delar också följas vid förändrat av registret. Om skattemyndigheternas rätt att få för beskattningen nödvändiga uppgifter av andra myndigheter stadgas i 49 § beskattningsslagen (482/58).

Enligt 1 mom. är köpesumman också offentlig. Uppgift om köpesumman kan inte anses vara en sådan affärshemlighet som omfattas av den med stöd av lagen om allmänna handlingars offentlighet givna förordningen innefattande vissa undantag i fråga om allmänna handlingars offentlighet (650/51). I 1 § 1 mom. 9 punkten i nämnda förordning stadgas bl.a. att handlingar som innehåller av myndigheter i tjänsteutövning införskaffade eller erhållna uppgifter och utredningar om enskild affärs- och industrirörelse eller drivande av näring skall hållas hemliga, om inte den som ärendet angår ger sitt samtycke till utlämnande av uppgifter ur dem.

Uppgift om fartygets köpesumma är dock inte nödvändig för registrering av fartyg eller inskrivning av överlåtelse av äganderätten till fartyg. Om fartygsägaren önskar att uppgiften om köpesumman inte blir offentlig genom registreringen eller inskrivningen av äganderätten, kan han till registermyndigheten inlämna en fångeshandling som inte innehåller denna uppgift. Fångeshandlingens bilagor skall stanna hos parterna.

De avgifter som uppbärs för expeditioner, registerutdrag och övriga registerprestationer bestäms enligt lagen om grunderna för avgifter till staten (150/92) samt den förordning som getts med stöd av lagen (211/92).

6 §. *Användning av fartyg i handelssjöfart.* Ett fartyg som enligt 1 § skall registreras får enligt paragrafen inte användas i handelssjöfart förrän det har införts i fartygsregistret och erhållit nationalitetscertifikat av registermyndigheten.

Förslaget överensstämmer med gällande lag. När fartyget har registrerats erhåller det av registermyndigheten ett nationalitetscertifikat, som utgör bevis över fartygets nationalitet. Nationalitetscertifikatet skall hållas ombord på fartyget. I 33 § föreslås åter att nationalitetscertifikatet skall återställas när fartyget har avregistrerats.

I samband med revisionen av fartygsregisterlagstiftningen är det också meningen att ett

nytt nationalitetscertifikat skall tas i bruk. Språken i det nya nationalitetscertifikatet skall vara finska, svenska och engelska. Av certifikatet skall framgå bl.a. fartygets namn, signalbokstäver och hemort, fartygets art, byggnadsår och registernummer samt igenkännings- eller huvuddimensioner och fartygets dräktighet. Av certifikatet skall dessutom framgå ägarens namn och nationalitet.

Uppgifterna i nationalitetscertifikatet ligger till exempel till grund vid uppbärandet av sjöfartsavgifter. Dessa bestäms i många länder på basis av fartygets dräktighet. Uppgifterna om fartygets nationalitet och dess registreringsland är dessutom viktiga i situationer där fartyget har förorsakat utomstående skada. Med hjälp av certifikatet kan man nå fram till den ansvariga ägaren.

7 §. *Interimsnationalitetsbevis.* Ägaren av ett fartyg som har byggts utomlands eller som har anskaffats utomlands har ofta ett ekonomiskt intresse av att ta i bruk fartyget så snabbt som möjligt och redan innan det hunnit införas i det finska fartygsregistret. För dessa situationer stadgas utgående från gällande rätt i paragrafens 1 mom. att den finska beskickningen har rätt att ge fartyget ett interimsnationalitetsbevis, som berättigar att ta fartyget i bruk. Förutsättning för att beskickningen kan ge ett sådant bevis är att den har försäkrat sig om att den nya ägarens förvärv är lagligt. Vid behandlingen av ärendet skall beskickningen härvid bl.a. tillämpa den föreslagna 20 § angående den nya ägarens skyldighet att visa att hans förvärv är lagligt. Om tolkningssvårigheter uppkommer i dylika situationer, skall beskickningen vända sig till de finska fartygsregistermyndigheterna.

Interimsnationalitetsbeviset är enligt huvudregeln i kraft högst tre månader.

Interimsnationalitetsbeviset ger endast rätt att använda fartyget till handelssjöfart. Fartyget är ännu inte vid denna tidpunkt infört i fartygsregistret och in-teckningar i fartyget kan därmed inte i detta skede fastställas.

Registermyndigheten har enligt 2 mom. rätt att i undantagsfall ge ett interimsnationalitetsbevis också i andra än i 1 mom. nämnda fall. Det kan t.ex. uppkomma behov av att erhålla ett nationalitetsbevis som är i kraft en längre tid än vad som stadgas i 1 mom.

Registermyndigheten kan också enligt 3 mom. på särskilt vägande grunder ge ett interimsnationalitetsbevis åt ett i hemlandet befintligt fartyg som enligt lagförslaget skall

införas i fartygsregistret, men som inte har införts. Registermyndigheten kan samtidigt uppställa villkor för användningen av ett sådant nationalitetsbevis. I praktiken kan det vara frågan om situationer där man inte ännu har för avsikt att ta fartyget allmänt i bruk till handelssjöfart, utan man önskar enbart utföra en enskild resa som till sin natur utgör handelssjöfart. Stadgandet kan bli tillämpligt till exempel i ett sådant fall då fartyget förflyttas för långvarig reparation till ett varv och fartyget under en sådan resa transporterar last så, att resan måste anses vara handelssjöfart.

I 4 mom. stadgas att ett interimsnationalitetsbevis under giltighetstiden medför samma rättigheter som nationalitetscertifikatet.

8 §. *Förhållande till övriga register.* I paragrafen konstateras i informativt syfte att ett fartyg som är infört i fiskefartygsregistret också skall registreras i fartygsregistret, om det uppfyller de krav som uppställs i 1 §.

Yrkesmässigt fiske är handelssjöfart i vidsträckt bemärkelse. Därför skall fiskefartyg som är minst 15 meter långa enligt den föreslagna 1 § registreras i fartygsregistret. Fiskefartyg som är kortare än 15 meter men minst 10 meter långa kan dessutom på ägarens begäran införas i fartygsregistret. Enligt registeruppgifterna för år 1991 är 422 av de 550 fartyg som används till yrkesmässigt fiske över 10 meter långa.

Fiskefartyg registreras i fiskefartygsregistret, som förs vid jord- och skogsbruksministeriet med stöd av förordningen angående registrering av och igenkänningstecken för fiske- och fångstfartyg (708/72). Förordningen gäller finska fartyg som är avsedda för yrkesmässigt fiske och fångst på öppna havet och vilkas igenkänningslängd är minst 8,5 meter, ävensom fångstbåtar som tillhör sådana fartyg. I förordningen konstateras uttryckligen att förordningen inte befriar från registreringsplikten enligt fartygsregisterlagen.

I fiskefartygsregistret antecknas i huvudsak samma uppgifter som i fartygsregistret. Den största skillnaden mellan de båda registren är dock att inteckning inte kan fastställas i ett fartyg som är infört i fiskefartygsregistret och ett sådant fartyg kan således inte användas som säkerhet för gäld. Stora fiskefartyg införs därför också i fartygsregistret för att inteckning skall kunna fastställas och utomstående finansiering erhållas. I praktiken har uppgifterna i fiskefartygsregistret i allmänhet överensstäm

med uppgifterna beträffande fiskefartygen som registrerats i fartygsregistret och några problem har inte i detta avseende förekommit.

Registreringen av fiskefartyg har ett väsentligt samband med fiskerinäringens stödsystem och förpliktelser i internationella överenskommelser angående fiske. Vid jord- och skogsbruksministeriet förs ett ADB-register över fiskefartygen, som uppdateras med jämna mellanrum. Fiskefartygen skall föra dagbok över fisket och dessa uppgifter matas in i fiskefartygsregistret för förvaltningsmyndigheternas och forskarnas bruk.

Emedan fiskefartygsregistrets främsta funktion hänför sig till stödande, utvecklande och övervakning av fiskerinäringen, har det ansetts ändamålsenligt att detta register kvarstår i dess nuvarande form. Det har likaså ansetts ändamålsenligt att det nya fartygsregistret inte skall vara förbundet med specialstadganden, trots att byråkratin skulle kunna minska i någon mån om fiskefartygsregistret skulle fogas till fartygsregistret som ett slags underregister.

Enligt 7 § förordningen om båttrafik (152/69) skall en båt med utombordsmotor vars effekt överstiger 20 hästkrafter samt en båt med inombordsmotor och inutbordare, vars motsvarande effekt överstiger 50 hästkrafter, innan den tas i bruk av ägaren anmälas till motorbåtsregistret vid länsstyrelsen i det län, där båten huvudsakligen är avsedd att användas. En segelbåt med hjälpmotor och en motorsegelbåt behöver ägaren inte anmäla till registret.

Den av trafikministeriet tillsatta båttrafikkommissionen har berett ett förslag till ny båtregisterlag enligt vilken de båtar och vattenfordon som inte registreras i fartygsregistret eller fiskefartygsregistret införs i båtregistret.

2 kap. Stadganden om fartygsregistret och fartygsbyggnadsregistret

Kapitlet innehåller allmänna stadganden om fartygsregistret och fartygsbyggnadsregistret. Kapitlet berör närmast registermyndigheterna. I kapitlet stadgas om vilka anteckningar som skall göras i fartygsregistret och på vilka språk de handlingar som registermyndigheterna skall ta emot får vara avfattade. I kapitlet ingår dessutom stadganden om ansvar för tekniskt

fel i registeruppgifterna och statens skadeståndsskyldighet för sådant fel.

9 §. *Anteckningar som skall införas i fartygsregistret.* I förslaget har man gjort en grundindelning i å ena sidan fartygs registrering och å andra sidan inskrivning av äganderätten till fartyg. Ett fartyg införs i regel bara en gång i det finska fartygsregistret. Däremot sker det ofta ändringar i ägoförhållandet, och dessa ändringar skall anmälas till fartygsregistret.

Enligt 1 mom. antecknas i fartygsregistret avgöranden angående registrering av fartyg och inskrivning av äganderätten till det. Enligt momentet benämns dessa ärenden registerärenden. Genom införingen av fartyget i fartygsregistret fastställs officiellt att fartyget är finskt. Anteckningar som gäller inskrivning av äganderätten har främst en privaträttslig funktion med hänsyn till kreditgivningen. Uppgift om fartygsägaren kan också i övrigt vara viktig för en utomstående, t.ex. när det är fråga om ersättning för skador som fartyget har orsakat.

I 2 mom. uppräknas de uppgifter som skall antecknas i fartygsregistret. Jämfört med gällande lag har sådana uppgifter strukits, som inte längre är relevanta i modern tid. I förslaget är uppgifterna grupperade så, att de uppgifter som berör identifieringen av fartyget är samlade i 1 och 2 punkten och de uppgifter som berör fartygsägaren finns i 3 och 4 punkten.

Enligt 2 mom. 1 punkten antecknas registreringstidpunkten i fartygsregistret. Ett registerärende avgörs enligt 28 § genom att avgörandet införs i fartygsregistret. Anteckningen i fartygsregistret har inte i sig en rättsskapande verkan. Det föreslås inte heller att fartygsregistret i detta skede skall ges positiv offentlig tillförlitlighet som bl.a. skulle innebära att registreringens skulle ha materiella rättsverkningar.

En förutsättning för att in-teckning i fartyget skall kunna fastställas är att fartyget är infört i fartygsregistret. In-teckning kan således fastställas tidigast på registreringsdagen.

Fartygets registernummer skall också antecknas i registret.

Fartyg brukar traditionellt identifieras genom namn, signalbokstäver, hemmahamn och flagg. Ägaren har enligt förslaget också i framtiden rätt att fritt välja namn åt sitt fartyg. Förslaget överensstämmer med gällande reglering, enligt vilken det inte är förbjudet att ge samma namn åt flera fartyg. I praktiken har detta inte tills vidare medfört några problem. Trots valfriheten i fråga om namn finns det inte

många fartyg med samma namn i det finska fartygsregistret. Om fartyg med samma namn förekommer, är de ofta av olika typ. Det kan å ena sidan vara frågan om ett stort passagerar- eller lastfartyg och å andra sidan ett litet kustfartyg, vilket har medfört att förväxlingar inte har förekommit.

Fartygsägaren får också fritt ändra namnet på fartyget, vilket ofta sker t.ex. i samband med ägarskifte. Ägaren får dock inte enligt det som föreslås i 16 § 3 mom. använda fartyget till handelssjöfart förrän det nya namnet har anmälts till registret.

Fartygets namn skall enligt förordningen angående handelsfartyg (103/24) vara synligt i fartygets akter och på vardera sidan av fartyget.

Det föreslås också att fartygets tidigare namn antecknas i registret. Syftet med stadgandet är att klarlägga fartygets historia och samtidigt underlätta eventuell utredning angående gamla skadeståndskrav. Stadgandet berör främst finska fartyg. När ett fartyg som tidigare varit registrerat utomlands överförs till det finska fartygsregistret är det tillräckligt att de uppgifter om fartygets namn och eventuella tidigare namn som finns i det utländska registret antecknas i det finska registret.

Fartygets hemort antecknas i enlighet med ägarens anmälan. Om fartygs hemort stadgas i 4 § sjölagen. Enligt sjölagen är fartygets hemort den hamnort, som enligt ägarens anmälan har antecknats i fartygsregistret. Såsom hemort för icke-registrerat fartyg anses ägarens hemort, eller om han inte är bosatt i landet, Helsingfors stad. Fartygets hemort har numera endast processuell betydelse.

Fartygets signalbokstäver skall också antecknas i registret, likaså fartygets IMO-nummer. Sjöfartsstyrelsen ger fartyget dess signalbokstäver enligt förordningen om igenkänningsbokstäver för finska fartyg (332/33). Enligt förordningen skall i fartygsregistret infört finskt handelsfartyg, som används i utrikesfart, ha signalbokstäver i enlighet med ett internationellt system. Dessa utgör fartygets igenlänningstecken. Signalbokstäverna är vid sidan om fartygets namn dess viktigaste kännetecken, som förekommer såväl i nationalitetscertifikatet som i fartygets övriga dokument. Signalbokstäverna är samtidigt fartygets radioanropssignal.

Den internationella sjöfartsorganisationen IMO har den 19 november 1987 godkänt en

rekommendation A.600(15) enligt vilken det rekommenderas att varje fartyg ges ett bestående IMO-nummer (IMO Ship Identification Number), som följer fartyget hela dess livslängd. Numret skulle vara oförändrat oberoende av ägarskifte eller byte av registerland. Syftet med rekommendationen är att underlätta igenkännande av fartyg med hänsyn till sjösäkerheten. Målsättningen med användandet av IMO-numret är också att förhindra och minska vattenförorening som orsakas av fartyg samt bedrägligt förfarande i handels- och försäkringsförhållanden. Rekommendationen baserar sig på frivillighet.

IMO-nummer tilldelas, med några i rekommendationen uppräknade undantag, alla havsgående fartyg, vilkas bruttodräktighetstal är minst 100. Igenkänningsnummer kan tilldelas befintliga fartyg och fartygsbyggen. IMO-numret införs bland de uppgifter som ingår i nationalitetscertifikatet samt, om det anses ändamålsenligt, i sådana certifikat som ges i enlighet med IMO:s konventioner.

I 2 mom. 2 punkten uppräknas de nödvändiga uppgifterna angående fartygets art, mått, byggande och användningsändamål.

Fartygets dräktighetstal samt fartygets igenkänningsmått dvs. de tal som anger fartygets längd, bredd och höjd, skall antecknas i fartygsregistret. Dessa uppgifter finns i fartygets internationella måtebrev. Sjöfartsstyrelsen ger fartyget måtebrev på basis av skeppsmätning, som utförs av skeppsmätare, vars arbete övervakas av sjöfartsstyrelsen. Mätning av fartyg grundar sig på 1969 års internationella skeppsmätningkonvention (FördrS 31/82), som för Finlands del har trätt i kraft genom förordning om bringande i kraft av 1969 års internationella skeppsmätningkonvention (501/82). Förordningen angående skeppsmätning (306/55) får ännu under vissa förutsättningar tillämpas fram till den 18 juli 1994 på fartyg, som byggs innan den ovannämnda konventionen trädde i kraft för finsk del den 18 juli 1982.

Enligt förordningen om skeppsmätning enligt 1969 års internationella skeppsmätningkonvention skall alla finska fartyg som är minst 12 meter långa mätas innan de används till handelssjöfart, oavsett om de skall registreras eller inte.

Vid skeppsmätning fastställs fartygets brutto- och nettodräktighet. Med bruttodräktighet avses ett jämförelsetal baserat på fartygets totala volym och med nettodräktighet måttet

på fartygets nyttiga volym. Fartygets längd fastställs vid skeppsmätningen så, att den är 96 procent av hela längden i en bestämd vattenlinje, eller längden från förkant av förstäven till roderhjärtstockens centrum i samma vattenlinje om detta mått är större. Fartyglängden som har bestämts på detta sätt antecknas i fartygsregistret.

Då ett utländskt fartyg blivit finskt kan det i utlandet givna måtebrevet användas, om fartygets tidigare registerland har tillträtt 1969 års skeppsmätningkonvention. I annat fall bestämmer sjöfartsstyrelsen om fartyget skall mätas på nytt och i vilken omfattning.

I fartygsregistret antecknas också fartygets byggnadstid och byggnadsplats samt byggare. Om det är frågan om ett nybyggt fartyg, framgår dessa uppgifter ur det byggnadsintyg som byggaren gett. Om ett fartyg har byggts om, skall också tidpunkten för ombygget antecknas i registret.

Om ett utländskt fartyg blivit finskt och utredning om dess byggnadstid och byggnadsplats inte kan företes, är detta dock inte ett hinder för registrering. I praktiken uppstår dylika situationer enbart när det är frågan om gamla fartyg som anskaffats i utlandet och vilkas bakgrund ända från byggnadsskedet är svår att utreda.

Grundförutsättningen för att ett fartyg skall inskrivas i fartygsregistret är att det används till handelssjöfart. I praxis har detta oftast varit den enda uppgiften om fartygets närmare användning. Fartyg brukar traditionellt indelas i lastfartyg och passagerarfartyg. I den statistik som förs av sjöfartsstyrelsen över de finska handelsfartygen uppdelas fartygen i följande undergrupper: passagerarfartyg, passagerarbilfärjor, lastfartyg, kylfartyg, andra torrlastfartyg, tankfartyg och specialfartyg. Till lastfartyg brukar också räknas bogserbåtar, isbrytare och fångstfartyg.

Med hänsyn till myndighetstillsynen är det viktigt att erhålla uppgifter om fartygets närmare användning. T.ex. sjösäkerhetsreglerna varierar beroende på fartygets användningsändamål. Det är därför viktigt att uppgifterna om fartygets användningsändamål är så noggranna som möjligt. Om användningsändamålet ändras skall ägaren göra anmälan om detta till registerföraren.

I 2 mom. 3 och 4 punkten stadgas om vilka uppgifter som skall antecknas i registret angående ägaren. Fartygsägaren är i regel ansvarig för skada som orsakats utomstående vid fartygets drift och därför är det viktigt att ägarens namn och hemort framgår ur fartygsregistret. Uppgift om ägaren är också väsentlig med tanke på fastställande av in-teckning.

Enligt 2 mom. 3 punkten skall ägarens namn antecknas i fartygsregistret. Ägaren kan vara såväl en fysisk som en juridisk person. För att man lättare skall kunna identifiera ägaren föreslås att också dennes signum antecknas. I fråga om privatpersoner antecknas personbe-teckning och i det fall fartyget ägs av ett bolag eller samfund, som enligt handelsregisterlagen (129/79) skall införas i handelsregistret, antecknas handelsregisternumret i fartygsregistret. I praktiken skall alla bolag och samfund som idkar näringsverksamhet införas i handelsregistret, alltså också t.ex. stiftelser som idkar handelssjöfart. Jämfört med gällande lag har man i förslaget reducerat antalet uppgifter som skall antecknas i registret. Detta gäller framför allt fartyg, som ägs av samfund. Uppgifter angående bolags och samfunds styrelsemedlemmar behöver inte längre antecknas i fartygsregistret, eftersom dessa uppgifter framgår ur handelsregistret på grundval av handelsregisternumret. Om ett samfund inte är infört i handelsregistret och det sålunda inte har ett handelsregisternummer, skall annat samfunds-signum antecknas i fartygsregistret.

Eftersom fartygsregistret enligt förslaget innehåller personuppgifter som omfattas av personregisterlagens tillämpningsområde, skall också denna lag i tillämpliga delar iakttas vid registerföringen.

I fartygsregistret skall dessutom antecknas ägarens andel i fartyget. Registermyndigheten kan på basis av denna uppgift övervaka, att fartyget är finskt i enlighet med 1 § sjölagen så länge det är infört i det finska fartygsregistret. Om ägoförhållandena ändras så att fartyget inte längre skall anses vara finskt, är ägaren skyldig att anmäla fartyget för avregistrering. Underlåter ägaren att göra det, får registermyndigheten enligt förslaget också på eget initiativ vidta åtgärder för att avföra fartyget ur registret.

Om fartyget tillhör ett partrederi skall, förutom de uppgifter om ägarna som krävs enligt 3 punkten, också huvudredarens namn, hemort och nationalitet enligt 2 mom. 4 punkten

antecknas i registret. Registret skall också innehålla uppgift om varje ägares andel i fartyget.

I 2 kap. sjölagen ingår stadganden om partrederi. Enligt 24 § sjölagen tillämpas sjölagens stadganden om partrederi då två eller flera avtalar om att i form av partrederi bedriva handelssjöfart med ett eget i fartygsregistret infört fartyg. För de förpliktelser som uppkommer vid partrederiverksamheten svarar varje redare endast i förhållande till sin andel i fartyget. Eftersom partrederi endast antecknas i fartygsregistret och eftersom varje redares ansvar är begränsat till hans andel i fartyget, är det viktigt att uppgiften om varje ägares andel i fartyget framgår ut fartygsregistret.

Varje partrederi skall ha en huvudredare, till vars uppgifter hör att sköta rederiets löpande förvaltning enligt redarnas anvisningar samt att i angelägenheter som gäller rederiet handla för dess räkning vid domstol och hos andra myndigheter. Huvudredaren kan jämställas med en verkställande direktör och hans personuppgifter, som antecknas i fartygsregistret, motsvarar närmast de uppgifter om samfunds verkställande direktör som framgår ur handelsregistret.

I 3 mom. föreslås att anteckning skall göras i fartygsregistret om de in-teckningar som fastställs i fartyget, likaså skall anteckning göras om fartyget är föremål för säkringsåtgärder eller ägaren har försatts i konkurs.

Enligt gällande fartygsregisterlag är registerföraren samma myndighet som fastställer in-teckningar i fartyget. Detta föreslås vara fallet också i framtiden. Det föreslås att beslut som gäller in-teckningar också antecknas i fartygsregistret för att möjliggöra att man ur ett och samma register kan få utdrag med uppgift över både fartygets ägoförhållanden och de in-teckningar som belastar fartyget. Också på grund av att fartyget enligt 32 § inte får avregistreras utan in-teckningshavarnas eller fordringsägarnas skriftliga samtycke är det nödvändigt att in-teckningarna antecknas i fartygsregistret. För detta ändamål bör det framgå direkt ur fartygsregistret om in-teckningar har fastställts i fartyget.

I den nya lagstiftningen angående skuldin-teckning av transportmedel, som är under beredning, kommer det att föreslås att registermyndigheten i framtiden också för ett särskilt in-teckningsregister i vilket det närmare kan redogöras för anhängiga in-teckningsansök-

ningar och avgöranden i inteckningsärenden. Det är meningen att både fartygsregistret och inteckningsregistret skall föras med hjälp av automatisk databehandling och så att båda registren är fysiskt sammankopplade. Registren skulle skiljas åt närmast genom olika ADB-kommandon. Anteckning av inteckningar också i fartygsregistret, dvs. dubbelanteckning, skulle inte medföra stort besvär i praktiken i jämförelse med den fördel som uppnås genom att gällande inteckningar som fastställts i fartyget framgår direkt ur fartygsregistret.

Det föreslås att anteckning i fartygsregistret också skall göras i de fall fartyget är föremål för utmätning, kvarstad eller skingringsförbud eller om ägaren försatts i konkurs. Det är då frågan om den i registret införda ägaren och hans skulder. Förslaget överensstämmer med gällande rätt. I 24 § 1 mom 5 punkten föreslås att sökandens ansökan om inskrivning av äganderätten lämnas vilande, om en anteckning om att fartyget är föremål för utmätning eller någon annan säkringsåtgärd har gjorts innan ansökan blev anhängig. En dylik anteckning begränsar således det förfogande som grundar sig på äganderätten.

Registermyndigheten skall också införa i registret de ändringar som skett i fråga om säkringsåtgärd eller konkurs, dvs. återgång, avskrivning eller annan motsvarande omständighet.

Om sökandens förvärv är förenat med villkor, som inskränker hans förfoganderätt till fartyget, skall anteckning om detta göras i registret enligt 4 mom. Inskränkningarna i förfoganderätten gäller enligt stadgandet överlåtelse av fartyget eller sökande av inteckning i det. I fråga om överlåtelse av fartyget kan det t.ex. finnas villkor om förköpsrätt och beträffande inteckning i fartyget kan det finnas villkor, enligt vilket det utöver ägarens ansökan även behövs någon annan persons samtycke till inteckningen.

Enligt 5 mom. kan i registret också göras anteckning om någon annan omständighet som kan inverka på fartygets registrering och inskrivning av äganderätten. En sådan anteckning skall hänföra sig till registrets centrala funktioner. Anteckningen kan tjäna registermyndigheten. Den kan också uppfylla de krav som hänför sig till offentlighetsprincipen vid registreringen och som innebär att de rättsverkningar registreringen har i fråga om utomstående förutsätter iakttagbara kännetecken. Det

föreslås t.ex. i 38 § att registermyndigheten skall göra anteckning i registret om besvär över myndighetens beslut.

10 §. *Anteckningar som skall införas i fartygsbyggnadsregistret.* Enligt paragrafen antecknas i fartygsbyggnadsregistret i huvudsak samma uppgifter som i fartygsregistret.

11 §. *Språket i handlingar som inlämnas till registermyndigheten.* Enligt gällande rätt skall de handlingar som inlämnas till registermyndigheten vara finsk- eller svenskspråkiga. Registermyndighetens expeditionsspråk bestäms enligt språklagen. Med beaktande av sjöfartens internationella karaktär och att köpebrev och andra dokument oftast avfattas på engelska, föreslås i syfte att uppnå en flexiblare praxis i registerärenden, att registermyndigheten också skall motta handlingar som är avfattade på engelska. I praktiken har man redan vid några registermyndigheter godkänt engelskspråkiga handlingar som bilagor till ansökan. Registermyndigheten har också rätt att ta emot handlingar som är avfattade på andra språk, om myndigheten anser det ändamålsenligt.

Själva ansökan skall dock fortfarande inlämnas till registermyndigheten på de inhemska språken. Registermyndighetens expedition skall enligt förslaget också i framtiden ges i enlighet med språklagens allmänna stadganden, antingen på finska eller svenska. Fartygets nationalitetscertifikat kommer dock att utgöra ett undantag, eftersom förslaget till modell för ett nytt nationalitetscertifikat innehåller förutom finska och svenska också engelska. Undantaget gäller också interimsnationalitetsbeviset.

Utdrag ur registret ges enligt förslaget på finska eller svenska, beroende på vilket språk ärendet har behandlats på.

12 §. *Rättande av fel.* I paragrafen stadgas om registermyndighetens möjlighet att rätta sakfel eller skrivfel. Fastän fartygsregistret enligt förslaget inte har positiv offentlig tillförlitlighet, bör målsättningen ändå vara att registeruppgifterna är tillförlitliga. Av denna anledning är det också viktigt att ett sakfel som hänför sig till ett avgörande som införts i registret kan rättas till i snabb ordning. Efter- som det ordinära ändringssökandet är rätt långsamt och komplicerat, föreslås det att registermyndigheten i vissa fall själv kan rätta sitt felaktiga beslut.

Lagen om förvaltningsförfarande (598/82) gäller för båda registermyndigheterna, dvs. sjöfartsstyrelsen och länsstyrelsen i landskapet

Åland. I förslaget till fartygsregisterlag har man haft som utgångspunkt att de allmänna stadgandena i lagen om förvaltningsförfarande skall tillämpas i fråga om registermyndigheternas verksamhet. Specialstadganden angående förfarandet har intagits i lagen endast för de fall då registreringsärendenas natur har krävt det eller det har ansetts ändamålsenligt med hänsyn till målsättningen om en klar helhetsstruktur beträffande något särområde.

I enlighet med ovanstående föreslås i 12 § att lagen om förvaltningsförfarande tillämpas då registermyndigheten har gjort ett felaktigt beslut i ett registerärende, likaså då en felaktig uppgift i registret rättas. De tillämpliga stadgandena i lagen om förvaltningsförfarande är 26 § om rättande av sakfel och 27 § om rättande av skrivfel.

I 26 § lagen om förvaltningsförfarande stadgas att myndigheten kan undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt, om beslutet grundar sig på klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag. Sakfel får dock inte rättas utan sakägares samtycke. Eftersom myndigheten vid själv rättelseförfarandet själv prövar riktigheten av sitt beslut, skall rätten att göra ändringar begränsas enbart till sådana fall där felaktigheten är uppenbar. Rättande av fel på grund av oriktig tillämpning av lag är därmed möjligt i liknande situationer som då laga kraft vunnit dom kan återbrytas enligt 31 kap. 7 § 4 punkten rättegångsbalken.

Självrättelse av fel är i förhållande till ändringssökande ett alternativt medel för åstadkommande av rättelse. Om ändring sökts och besvär eller extraordinärt ändringssökande är anhängigt, utgör detta inte hinder för registermyndigheten att rätta sakfelet också i sådana fall. Endast den registermyndighet som avgjort ärendet har befogenhet att rätta sakfel. Registermyndigheten har inte någon skyldighet att rätta sakfel, utan myndigheten får själv överväga om själv rättelse skall göras.

I 27 § lagen om förvaltningsförfarande stadgas att den myndighet som fattat ett beslut skall rätta uppenbart skriv- eller räknefel i beslutet. Med detta avses också tekniskt och annat liknande fel. Ett fel i en registeranteckning kan ha uppkommit i samband med inskrivningen och lagringen av uppgifter som ingår i ansökan och anmälan, samt av uppgifter beträffande behandlingen och avgörandet i ett registerärende. En korrekt införd uppgift

kan t.ex. i datorn registreras fel eller överhuvud inte registreras på grund av tekniskt fel. Väsentligt beträffande dylika fel är att innehållet i det avgörande som antecknats i registret inte motsvarar beslutsfattarens avsikt eller att en uppgift som skall införas har skrivits in felaktigt.

En förutsättning för rättandet är att felet är uppenbart. Ett korrigerbart fel föreligger i allmänhet när avgörandet avviker från de handlingar som ligger till grund för avgörandet och frågan inte är om ett avslag på ansökan, inte ens till någon del.

Registermyndigheten är förpliktad att rätta tekniskt fel när det framkommer. Fel får dock inte rättas om det leder till ett för en part oskäligt resultat.

I fråga om själva förfarandet vid avgörande av ärende angående rättande av fel skall enligt förslaget fartygsregisterlagen tillämpas i första hand. Lagförslaget innehåller vissa stadganden angående förfarandet, som är avsedda att tillvarata sådana utomstående personers intressen som ärendet kan beröra, men som lagen om förvaltningsförfarande inte direkt beaktar.

I paragrafen stadgas vidare att anteckning om ett anhängigt rättelseärende skall göras i registret, om det inte avgörs genast.

Enligt 28 § lagen om förvaltningsförfarande skall, om sökande av ändring är anhängigt, den myndighet som handlägger ändringsansökan underrättas om att rättelseärendet har upptagits till behandling och tillställas det beslut som fattats i saken. I paragrafen stadgas också att ny expedition skall ges till part utan avgift. Om rättande av felet påverkar innehållet i nationalitetscertifikatet, skall fartygets ägare erhålla nytt nationalitetscertifikat utan avgift.

Registermyndighetens beslut genom vilket felet lämnats orättat kränker inte en sådan sakägares rättsskydd som sökt rättelse, eftersom de ordinära rättskyddsmedlen står eller har stått till hans förfogande. I detta fall tillämpas 28 § 4 mom. lagen om förvaltningsförfarande, enligt vilket ändring inte får sökas i ett sådant beslut.

Eftersom registret bör klassificeras som ett personregister skall också personregisterlagens 3 kap. angående kontroll och rättelse av personuppgifter iaktas i tillämpliga delar.

13 §. *Ersättande av skada.* I paragrafen stadgas om statens skadeståndsansvar för tekniskt fel. Det föreslås i paragrafen att den som orsakar skada på grund av ett uppenbart

tekniskt fel eller en uppenbar teknisk brist i uppgifter som införts i fartygsregistret eller fartygsbyggnadsregistret eller på grund av intyg som har givits på basis av dessa uppgifter, har rätt till ersättning av statens medel.

Staten ålägges enligt 1 mom. ett strikt ansvar för skador som i paragrafen nämnt tekniskt fel har orsakat. Detta innebär att den skadelidande inte behöver visa att felet har uppkommit som följd av någon tjänstemans fel eller försummelse. För att skadestånd skall erhållas krävs att den skadelidande varit i god tro.

Ett intyg som ges på basis av registret kan t.ex. på grund av fel i utmatningen vara felaktigt, fastän registeruppgifterna är riktiga. Också sådana skador som uppkommit på grund av användningen av ett felaktigt eller bristfälligt intyg skall ersättas av statens medel.

De skador som orsakas av sakfel som registermyndigheten har gjort täcks inte av stadgandet. Frågan om ersättning av sådana skador avgörs enligt skadeståndslagens (412/74) allmänna stadganden, varvid ersättandet av skadan förutsätter fel eller försummelse.

I syfte att begränsa skador och för att förhindra missbruk föreslås det i 2 mom., att den skadelidande skall vidta de åtgärder som behövs för att få registeruppgifterna rättade. Om han underlåter att göra det, eller om han på annat sätt har medverkat till förlusten, kan ersättningen efter vad som anses skäligt ned sättas eller helt bortfalla. Stadgandet ingår i lagförslaget främst i informationssyfte, eftersom 6 kap. 1 § skadeståndslagen redan möjliggör jämkning av skadeståndet på grund av medverkan av den skadelidande.

I 3 mom. stadgas om statens regressrätt. Om den skadelidande har rätt till ersättning av någon på basis av avtal eller någon annan grund stadgas, att denna rätt övergår till staten till den del staten har betalt skadestånd.

Enligt 4 mom. förs statens talan i skadeståndsären den av statskontoret. Stadgandet tillämpas både i fråga om sjöfartsstyrelsen och länsstyrelsen i landskapet Åland.

3 kap. Registrering av fartyg och fartygsbyggen samt inskrivning av äganderätten

Kapitlet innehåller stadganden om faktorer som hänför sig till äganderätten till fartyg och som är relevanta i samband med registreringen av fartyg och inskrivningen av äganderätten,

såsom anmälningsskyldighet, överlåtelse av äganderätten, ändringsanmälan, registrering av fartyg som har överförts från utlandet samt verkan av anhängiga tvister angående äganderätten.

14 §. *Skyldighet att göra anmälan till fartygsregistret.* I paragrafen stadgas om vem som har plikt och rätt att anmäla fartyg för registrering och ansöka om inskrivning av äganderätten.

Enligt 1 mom. skall fartygets ägare anmäla fartyget för registrering och ansöka om inskrivning av sin äganderätt. Skyldigheten att vidta dessa åtgärder uppstår då fartyget uppfyller de kriterier för registrering som nämns i 1 §. I paragrafen skiljer man mellan å ena sidan fartygets registrering och å andra sidan inskrivning av äganderätten.

I 2 mom. ges fartygets nya ägare en möjlighet att anhängiggöra ett registerärende, fastän äganderätten ännu inte slutligt har övergått till honom. Han kan ha ett behov av att få sin sak anhängig, fastän förvärvet är förenat med villkor. Det anteckas i registret att ärendet blivit anhängigt och förvärvet blir därmed offentligt i förhållande till utomstående och myndigheterna. Anteckningen tjänar det informationsbehov som t.ex. kreditgivarna kan ha i fråga om äganderätten till fartyget. Den enda verkan anteckningen har beträffande registermyndigheten är att den förhindrar fastställande av inteckning i fartyget på basis av ansökan eller samtycke av den tidigare ägaren. För att en anteckning i registret skall kunna göras krävs dock att ansökan inte är så bristfällig att den inte kan utgöra grund för registrering av fartyget eller inskrivning av äganderätten.

I rättslitteraturen har framförts att verkan av ett fartygsköp kan göras beroende av både suspensiva och resolutiva villkor. I allmänhet används suspensiva villkor, dvs. äganderätten övergår efter det köpesumman eller en del av den har erlagts. I registreringspraxis har i fråga om suspensiva villkor analogt tillämpats 8 § 2 mom. lagen om lagfart och tiden för klander av fastighetsfång (86/30), enligt vilken registrering är möjlig först i det skedet när det suspensiva villkoret är uppfyllt. Plikt att registrera uppstår först i det skedet då äganderätten blivit slutlig.

I praktiken har det inte förekommit resolutiva villkor vid fartygsköp. Enligt ett resolutivt villkor övergår äganderätten vid en viss tidpunkt, men överlåtelsen kan återgå senare om villkoret inte uppfylls. Den nya ägaren är i princip skyldig att registrera fartyget efter det

att äganderätten övergått till honom. Registermyndigheten skall dock i ett dylikt fall vid behandlingen av registerärendet förutsätta att överlåtelsen är slutlig. Enligt 15 § är den nya ägaren inte skyldig att registrera fartyget eller inskriva sin äganderätt förrän det blir slutligt klart om köpet återgår eller inte. Registermyndigheten borde på motsvarande sätt registrera fartyget och inskriva äganderätten först i detta skede. Registermyndigheten skall alltså vid suspensiva eller resolutiva villkor lämna ansökan vilande enligt 24 § tills äganderätten har blivit slutlig.

I 3 mom. stadgas att också huvudredaren i ett partrederi har rätt att ansöka om registrering av fartyg och inskrivning av äganderätten. Huvudredarens förpliktelse att ansöka om registrering, som föreskrivs i gällande lag, har i förslaget ändrats till en rättighet. Enligt det föreslagna 1 mom. har skyldigheten att inlämna ansökan i registerärende ålagts ägaren. Den i 3 mom. föreslagna regleringen möjliggör ett flexibelt system i det fall att avtalet om partrederiverksamheten inte innehåller någon bestämmelse i detta avseende eller redarna inte på något annat sätt gett huvudredaren sådana fullmakter.

15 §. *Ansökan om inskrivning av äganderätten.* I paragrafen stadgas om den tidsfrist inom vilken ansökan om inskrivning av äganderätten skall göras. Inskrivning av äganderätten till ett fartyg som är infört i fartygsregistret skall enligt paragrafen göras inom 30 dagar från det äganderätten övergått till den nya ägaren. Förvärvet kan grunda sig på överlåtelse mot eller utan vederlag, arv, testamente eller avvittring. Tidsfristen för inskrivning av äganderätten gäller också situationer där en andel i fartyg har bytt ägare, t.ex. i ett partrederi.

Om överlåtelsen är förenad med villkor stadgas vidare i paragrafen att tiden börjar löpa då förvärvet enligt villkoret blivit slutligt. I detta avseende hänvisas till det som sagts vid 14 § angående suspensiva och resolutiva villkor. Om förvärvet grundar sig på testamente börjar tiden för inskrivningsplikten löpa då arvsaktet vunnit laga kraft. Beträffande testamente börjar tiden löpa då testamentet vunnit laga kraft.

Om fartyget har många nya ägare, skall alla underteckna ansökan om inskrivning av äganderätten. Om en andel i ett fartyg överlåts till en ny ägare, räcker det med att den nya ägaren av andelen undertecknar ansökan.

Det föreslås inte något stadgande om en viss

tid för själva registreringen av fartyg. Avgörande beträffande registreringen av fartyg är dess användning till handelssjöfart. Enligt 1 § uppställs som förutsättning för registreringen att avsikten är att fartyget skall användas till handelssjöfart. Enligt 6 § får fartyget inte användas till handelssjöfart förrän det är infört i fartygsregistret. Det föreligger alltså ingen registreringsplikt beträffande fartygsbyggen eller utländskt fartyg som blivit finskt, dvs. fartyg som inte tidigare finns införda i det finska fartygsregistret, förrän fartyget skall börja användas till handelssjöfart. Fartyget skall dock registreras innan verksamheten börjar. Efter som det avgörande för registreringen är fartygets ibruktagande till handelssjöfart, är det inte ändamålsenligt att uppställa någon viss tid för registreringsanmälan.

16 §. *Ändringsanmälan.* Paragrafen innehåller regler om registeranmälan angående andra ändringar än sådana som hänför sig till äganderätten samt om registermyndighetens rätt att självmant göra ändringar utan anmälan.

I 1 mom. stadgas att anmälan till registret skall göras om det skett förändringar i något annat förhållande som skall inskrivas i registret än sådant som nämns i 15 § beträffande äganderätten. Anmälan skall göras skriftligt och inom samma tid som stadgas för anmälan om ändring i äganderätten, dvs. inom 30 dagar från det ändringen skett. Förslagets 9 § 2 mom. innehåller en förteckning över de uppgifter som skall antecknas i fartygsregistret.

I 2 mom. ges registermyndigheten rätt att göra ändring i registret, om en förändring på annat sätt kommit till myndighetens kännedom. Den som enligt registret är ägare skall höras innan ändringen görs, likaså de personer som berörs av ändringen eller dess rättsverkningar. Det kan t.ex. vara frågan om ändring i fartygets mått, som kommit registermyndigheten till kännedom. Sådana ändringar kan påverka fartygets värde som realsäkerhet och därmed också inteckningshavarnas ställning.

Enligt 3 mom. skall fartygets nya namn vid namnbyte anmälas till registret innan fartyget används i handelssjöfart med det nya namnet. Enligt förordningen angående handelsfartyg skall fartygets namn tydligt synas i fartygets akter och på båda sidorna. Fartygets enda tydliga kännetecken som syns utåt är dess namn. Syftet med stadgandet är främst att

underlätta tillsynsmyndigheternas arbete. Fartyget får också ett nytt nationalitetscertifikat i och med namnbytet.

Om fartyget har flera ägare skall ändringsanmälan enligt denna paragraf undertecknas av dem alla.

17 §. *Registrering av fartyg som överförs från utlandet.* I paragrafen stadgas om hur registermyndigheten skall förfara då fartyg överförs från utländskt fartygsregister eller fartygsbyggnadsregister till Finland för att registreras.

Enligt 1 mom. skall registermyndigheten försäkra sig om att ett fartyg som tidigare varit registrerat i en främmande stats fartygsregister, har avförts ur detta register eller att det avförs vid den tidpunkt fartyget registreras i Finland. Bestämmelsen baserar sig på internationell reglering angående registrering av fartyg och säkerställande av inteckningshavarnas rätt. Enligt konventionen om det öppna havet får ett fartyg inte vara inskrivet i två fartygsregister samtidigt. De internationella konventionerna om sjöpanträtt och fartygsinteckning samt skeppsbyggnadskonventionen uppställer som förutsättning för avregistrering av inteknat fartyg att inteckningshavarna har gett sitt samtycke till avregistreringen. Den tidigare registerstatens intyg över att fartyget har avregistrerats möjliggör att fartyget kan införas i fartygsregistret i en annan stat. På grundval av intyget kan också presumeras att eventuella inteckningar i fartyget har dödats eller att inteckningshavarna har gett sitt samtycke till avregistreringen. Vid registerbyte utnyttjas också möjligheten att överföra gällande inteckningar till det nya registret.

I stadgandet har också den möjligheten beaktats att lagstiftningen i en främmande stat uppställer som krav för avregistrering att fartyget införs i ett annat lands register innan det avförs ur den förstnämnda statens register. Registermyndigheterna kan i detta fall stå i direkt kontakt med varandra för att säkerställa att fartyget faktiskt avförs ur det tidigare registret omedelbart då det har införts i det nya registret.

Stadgandena som reglerar de finska myndigheternas förfarande vid avregistrering ingår i 5 kap. och överensstämmer med de internationella överenskommelserna.

Enligt 2 mom. skall sökanden, innan fartyget kan införas i det finska fartygsregistret, uppvisa intyg över att ett fartyg, som har varit infört i en främmande stats fartygsbyggnadsregister,

har avförts från sådant register. Detta stadgande grundar sig på den internationella skeppsbyggnadskonventionen och syftet med stadgandet är att trygga inteckningshavarnas ställning.

I 35 § stadgas bl.a. om hur de finska fartygsregistermyndigheterna skall förfara i de fall då fartyg överförs från det finska fartygsbyggnadsregistret till utlandet. Också detta stadgande överensstämmer med den internationella skeppsbyggnadskonventionens bestämmelser.

18 §. *Äganderättstvist.* I paragrafen ingår stadganden om prövning av tvist angående äganderätten och förvärvets giltighet vid särskild rättegång. Enligt paragrafen kan frågan om äganderätten till fartyget samt förvärvets giltighet lagligen prövas utan hinder av inskrivning av äganderätten. Paragrafen motsvarar 45 § 1 mom. i gällande lag.

Det föreslås att fartygsregisteranteckningen inte ännu i detta skeda skall ha materiella rättsverkningar. Detta motsvarar gällande lag. Det är dock meningen att man i framtiden skall överväga om principen om offentlig trovärdighet beträffande register också skall införas för fartygsregistrets del. Det avses dock att en eventuell ändring skall genomföras först i det skedet då dessa principer som är nya för finsk rätt först har genomförts inom fastighetsrätten beträffande lagfarts- och inteckningsregistret.

19 §. *Registrering vid dubbelöverlåtelse.* Paragrafen reglerar situationer där två har samma fångesman. Paragrafen motsvarar gällande reglering och grundar sig på överlåtelsens tidsprioritet. Det föreslås inte ännu i detta skede att man skall införa i den finska fartygsregisterlagstiftningen den lösning som redan omfattats i Sverige och som innebär att registeranteckningen har vissa materiellträttsliga verkningar vid dubbelöverlåtelse. Detta blir aktuellt i det skedet när man överväger att genomföra principen om offentlig trovärdighet också beträffande fartygsregistret enligt de principer som jordabalkskommissionen framställt för lagfarts- och inteckningsregistrets del.

Frågan om äganderättens bestånd vid dubbelöverlåtelse avgörs enligt förslaget fortfarande i enlighet med 6 § sjölagen. Om någon har överlåtit fartyget eller en andel i fartyget till tvenne, och har den till vilken den senare överlåtelsen skedde fått sitt fång inskrivet i fartygsregistret, skall den tidigare överlåtelsen vara utan verkan mot honom, om hans förvärv skedde i god tro och mot vederlag.

4 kap. Förfarandet vid registrering av fartyg och fartygsbygge samt vid inskrivning av äganderätten

Kapitlet innehåller regler om förfarandet i registerärenden. Eftersom lagen om förvaltningsförfarande skall tillämpas på registermyndigheterna, har man i lagförslaget haft som utgångspunkt att lagen om förvaltningsförfarande skall tillämpas och att annan reglering skall begränsas. Stadganden angående förfarandet har intagits i fartygsregisterlagen endast i de fall då registerärendenas natur har krävt särskilda stadganden eller sådana har ansetts ändamålsenliga med hänsyn till målsättningen om en klar helhetsstruktur angående något särområde. De stadganden angående förfarande som intagits i detta kapitel grundar sig på dessa principer.

20 §. *Registreringsansökan.* I paragrafen stadgas om formen och innehållet i registrerings- och inskrivningsansökan. Enligt 1 mom. skall ansökan om registrering och om inskrivning av äganderätten göras skriftligen till fartygsregistret. Ansökan skall undertecknas av ägaren eller hans ombud. Om fartyget har flera ägare skall alla underteckna ansökan. Ansökan är formfri. Det är dock meningen att registermyndigheten skall framställa ansökningsblanketter, som underlättar både sökandens och registermyndighetens arbete. Bruket av sådana blanketter skall vara frivilligt.

I 2 mom. stadgas att av ansökan skall framgå fartygets namn, ägaren samt de övriga uppgifter som enligt 9 § 2 mom. skall antecknas i fartygsregistret för att identifiera fartyget och dess ägare. Ansökan skall dessutom innehålla uppgift om ägarens, hans ställföreträdarens eller ombuds telefonnummer och adress, dvs. så kallad processadress, till vilken meddelanden och förfrågningar i ärendet kan sändas. Förslaget till 9 § 2 mom. innehåller en klarare och enklare reglering jämfört med gällande lag och detta kommer också att inverka klarläggande på ansökan som lämnas till registermyndigheten.

I 3 och 4 mom. finns stadganden om hur den nya ägaren skall utreda sitt förvärv. Det föreslås inte i detta avseende några principiella ändringar jämfört med gällande lag. Om fartyget redan är infört i fartygsregistret är en anteckning i registret angående fartyget tillräcklig, men dock inte det enda legitimationsättet. Det krävs således inte för inskrivning av

äganderätten att den tidigare ägaren har införts i registret, utan en utredning om en oavbruten fångeskedja är tillräcklig.

Sökanden skall enligt 3 mom. förete behövlig utredning om lagligheten av sitt förvärv och till ansökan foga de handlingar som ligger till grund för förvärvet i original eller i av notarius publicus styrkt avskrift.

Äganderätten till fartyg kan erhållas på samma sätt som i fråga om annat lösöre, t.ex. genom köp, byte, gåva, arv eller testamente. Äganderätten till fartyget övergår i enlighet med avtalet och dess villkor, och registreringen har inte i detta avseende betydelse. Registreringen avhjälpel inte heller fel i förvärvet.

Enligt 5 § sjölagen skall överlåtelse av ett registrerat eller registrering underkastat fartyg ske skriftligen och i närvaro av vittnen. Överlåtelse i detta sammanhang innebär förvärv grundat på överlåtelse, dvs. köp, byte eller gåva, men däremot inte förvärv grundat på universalfång, såsom familje- och arvsrättsliga fång eller förvärv vid fusioner då juridiska personer går ihop.

Ägaren skall till ansökan bifoga utredning över hur fartyget övergått till honom. Om förvärvet grundar sig på köp, skall köpebrevet företes. Om ägaren inte önskar att köpesumman skall bli offentlig genom registreringen eller inskrivningen av äganderätten, kan för registermyndigheten företes en fångeshandling som inte innehåller någon uppgift om köpesumman.

Registermyndigheten har enligt förslaget prövningsrätt beträffande vad som skall anses vara tillräcklig utredning. Detta kan t.ex. aktualiseras i sådana fall då ett finskt fartyg som inte tidigare har varit infört i registret eller som har avförts ur registret skall registreras och fångeshandlingen inte finns på grund av att den förkommit eller på grund av någon annan liknande orsak. För de fall där registermyndigheten inte anser sig kunna registrera fartyget på grundval av den företedda utredningen, innehåller 25 § också stadganden om kungörelse.

Om den tidigare ägarens förvärv inte har antecknats i fartygsregistret, skall den nya ägaren enligt 4 mom. förete sådan utredning om den tidigare ägarens äganderätt, som skulle vara behövlig för inskrivning av dennes fång. I princip skall den nya ägaren uppvisa en oavbruten fångeskedja fram till sig själv. Beträffande nybyggen skall till ansökan fogas varvets

byggnadsintyg, ur vilket bland annat skall framgå för vems räkning fartyget har byggts, byggaren samt byggnadstiden och byggnadsplatsen.

När ett fartyg överförs från en främmande stats fartygsregister till det finska fartygsregistret skall det anses tillräckligt att utredningen om fångeskedjan börjar från den ägare som enligt den främmande statens lagstiftning har varit inskriven som ägare i denna stats fartygsregister.

I momentet stadgas ytterligare, att utredning om den tidigare ägarens äganderätt inte behöver företes om fartyget har sålts på exekutiv auktion. Auktionsförrättaren stadfäster fånget vid exekutiv auktion genom köpebrev som inte behöver bestyrkas av vittnen. Köpebrevet ges först då auktionen har vunnit laga kraft eller endast sådant besvär anförts som inte kan leda till att auktionen återgår.

21 §. *Anhängiggörande och behandling av registerärenden.* Ett registerärende blir enligt 1 mom. anhängigt när det inkommit till en registermyndighet som är behörig enligt 4 § 1 mom. Ansökan kan lämnas direkt till registermyndigheten eller postas till denna.

Det föreslås inte i detta fall ändringar beträffande rättsverkningarna av anhängiggörandet jämfört med gällande rätt. Äganderätten till fartyg eller andelar i fartyg övergår enligt 5 § sjölagen i enlighet med det som avtalats. Fartyget eller en andel i fartyget kan inte längre efter övergången tas i mät för tidigare ägares gäld och fartyget eller andelen hör inte heller till hans konkursbo, med undantag av de fall av återgång till konkursboet som avses i 3 kap. 35 § lagen om återvinning till konkursbo (758/91). Registeranteckningen angående en ansökan som blivit anhängig har rättsverkningar endast beträffande fastställande av in-teckningar, och anteckningen förhindrar fastställande av in-teckning på basis av ansökan eller samtycke av den föregående ägaren.

Frågan om att ge en anhängiggjord ansökan övriga rättsverkningar blir aktuell först i det skedet när man överväger att ge fartygsregistret status av offentligt trovärdigt register som är förenat med strikt skadeståndsansvar för statens del.

I 2 mom. stadgas att registermyndigheten utan dröjsmål skall uppta registerärende till behandling. Meningen är också att registermyndigheten utan dröjsmål slutför ärendets behandling, antingen genom att fatta ett slutligt

beslut i ärendet eller genom att fatta ett särskilt beslut om att lämna ärendet vilande.

22 §. *Komplettering av ansökan.* Enligt 1 mom. får ett registerärende inte genast avslås på grund av att ansökan är bristfällig eller handlingar saknas, om bristen kan rättas till. Registermyndigheten skall uppmana sökanden att inom viss tid avhjälpa bristen. Uppmaningen skall framställas på ändamålsenligt sätt. Sökanden skall underrättas om på vilket sätt ansökan är bristfällig och inom vilken tid den skall kompletteras. Sökanden skall också upplysas om vilka påföljderna är om kompletteringsuppmaningen inte följs. Bristen gäller oftast de uppgifter som ingår i ansökan och dess bilagor och vilka enligt det föreslagna 9 § 2 mom. skall antecknas i registret. Bristen kan också bero på att det intyg som nämns i 17 § saknas.

Vid behov kan sökanden ges en ny kompletteringsuppmaning. Registermyndigheten kan också tillämpa 23 § om hörande för att klarlägga en oklar eller bristfällig ansökan.

En ansökan i ett registerärende förblir anhängig även om en kompletteringsuppmaning getts. Om inte ansökan inom utsatt tid kompletteras, skall ansökan enligt 2 mom. avvisas utan prövning. I detta fall upptar registermyndigheten överhuvudtaget inte ärendet till prövning. Det är inte heller meningen att registermyndigheten i de fall som här avses lämnar ärendet vilande, om vilket stadgas i 24 §. Kännetecknande för fartygsköp är internationalitet och snabbhet och detta ställer krav på effektivitet, flexibilitet och snabbhet hos registermyndigheten vid behandlingen av registerärenden. En ansökan kan lämnas vilande endast på grundval av de orsaker som uppräknas i 24 §.

23 §. *Hörande.* Det kan i praktiken vara påkallat att höra parter eller andra personer i registerärenden. I paragrafen begränsas möjligheten att anordna hörande i de fall där detta behövs för att klarlägga omständigheter som gäller förvärvet av fartyget. Det kan t.ex. vara fråga om situationer där man inte kan erhålla fullständig utredning över fångeskedjan eller där äganderätten i övrigt är oklar. Registermyndigheten kan i sådant fall kalla sakägaren eller någon annan person att höras angående en anhängig ansökan. Förutom den nya ägaren kan det här också bli frågan om de tidigare ägarna. I kallelsen skall tiden för hörandet utsättas. Dessutom skall det anges om den som

skall höras skall vara närvarande personligen eller företrädd av ombud, samt vilka påföljderna blir om den som skall höras inte infinner sig. Det är skäl att inkalla alla som skall höras samtidigt. Registermyndigheten kan avgöra ärendet fastän den som kallats för att höras inte har infunnit sig.

24 §. *Vilandeförklaring.* Fartygsköpens natur kräver effektivitet och snabbhet i behandlingen av registerärenden. Om ansökan är bristfällig på ett sådant sätt att bristen kan avhjälpas, skall sökanden enligt 22 § uppmanas att komplettera ansökan och behandlingen av ärendet skall uppskjutas endast för den tid som utsatts för komplettering.

Det bör göras åtskillnad mellan de fall där ansökan lämnas vilande och de fall där ärendet uppskjuts på grund av kompletteringsuppmaning. Om ansökan skall lämnas vilande fattar registermyndigheten ett särskilt beslut därom. Beslutet kan överklagas och det har också vissa rättsverkningar. Genom stadgandena om vilandeförklaring godkänns en viss mellanperiod i behandlingen av registerärende, som bland annat innebär att in-teckningar i fartyget inte längre kan fastställas på grundval av den tidigare ägarens ansökan eller samtycke.

En ansökan kan lämnas vilande endast i de fall att fartyget skulle kunna registreras eller äganderätten inskrivas, men det föreligger någon sådan grund för vilandeförklaring, som är beroende av framtida händelser. De grunder som uppräknas i 1 mom. är uttömmande. Innan ett beslut om vilandeförklaring fattas skall sökanden och myndigheten utreda alla de övriga faktorer som behövs för ärendets avgörande.

Ansökan kan enligt 1 punkten lämnas vilande om förvärvet av fartyget eller dess giltighet enligt avtal eller någon annan rättshandling är förenat med villkor. T.ex. ett suspensivt eller resolutivt villkor i köpebrevet, som ännu inte uppfyllts, utgör hinder för registrering av fartyg eller inskrivning av äganderätten. Fartygets nya ägare har ännu inte i en sådan situation en förpliktelse att inskriva sin äganderätt, men nog en rätt att anhängiggöra sitt ärende. Verkningarna av ett ärende som anhängiggjorts berör fastställande av in-teckningar, som inte längre kan fastställas på grundval av den tidigare ägarens ansökan.

Det föreslås i 2 punkten att en grund för vilandeförklaring också är att rättshandlingen som ligger till grund för förvärvet inte har

vunnit laga kraft. Fastän någon skyldighet att inskriva äganderätten inte ännu har uppkommit, kan sökanden dock anhängiggöra ansökan angående förvärv, som grundar sig t.ex. på arvskiftes- eller avvittringsinstrument eller testamente, redan innan klandertiden har löpt ut. T.ex. tiden för klander av testamente är 6 månader.

Om två personer har samma fångesman, skall giltigheten av fången i relation till varandra prövas vid rättegång. Enligt 3 punkten i förslaget är det möjligt att registrera båda ansökningarna och lämna dem vilande tills domstolens utslag vunnit laga kraft.

Äganderätten till fartyget kan också i övrigt inskrivas endast då sökandens äganderätt är ostridig. Om en tvist är anhängig om förvärvets giltighet eller om bättre rätt till fartyget, får sökanden anhängiggöra sin ansökan, men registermyndigheten skall enligt 4 punkten lämna den vilande.

Enligt 5 punkten kan äganderättens övergång inte inskrivas, om det innan ansökan anhängiggjordes har antecknats i registret att fartyget är föremål för utmätning eller någon annan säkringsåtgärd. Frågan är om den i registret införda ägarens skulder. Utmätning-myndigheterna är skyldiga att underrätta fartygsregisterföraren om dylika åtgärder och om de har upphört.

Ansökan skall också lämnas vilande enligt 6 punkten i det fall sökanden beviljats kungörelse för inskrivning av äganderätten. Registermyndigheten fattar beslut om kungörelse och ansökan skall samtidigt lämnas vilande för tiden för kungörelsen.

I 2 mom. föreslås att registermyndigheten när den lämnar en ansökan vilande kan förelägga sökanden att inom viss tid framlägga tilläggsutredning angående någon omständighet som nämns i 1 mom. Myndigheten kan i enbart fall utsätta en sådan tidsfrist som anses behövlig. I övrigt gäller 22 § i fråga om inlämnande av tilläggsutredning och följderna av underlåtenhet. I beslutet om vilandeförklaring skall sökanden underrättas om vilken tilläggsutredning som krävs, när denna utredning senast skall tillställas registermyndigheten och vilka påföljderna är om sökanden underlåter att lämna in sådan utredning. Sökanden kan vid behov ges en ny tidsfrist för inlämnande av tilläggsutredning. Om sökanden inte senast på den utsatta tidpunkten företer

tilläggsutredning skall ansökan enligt förslaget avslås.

Registermyndigheten kan också enligt 3 mom. på eget initiativ uppta ärendet till behandling. Om ett avgörande i en tvist angående äganderätten har vunnit laga kraft och registermyndigheten har fått kännedom om detta, behöver den inte vänta på tilläggsutredning av sökanden, utan myndigheten kan genast avgöra ärendet. Ansökan får dock inte enligt stadgandet avslås förrän sökanden beretts tillfälle att bli hörd.

25 §. *Kungörelse.* För de i praktiken förekommande problemfallen beträffande registrering av fartyg, där fångeskedjan inte kan utredas eller fångeshandlingen inte kan företes, föreslås att en fartygsägare, som ansökt om fartygets registrering och inskrivning av äganderätten, skall ges möjlighet att få kungörelse. För att registermyndigheten skall kunna bevilja kungörelse för inskrivning av äganderätten, skall sökanden göra sannolikt att fångeshandlingen har förkommit eller förstörts och att förvärvet är lagligt.

26 §. *Förfarandet vid kungörelse.* Enligt 1 mom. är sökanden skyldig att förete utredning om de omständigheter, som ligger till grund för ansökan om kungörelse.

Efter det sökanden har utrett förutsättningarna för kungörelse, skall registermyndigheten enligt 2 mom. bevilja kungörelse och i den uppmana den som anser sig ha bättre rätt till fartyget än sökanden, att väcka talan mot sökanden. Talan skall väckas inom tre månader från det kungörelsen publicerats i officiella tidningen. I kungörelsen skall uppges att sökandens äganderätt kan inskrivas, om talan inte väcks inom den utsatta tiden.

I 3 mom. finns stadganden om hur kungörelsen skall tillkännages. Sökanden skall på egen bekostnad publicera kungörelsen en gång i första numret av den officiella tidningen i något kvartal och en gång i en tidning med riksomfattande spridning. Sökanden svarar för att kungörelsen inlämnas till nämnda tidningar. Utöver detta skall registermyndigheten ge tillkänna kungörelsen till alla sådana personer, vilkas rätt inskrivningen av äganderätten till fartyget kan beröra och som myndigheten har kännedom om. Särskild delgivning kan vara påkallad exempelvis till medarvingar när sökandens fång grundar sig på arv, men sökanden inte kan förete arvskifteshandlingen. Registermyndigheten har inte i detta fall utred-

ningsskyldighet, utan myndigheten sänder meddelande till de personer, som myndigheten har kännedom om på basis av de handlingar sökanden inlämnat eller på basis av någon annan utredning.

Om talan inte har väckts inom utsatt tid eller om käromålet har förkastats genom ett laga kraft vunnet utslag eller avvisats, stadgas i 4 mom. att sökandens äganderätt kan inskrivas. Sökanden skall för registermyndigheten inom den av myndigheten utsatta tiden förete utredning om ovannämnda omständigheter. Registerärendet kan enligt 24 § lämnas vilande för den tid kungörelsen är anhängig.

27 §. *Avslående av ansökan.* I paragrafen ingår de grunder på vilka ansökan skall avslås. Registermyndigheten skall på basis av de handlingar som inlämnats pröva om förutsättningar finns för registrering av fartyg och inskrivning av äganderätten. Registermyndigheten har en omfattande prövningsplikt. Om lagligheten av förvärvet inte framgår ur handlingarna, aktualiseras beroende på bristens art reglerna om komplettering av ansökan enligt 22 §, hörande enligt 23 §, vilandeförklaring av ansökan enligt 24 § och kungörelse enligt 25 §. Ansökan kan som regel inte avslås förrän sökanden har beretts tillfälle att rätta eller komplettera sin ansökan.

I paragrafen ingår en förteckning över avslagsgrunder. De typiska avslagsgrunderna har nämnts i förteckningen, men på grund av fallens mångfald är förteckningen inte uttömmande.

I 1 punkten föreslås att ansökan skall avslås om fångeshandlingen eller en till riktigheten styrkt avskrift av den eller någon annan utredning om lagligheten av sökandens förvärv inte har företetts trots uppmaning om komplettering, och kungörelse enligt 25 § inte heller har begärts.

Ansökan skall enligt 2 punkten också avslås då överlåtaren inte hade rätt att överlåta fartyget och anteckning om detta har gjorts i fartygsregistret före överlåtelsen. Då ett villkor som begränsar förfoganderätten har antecknats i registret i enlighet med 9 § 4 mom. före överlåtelsen, skall det anses att begränsningen har kommit utomstående och således också fångesmannen till kännedom.

I 3 punkten finns ett stadgande enligt vilket ansökan skall avslås om annat hinder föreligger för registreringen av fartyget eller inskrivningen av äganderätten. Det föreslås att registermyn-

digheten ges möjlighet att avslå ansökan också i andra än de i 1 och 2 punkten nämnda fallen, om ansökan är så bristfällig eller förvärvat av fartyget så klart att bristen inte kan avhjälpas genom komplettering eller vilandeförklaring. Det är inte ändamålsenligt att fartygsregistret belastas med ansökningar, vilkas godkännande är ytterst osannolikt eller vilkas behandling skulle uppta en mycket lång tid. Ett tidigare avslag på ansökan utgör inte hinder för att lämna in en ny ansökan till registermyndigheten. Ansökan behandlas då som ett helt nytt ärende.

28 §. *Avgörande i registerärenden och expedition.* Enligt 1 mom. avgörs ett ärende om fartygs registrering eller inskrivning av äganderätten genom att avgörandet antecknas i fartygsregistret. Avgörandets innehåll motsvarar registeranteckningen. Ifall ansökan lämnas vilande eller det fattas ett med det jämförligt beslut angående behandlingen av ärendet, skall också det antecknas i registret. Anteckningen tjänar också det behov av information som utomstående kan ha beträffande äganderätten till fartyget. För att detta behov av information kan tillfredsställas så effektivt som möjligt, skall registeranteckningarna göras utan dröjsmål.

Då ansökan bifalls i beslutet motiveras det i allmänhet inte. Om registermyndighetens beslut går emot sökanden, skall beslutet motiveras. Sökanden skall då få kännedom om grunderna för beslutet. Om ansökan avslås skall det enligt 2 mom. ges ett särskilt beslut, som skall motiveras. Ett särskilt beslut i detta fall är också påkallat emedan det inte skulle vara ändamålsenligt att belasta själva registret med andra uppgifter än de som berör själva avgörandet i ärendet. Sökanden kan också på begäran få ett särskilt beslut då ansökan lämnas vilande eller registermyndigheten fattar ett med det jämförligt beslut angående behandlingen av ärendet.

Registermyndigheten arkiverar de särskilda beslut som gets, samt de handlingar som samlats i ärendet, enligt vad som föreskrivs i myndighetens arkivstadga.

Enligt 3 mom. skall nationalitetscertifikat ges då fartyget har registrerats. Fartyget får enligt 6 § inte användas till handelssjöfart förrän det har införts i fartygsregistret och registermyndigheten har gett det nationalitetscertifikat. Beträffande andra åtgärder får sökanden som expedition ett nationalitetscertifikat eller något

annat intyg eller ett särskilt beslut. Eftersom avsikten är att fartygsregistret skall föras med hjälp av automatisk databehandling, kan ett nytt nationalitetscertifikat med lätthet utmatas när förändringar har skett i de uppgifter som ingår i det. Det tidigare nationalitetscertifikatet skall då återlämnas till registermyndigheten.

29 §. *Förfarandet vid registrering av fartygsbygge och inskrivning av äganderätten.* Enligt 1 mom. kan ansökan om registrering av fartygsbygge göras av ägaren. Ägaren kan i detta skede vara beställaren av fartyget eller dess byggare, dvs. varvet. Frågan om äganderätten kan enbart avgöras på basis av skeppsbyggnadskontraktet och de villkor om äganderättens övergång som ingår i kontraktet. Tidigare övergick äganderätten till fartyg i allmänhet vid leveransen, men numera är det också vanligt att äganderätten övergår stegvis, vilket bl.a. beror på den moderna skeppsbyggnadstekniken. Registermyndigheten skall i varje enskilt fall undersöka, vem som kan anses ha legitimation att ansöka om registrering av ett fartygsbygge.

I 2 mom. föreslås att de stadganden som gäller vid fartygs registrering och inskrivning av äganderätten till fartyg i tillämpliga delar skall gälla också vid registrering av och inskrivning av äganderätten till fartygsbygge. Då ett fartyg som är under byggnad införs i fartygsbyggnadsregistret får det dock inte ett nationalitetscertifikat, eftersom detta endast ges åt fartyg som har registrerats i fartygsregistret enligt nationalitetsprincipen. Registreringen i fartygsbyggnadsregistret bygger på territorialprincipen och inte på nationalitetsprincipen.

5 kap. Avförande av fartyg ur fartygsregistret och fartygsbyggnadsregistret.

Kapitlet innehåller stadganden om förutsättningarna för avregistrering av fartyg och fartygsbygge. Kapitlet innehåller också specialstadganden om avregistrering av sådant fartyg eller fartygsbygge i vilket inteckning har fastställts. Syftet med de sistnämnda reglerna är att trygga de personers ställning som innehar intecknade panträtter och reglerna grundar sig på de internationella konventionerna om sjöpanträtt och fartygsinteckning samt skeppsbyggnadskonventionen.

30 §. *Förutsättningar för avregistrering ur fartygsregistret.* Enligt 1 mom. är fartygsägaren

skyldig att inom en viss tid begära att fartyget avregistreras i de fall som uppräknas i momentet. Fartygsägaren kan i detta sammanhang vara antingen den i registret införda ägaren eller den nya ägaren, allt beroende på grunden för avregistreringen. Ansökan om avregistrering skall göras inom 30 dagar från den tidpunkt som stadgas i 1—3 punkten. Avregistreringen av fartyg i de fall som nämns i momentet är obligatorisk. Stadgandets viktigaste funktion ligger däri, att inteckning inte längre kan fastställas i fartyg som har avregistrerats.

Enligt 1 punkten skall fartyget avregistreras när det inte längre uppfyller förutsättningarna för registrering. Det är närmast fråga om fartyg som har överlåtits till en utlänning så att det inte längre uppfyller nationalitetskravet enligt 1 § sjölagen, eller om fartyg som inte längre används till handelssjöfart. Om den nya fartygsägaren exempelvis inte längre vill använda fartyget till handelssjöfart, skall han enligt förslaget be om avregistrering. En ändring i fartygets användningsändamål kan vara antingen bestående eller tillfällig. Stadgandet gäller både obligatorisk och frivillig registrering.

Registermyndigheten ger på begäran ett intyg över avregistreringen. En registermyndighet i främmande stat borde, enligt de internationella överenskommelserna om fartygs registrering och fartygsinteckning, kräva att intyg över avregistrering från det tidigare registret företes i det skedet då det ansöks om inregistrering i det nya registret. Enligt internationella överenskommelser får ett fartyg inte vara registrerat i två fartygsregister samtidigt. Undantag från denna regel utgör i dag så kallad dubbelregistrering på basis av bareboat-befraktning. Enligt detta system förblir fartyget kvar i fartygsregistret för ägarens hemstat samtidigt som fartyget också registreras i ett slags bruksregister i bareboat-befraktarens hemstat. I detta fall seglar fartyget under bruksregistrets flagg.

I 2 och 3 punkten stadgas om specialsituationer där tiden för avregistreringsanmälan börjar vid en viss tidpunkt.

Om fartyget har förstörts och det har förklarats vara odugligt för iståndsättning, börjar tiden för avregistreringsanmälan att löpa enligt 2 punkten från den tidpunkt fartygsägaren har fått kännedom om det inträffade. Ett fartyg kan som följd av en olycka förstöras helt eller delvis. I 7 § sjölagen finns stadganden för de

fall att fartyget inte kan sättas i stånd. Ett fartyg som skadats förklaras vid besiktning vara odugligt för iståndsättning när iståndsättningen inte är möjlig eller ifall fartyget då iståndsättningen måste ske på annan ort inte kan föras dit, samt då fartyget inte är värt att iståndsättas. Om fartyget är utomlands, skall när fartyget förklaras odugligt för iståndsättning iakttas den ordning som där gäller för dylik förklaring.

Om fartyget har försvunnit, skall ägaren enligt 3 punkten be om att fartyget avregistreras, om det inte avhörs inom den tid som stadgas i 71 § lagen om försäkringsavtal (132/33). Om således underrättelse om fartyg inte erhållits under tre gånger den tid som kan antas i allmänhet åtgå för fartygets resa från den ort, där det sist avhörde, till närmaste bestämmelseort, dock under minst tre månader, eller har fartyget övergetts av besättningen och inte inom tre månader därefter kommit till rätta, skall total förlust anses ha inträffat.

Om fartyget sjunkit skall det enligt gällande lag avföras ur registret. Denna grund har dock inte medtagits i lagförslaget, eftersom den moderna tekniken även har gjort det möjligt att lyfta ett fartyg som sjunkit till havsbotten och att iståndsätta det trots att detta kan ta lång tid i anspråk. Om fartyget sjunkit och det inte kan lyftas, kan fartyget avregistreras på den i 1 mom. nämnda grunden att fartyget inte längre används till handelssjöfart.

Ett fartyg som skall anses som finskt får enligt 1 § sjölagen under vissa förutsättningar genom statsrådets beslut införas i en främmande stats fartygsregister. I förordningen om tillämpning av 1 § sjölagen (353/85) skall ett fartyg som i enlighet med sådant beslut införts i en främmande stats fartygsregister inte längre anses som finskt och skall därmed avföras ur det finska fartygsregistret. När tillståndets giltighetstid löpt till ända, skall en ny ansökan om införande av fartyget i det finska fartygsregistret göras.

I 2 mom. stadgas om avregistrering av fartyg som enligt tillstånd av en myndighet införts i registret. Stadgandet gäller den situation som avses i 1 § 2 mom. sjölagen och det har tagits med närmast i informativt syfte. Ett sådant fartyg som enligt sjölagen inte skulle anses som finskt kan med stöd av 1 § 2 mom. sjölagen godkännas av trafikministeriet som finskt, om fartygets användning till sjöfart är i avgörande mån i finska händer. Tillståndet kan beviljas

för högst två år åt gången. På grundval av ministeriets beslut kan fartyg registreras i det finska fartygsregistret. En förutsättning är ytterligare att fartyget under den tid det är infört i det finska fartygsregistret är avfört ur främmande stats fartygsregister. När tillståndet inte längre är i kraft, skall avregistrering omedelbart begäras. Fartygsregistermyndigheten kan också utan särskild begäran avregistrera fartyget med stöd av 31 §.

Om ett registrerat fartyg blivit utländskt så, att det inte längre enligt 1 § sjölagen är finskt, stadgas i 3 mom. att också fartygets sista finska ägare har skyldighet att vid sidan om den nya ägaren begära avregistrering. Om det gäller en fartygsandel som övergått till en utlänning så, att fartyget blir utländskt, är också andelens sista finländska ägare skyldig att begära avregistrering.

31 §. *Registermyndighetens rätt att avregistrera fartyg.* I paragrafen stadgas om registermyndighetens rätt att på eget initiativ avregistrera fartyg. Om ägaren inte uppfyller sin plikt enligt 30 § och registermyndigheten på annat tillförlitligt sätt får kännedom om en omständighet eller händelse som avses i paragrafen, får myndigheten enligt 1 mom. självmant avföra fartyget ur fartygsregistret. Stadgandets syfte är att fartygsregistret inte skall belastas med onödiga uppgifter. Innan registermyndigheten fattar sitt beslut om avregistrering, skall den bereda den ägare som är införd i fartygsregistret tillfället att yttra sig. Om fartyget har varit infört i registret så länge att dess ägare inte längre kan nås, kan man avstå från hörandet. De handlignar som hänför sig till det avregistrerade fartyget skall arkiveras på sådant sätt som registermyndighetens arkivstadga föreskriver.

I 2 mom. stadgas att myndigheten utan dröjsmål skall meddela den i fartygsregistret införda ägaren om avregistreringsbeslutet.

32 §. *Tilläggsförutsättningar för avregistrering.* I paragrafen stadgas om avregistrering av fartyg som belastas av inteckning eller som är föremål för utmätning eller någon annan säkringsåtgärd eller som hör till ett partrederi. Syftet med stadgandet är att trygga inteckningshavares och andra fordringsägares ställning och möjligheten för en redare i ett partrederi att utöva sin inlösningsrätt. Stadgandet om inteckning grundar sig på 1967 års internationella konventionen om sjöpanträtt och fartygsinteckning. Regleringen av avregist-

ring av intecknat fartyg hör till de viktigaste delarna i konventionen. Med tanke på långfristiga krediter för fartygsköp måste det finnas ett system, som innebär att kreditgivaren kan lita på att fartyget förblir inom den stats jurisdiktion där inteckningen har fastställts. Om fartyget fritt skulle kunna överföras till främmande stat, skulle kreditgivarens ställning vara svag i det fall fartyget är redarens enda egendom.

Registermyndigheten får inte avregistrera fartyget förrän inteckningarna har dödats eller inteckningshavarna har gett sitt samtycke till avregistreringen. Intyg över att fartyget har avregistrerats kan således inte heller ges förrän förutsättningarna för avregistrering har uppfyllts. Avsaknad av intyg förhindrar i princip att fartyget registreras i ett fartygsregister utomlands.

Om fartygets ägare överför fartyget till en främmande stats register, som exempelvis inte tillämpar internationella överenskommelser, har enligt gällande 39 § fartygsregisterlag inteckningshavaren ifall fartyget utan hans samtycke frivilligt överlåtits till en utlänning rätt att genast söka betalning för sin fordran, även om den eljest ännu inte vore förfallen. Detta stadgande skall enligt propositionen fortfarande gälla tills den nya lagstiftningen om inteckning i fartyg, i vilken dessa principer skall kvarstå, träder i kraft.

Om ett intecknat fartyg anmäls för avregistrering och det inte skall registreras annanstans, skall inteckningarna dödas innan fartyget avförs. I annat fall antecknas på samma sätt som enligt gällande lag i registret endast avregistreringsgrunden och fartyget förblir i registret tills inteckningen inte längre är i kraft, vilket sker tio år efter fastställandet. När inteckningen inte längre är i kraft kan registermyndigheten enligt den föreslagna 31 § avregistrera fartyget utan att längre i detta skede äventyra någons rättskydd.

Enligt 2 mom. gäller 1 mom. inte i de situationer där fartyget överförs från ett registerområde till ett annat. Den mottagande registermyndigheten skriver då in de uppgifter som har antecknats i det andra registerområdets register, i sitt eget register vid uppgifterna för det berörda fartyget.

Sjöpanträtt enligt 212 § sjölagen, som är legalpanträtt och som inte inskrivs, utgör inte hinder för avregistrering av fartyg. Detta framgår ur 214 § sjölagen enligt vilken sjöpanträtt i

fartyg kvarstår även om fartyget övergår till ny ägare eller dess registrering ändras.

Enligt sjölagens stadganden om partrederi har en redare rätt att inlösa en sådan andel i fartyget som övergått till en utlänning, ifall fartyget på grund av överlåtelsen inte längre kan anses som finskt. Redaren skall använda sin rätt till inlösen inom två månader från det han har fått kännedom om händelsen. Den som överlåtit andelen skall enligt 35 § sjölagen omedelbart underrätta huvudredaren om överlåtelsen och denne skall i sin tur omedelbart meddela de övriga redarna om överlåtelsen. Om en andel i fartyget på detta sätt har övergått till en utlänning föreslås i 3 mom. att registermyndigheten inte får avregistrera fartyget förrän den inlösningstid som nämns i 36 § 3 mom. sjölagen har utlöpt. Om alla de övriga redarna dock har gett sitt samtycke till överlåtelsen, behöver registermyndigheten inte vänta på att denna tid löper ut.

33 §. *Återställande av nationalitetscertifikat.* När fartyget har avregistrerats skall dess sista finska ägare återställa nationalitetscertifikatet till registermyndigheten. Stadgandet grundar sig på regleringen i den gällande fartygsregisterlagen och dess syfte är främst att förhindra eventuella missbruk.

34 §. *Avregistrering av fartyg ur fartygsbyggnadsregistret.* Fartygsbyggnadsregistret är till sin natur ett temporärt register för fartygsbyggen. Syftet med registret är främst att möjliggöra fastställande av inteckningar i fartygsbyggen. För att färdigbyggda fartyg inte skall stå kvar och belasta fartygsbyggnadsregistret stadgas i paragrafen om en skyldighet att avföra färdigbyggda fartyg ur registret.

Enligt 1 mom. skall den ägare som är införd i fartygsbyggnadsregistret be om avregistrering av fartyget inom 60 dagar från det byggandet har slutförts. Syftet är att ett färdigbyggt fartyg antingen registreras i det finska fartygsregistret eller förs utomlands för att registreras där.

I 2 mom. ges registermyndigheten rätt att själmant avregistrera ett färdigbyggt fartyg, ifall ägaren inte fullgör sin skyldighet.

35 §. *Tilläggsföresättningar för avregistrering ur fartygsbyggnadsregistret.* Stadgandet grundar sig på den internationella skeppsbyggnadskonventionen och syftet med stadgandet är närmast att trygga inteckningshavarnas ställning. Om ett fartyg som är införd i det finska fartygsbyggnadsregistret är intecknat eller anteckning gjorts om att det är föremål för

utmätning eller någon säkringsåtgärd, får det enligt 1 mom. inte avregistreras utan inteckningshavarnas eller fordringsägarnas skriftliga samtycke.

Enligt 2 mom. krävs inte samtycke enligt 1 mom. om fartyget överförs till det finska fartygsregistret. I samband med överföringen skall registermyndigheten i enlighet med 3 mom. överföra till fartygsregistret eventuella anteckningar om gällande inteckningar, utmätning eller annan omständighet och anteckna dem vid uppgifterna för det berörda fartyget.

6 kap. Ändringssökande i registerärenden

36 §. *Besvär.* Paragrafen innehåller stadganden om hur ändring kan sökas i registermyndighetens beslut i registerärenden. Ändring kan sökas i registermyndighetens slutliga avgörande i ärenden som gäller fartygs registrering eller inskrivning av äganderätten. Med registermyndighetens avgörande skall förstås alla sådana avgöranden genom vilka behandlingen av ärendet avslutas. Besvär kan anföras t.ex. över sådana avgöranden angående ändringsanteckningar som avses i 16 §, eller beslut om fartygets avregistrering i enlighet med 31 §. Besvär kan också anföras över myndighetens beslut att lämna ärendet vilande i enlighet med 24 §.

Ändring får dock inte sökas på grund av uppmaning om komplettering enligt 22 § eller något annat avgörande som gäller förfarandet, utom då det sker i samband med sökande av ändring själva huvudsaken. Ändring får inte heller sökas i registermyndighetens beslut om att överföra ansökan till en registermyndighet som är behörig enligt 4 § 1 mom.

Det föreslås att ändring söks i både sjöfartsstyrelsens och i länsstyrelsens för landskapet Åland avgöranden hos Helsingfors hovrätt. Eftersom också fastställandet av inteckningar hänför sig till förandet av fartygsregistret, föreslås att ändring i sjöfartsstyrelsens beslut i egenskap av registermyndighet också söks hos hovrätten. Ändring i beslut i fartygsregisterärenden fattade av länsstyrelsen i landskapet Åland söks enligt gällande lag hos Åbo hovrätt. Enligt förslaget till ny fartygsregisterlag har man i framtiden endast två registermyndigheter, och därför är det ändamålsenligt med hänsyn till ärendenas behandling att besvärinstansen för de båda registermyndigheternas vidkommande är densamma.

37 §. *Besväransvisning.* När ett ärende som

gäller registrering av fartyg eller inskrivning av äganderätten har avgjorts på annat sätt än sökanden begärt, skall en skriftlig besvärсанvisning fogas till expeditionen. Om ansökan avslås skall ett särskilt beslut ges. Ett särskilt beslut ges också på sökandens begäran då ärendet lämnas vilande eller myndigheten fattar ett med det jämförligt beslut som gäller ärendets behandling. Besvärсанvisning skall också fogas till sådana beslut.

Registermyndigheten ger också besvärсанvisning på begäran. Den som begär anvisning kan vara någon annan delaktig än sökanden, t.ex. fartygets tidigare ägare, som registermyndigheten har hört vid behandlingen av ärendet.

38 §. *Besvärstid.* Besvärstiden är 30 dagar. Tiden räknas från det sökanden har tillkännagett avgörandet. Lagen om delgivning i förvaltningsärenden (232/66) innehåller stadganden om hur registermyndigheten skall ge beslut till känna. Lagen innehåller dessutom stadganden om när delgivningen skall anses ha skett.

Ändringssökanden skall, vid äventyr av förlust av talan, senast den dag då besvärstiden utgår inkomma med besvärsskriften till en behörig registermyndighet. Myndigheten skall omedelbart anteckna i registret att besvärsskriften inkommit.

39 §. *Tillämpning av rättegångsbalken.* Paragrafen innehåller en hänvisning till tillämpningen av rättegångsbalken. Om annat inte har stadgats i fråga om ändringssökande i registerärende skall enligt 1 mom. vid ändringssökande det som stadgas i rättegångsbalken om ändringssökande från underrätt till hovrätt i tillämpliga delar gälla. Enligt lagförslaget behöver missnöje dock inte anmälas. Det finns i allmänhet inte någon sådan motpart i registerärenden som detta anmälningsssystem skulle tjäna.

Ändringssökanden skall till besvärsskriften foga registermyndighetens beslut samt de handlingar varur framgår de omständigheter som ändringssökanden hänvisar till som grunder för ändringsansökan. Besvärsskriften och det beslut över vilket besvär anförs samt eventuella andra handlingar som har inlämnats till registermyndigheten skall på tjänstens vägnar tillställas hovrätten. Registermyndigheten skall också enligt 2 mom. tillställa hovrätten handlingarna i ärendet och ett utdrag ur registret.

Vid ändringssökande i hovrättens utslag skall det som stadgas i 30 kap. rättegångsbalken tillämpas. Det innebär bl.a. att besvär-

tillstånd krävs för att ärendet skall prövas av högsta domstolen.

40 §. *Ärendets behandling i fullföljdsdomstol.* I paragrafen stadgas att fullföljdsdomstolen skall behandla ärenden angående registrering av och inskrivning av äganderätten till fartyg i brådskande ordning. Stadgandet överensstämmer med gällande lag. De ärenden som t.ex. gäller äganderätten till fartyget är oftast brådskande, eftersom den äganderätt till fartyget som inskrivits i fartygsregistret ligger till grund för fastställande av inteckning i fartyget.

41 §. *Meddelande om fullföljdsdomstolens avgörande och återförvisning av ärendet.* Enligt 1 mom. skall fullföljdsdomstolen meddela den behöriga registermyndigheten om sitt laga kraft vunna avgörande. Om registermyndighetens avgörande inte har ändrats, behandlas ärendet inte på nytt, utan i registret görs enbart en anteckning om det laga kraft vunna avgörandet.

Om fullföljdsdomstolen har ändrat registermyndighetens avgörande, innebär fullföljdsdomstolens meddelande att ärendet återförvisas till registermyndigheten. Registermyndigheten skall enligt 2 mom. på eget initiativ uppta till behandling ett ärende som fullföljdsdomstolen har återförvisat.

7 kap. Särskilda stadganden.

Kapitlet innehåller stadganden om föreläggande av vite, straffpåföljder, forum i vissa fall samt om bemyndigande att utfärda närmare stadganden och bestämmelser.

42 §. *Vite.* Registermyndigheten kan förelägga vite för uppfyllande av förpliktelser enligt fartygsregisterlagen och döma ut vite i enlighet med vad som stadgas i viteslagen (1113/90). Viteslagen innehåller bl.a. stadganden om föreläggande och riktande av vite, dess belopp samt om utdömande av vite.

Enligt den föreslagna lagen gäller lagens förpliktelser fartygsägaren. Han är bl.a. enligt 15 § skyldig att ansöka om inskrivning av sin äganderätt och göra anmälan om sådana förändringar som nämns i 16 §.

Föreläggande av vite kan t.ex. aktualiseras i de fall då den omständigheten att en utomstående litar på att registeruppgifterna eller de expeditioner som registermyndigheten ger på grundval av dem är riktiga skulle kunna orsaka skada. Behovet att använda vitesföreläggande

kan också aktualiseras i sådana fall då fartyget har ny ägare och den nya ägaren använder fartyget till handelssjöfart utan att ha ansökt om inskrivning av förvärvet i fartygsregistret. Vite kan t.ex. också föreläggas då ägaren inte återställer nationalitetscertifikatet i enlighet med 33 §.

Om däremot en bristfällig ansökan inlämnats till registermyndigheten och bristen inte har avhjäpts trots uppmaning om komplettering, kan registermyndigheten avslå ansökan. I ett sådant fall föreläggs inte vite. Vite behöver inte heller föreläggas om ägaren inte uppfyller sin förpliktelse enligt 30 eller 34 § att be om avregistrering, eftersom registermyndigheten med stöd av 31 § kan avregistrera fartyget på eget initiativ efter att först ha berett den registrerade ägaren tillfälle att bli hörd.

43 §. *Straffstadganden.* Den gällande lagen innehåller många straffstadganden. Utgångspunkten i förslaget till ny fartygsregisterlag har varit att endast sådana förseelsen, angående vilka straffpåföljder inte stadgas i strafflagen berörs i den nya lagen.

I enlighet med detta föreslås i 1 punkten att fartygets ägare skall dömas till böter för förseelse mot fartygsregisterlagen, såvida inte strängare straff stadgas någon annanstans, om han använder i 1 § avsett fartyg i handelssjöfart innan fartyget fått nationalitetscertifikat eller interimsnationalitetsbevis.

Straffpåföljden är enligt 2 punkten densamma om ägaren underlåter att inom stadgad tid lämna in ansökan om inskrivning av äganderätten enligt 15 § eller anmälan som avses i 16 eller ansökan enligt 30 eller 34 § om fartygsavregistrering eller om han inte följer förpliktelsen enligt 33 § att återställa nationalitetscertifikatet. Om nationalitetscertifikatet har förstörts på grund av en olycka som drabbat fartyget, kan 33 § inte tillämpas.

Straffpåföljderna gäller enligt förslaget endast fartygets ägare. Om fartyget ägs av ett bolag, kan bolagets verkställande direktör dömas för ovannämnda förseelser.

Strafflagens allmänna stadganden skall däremot tillämpas i t.ex. följande fall. För de fall där ägaren uppger felaktiga uppgifter för registermyndigheten stadgas straff i 16 kap. 21 § strafflagen. I 36 kap. strafflagen ingår åter stadganden om förfalskning och användning av handling i vilseledande syfte.

Enligt 2 mom. kan den som bryter mot ett med vite förenat förbud eller förpliktelse inte

dömas till straff för samma handling, utan i sådana fall skall endast vite utdömas.

44 §. *Forum.* I paragrafen föreslås ett specialstadgande om forum, som har sin grund i sjöfartens internationella natur. Om en förseelse som nämns i 43 § har skett utomlands eller under resan, skall åtal väckas vid domstolen för den ort dit fartyget först ankommer eller där fartygets hemort finns. Stadgandet motsvarar gällande fartygsregisterlag.

Fartygets hemort bestäms enligt 4 § sjölagen och den framgår också ur fartygsregistret.

Om förseelsen skett i Finland tillämpas rättegångsbalkens allmänna forumstadganden.

45 §. *Närmare stadganden.* Enligt 1 mom. utfärdas närmare stadganden om hur registret skall föras och om registrering genom förordning. Avsikten är att den gällande förordningen angående verkställighet av lagen om fartygsregister skall upphävas och ersättas med en ny förordning.

Enligt 2 mom. kan det stadgas genom förordning att trafikministeriet utfärdar detaljerade bestämmelser bl.a. om tekniska och administrativa frågor i anslutning till registerförföringen.

46 §. *Fastställande av formulär.* Enligt paragrafen fastställer trafikministeriet på framställan av registermyndigheterna formuläret för nationalitetscertifikatet och interimsnationalitetsbeviset samt de blanketter som kommer att användas i registerärenden.

8 kap. **Ikraftträdelse- och övergångsstadganden**

47 §. *Ikraftträdande.* Paragrafen innehåller ett sedvanligt ikraftträdelsestadgande.

48 §. *Övergångsstadgande.* Enligt förslaget skall sjöfartsstyrelsen överföra från magistraternas fartygsregister de uppgifter som ännu är gällande till sitt fartygsregister och fartygsbyggnadsregister. För detta ändamål skall magistraterna tillstålla sjöfartsstyrelsen alla sina fartygsregisterböcker och handlingar som berör registrerade fartyg och fartygsbyggen. Länsstyrelsen i landskapet Åland överför motsvarande uppgifter till sina register enligt den nya fartygsregisterlagen.

Ett nationalitetscertifikat som finns ombord på fartyget när den nya lagen träder i kraft skall inom ett år från denna tidpunkt återställas till registermyndigheten. Fartyget erhåller nytt nationalitetscertifikat utan avgift.

Åtgärder som påkallas av ändringen i organisationen för registerförändret kan vidtas redan innan lagen träder i kraft, efter att lagen har antagits och blivit stadfäst.

1.2. Lag om ändring av lagen om fartygsregister

Syftet med den nya fartygsregisterlagen är att ersätta den gällande lagens stadganden om fartygs registrering. I ett senare skede avlåts en proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om skuldinteckning i transportmedel, som också skall innehålla stadganden om inteckning i fartyg. Den gällande fartygsregisterlagens stadganden om inteckning i fartyg skall tillämpas fram till dess den ovan avsedda lagstiftningen om skuldinteckning har antagits samt trätt i kraft. Förevarande proposition innehåller därför ett förslag till lag om ändring av den gällande lagen om fartygsregister. Samtidigt skall lagens rubrik ändras.

Enligt lagförslaget skall 1—22 §§, 36, 43 och 46—51 §§ lagen om fartygsregister upphävas. De paragrafer som föreslås bli upphävda gäller fartygsregistermyndigheterna och förändret av fartygsregistret samt straffpåföljder vid underlåtenhet att uppfylla de förpliktelser som hänförs till fartygs registrering. Nya stadganden till denna del ingår i förslaget till ny fartygsregisterlag.

Enligt lagförslaget skall också sådana gemensamma stadganden i den gällande lagen som berör både fartygs registrering och inteckning i fartyg, ändras dvs. 41 §, 42 § 1 mom., 44 och 45 §§. Nya stadganden som hänförs till fartygs registrering ingår i förslaget till ny fartygsregisterlag.

Till 23 § fogas ett nytt 4 mom., enligt vilket man i fråga om registermyndigheten hänvisar till fartygsregisterlagen. Till paragrafen fogas ytterligare ett nytt 5 mom., enligt vilket stadgandena i lagen också skall tillämpas på fartygsbyggen som införts i fartygsbyggnadsregistret.

Enligt lagförslaget skall den nya fartygsregisterlagens stadganden om ändringssökande tillämpas. I 44 § hänvisas därför till de stadganden om ändringssökande som ingår i 6 kap. i den nya fartygsregisterlagen.

1.3. Lag om ändring av 2 § lagen om handhavandet av sjörättsmål, sjöförklaringar och vissa andra i sjölagen avsedda ärenden samt fartygsregisterärenden i landskapet Åland

2 §. Eftersom 4 § i den föreslagna fartygsregisterlagen stadgar om fartygsregistermyndigheterna, skall 2 § i lagen om handhavandet av sjörättsmål, sjöförklaringar och vissa andra i sjölagen avsedda ärenden samt fartygsregisterärenden i landskapet Åland (894/80) ändras så, att endast en hänvisning till fartygsregisterlagen ingår i paragrafen.

1.4. Lag om upphävande av 45 § 1 mom. 1 punkten beskattningslagen

45 §. Enligt 1 mom. 1 punkten skall magistraterna årligen tillställa skattemyndigheterna en förteckning över anmälningar till fartygsregistret angående äganderätt till fartyg. Eftersom stämpelskatt inte längre betalas på köpesumman vid fartygsköp, kan det inte längre anses behövt att dessa uppgifter tillställs skattemyndigheterna. Det föreslås därför att den ifrågavarande punkten i beskattningslagen upphävs. Om skattemyndigheterna behöver för beskattningen nödvändiga uppgifter ur fartygsregistret, har de rätt att få dem enligt 49 § beskattningslagen.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

Med stöd av 45 § i den föreslagna fartygsregisterlagen kommer man att ge en förordning som innehåller närmare stadganden om förändret av registret och om registrering. Avsikten är att förordningen skall innehålla stadganden bl.a. om tekniska och administrativa frågor i samband med registreringen. Dessa gäller fartygs registernummer, diariet, arkivering av handlingar, givande av utdrag och gravationsbevis samt upprätthållandet av kontakten mellan den finska beskickningen och fartygsregistermyndigheterna.

I förordningen kommer det också att ingå ett bemyndigande för trafikministeriet att utfärda närmare bestämmelser om tekniska och administrativa detaljer. Det kan uppkomma behov av närmare bestämmelser angående registerföringen i och med att fartygsregistret för fastlandets del sammanförs till en myndighet och man dessutom börjar tillämpa en ny fartygsre-

gisterlag. Eftersom både sjöfartsstyrelsen och länsstyrelsen i landskapet Åland i framtiden kommer att verka som registermyndigheter, är det ändamålsenligt att de närmare bestämmelserna om registerföringen utfärdas på ministeriernivå.

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 november 1993.

Magistraterna, som för närvarande verkar som registermyndigheter, avskaffas den 1 december 1993. Den nya lagstiftningen skall således träda i kraft vid sådan tidpunkt, att man innan magistraterna upphävs hinner vidta de åtgärder som är nödvändiga för sammanförandet av fartygsregistret för fastlandets del.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Fartygsregisterlag

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §

Fartygsregistret och registreringspliktiga fartyg

Fartygsregister skall föras över finska fartyg som används i handelssjöfart och som är minst 15 meter långa.

Med fartyg avses i denna lag också pontoner och pontonkonstruktioner samt andra flytande anordningar.

Om fartygs nationalitet stadgas i sjölagen (167/39).

2 §

Frivillig registrering

Finska fartyg som används i handelssjöfart och som är mindre än vad som anges i 1 § kan på ägarens begäran införas i fartygsregistret, om de är minst 10 meter långa.

3 §

Register över fartyg under byggnad

Fartyg som är under byggnad i Finland får på begäran införas i ett register för fartyg under byggnad (*fartygsbyggnadsregistret*), som förs i samband med fartygsregistret, om det färdigbyggda fartyget kommer att uppfylla de förutsättningar för registrering som stadgas i 1 och 2 §§.

Om avsikten är att ett fartyg som är under byggnad skall föras utomlands för att registreras där sedan det har byggts färdigt, får det införas i fartygsbyggnadsregistret oberoende av fartygets kommande nationalitet eller användningsändamål, om det är minst tio meter långt.

Införingen i registret får göras redan innan bygget påbörjats, förutsatt att fartyget kan identifieras på basis av byggnadsnummer och ritningar eller på något annat tillförlitligt sätt.

4 §

Registermyndigheterna och registerområdena

Fartygsregister förs av sjöfartsstyrelsen och länsstyrelsen i landskapet Åland (*registermyndighet*). Registerområdena är landskapet Åland och det övriga Finland. Länsstyrelsen i landskapet Åland för register över de fartyg som har hemort i landskapet Åland.

Fartygsbyggen införs i fartygsbyggnadsregistret för det registerområde som ägaren bestämmer.

Om fartygs hemort stadgas i sjölagen.

5 §

Registrets offentlighet

Fartygsregistret och fartygsbyggnadsregistret samt handlingar som hör till dem är offentliga. Utdrag ur registret ges på begäran.

6 §

Användning av fartyg i handelssjöfart

Fartyg som avses i 1 § får inte användas i handelssjöfart förrän de har införts i fartygsregistret och erhållit nationalitetscertifikat av registermyndigheten.

7 §

Interimsnationalitetsbevis

Om ett fartyg som avses i 6 § har byggts utomlands för beställarens räkning så att fartyget på grund av beställningen skall anses vara finskt, eller om fartyget utomlands har blivit finskt, skall den finska beskickningen, efter att ha blivit förvissad om den nya ägarens lagliga förvärv, ge fartyget ett interimsnationalitetsbevis. Ett sådant bevis får dock inte ges för en längre tid än tre månader.

Av särskilda skäl kan registermyndigheten antingen själv utfärda eller berättiga den finska beskickningen att även i andra fall än de som nämns i 1 mom. för den tid och på de villkor som registermyndigheten i varje enskilt fall bestämmer utfärda ett interimsnationalitetsbevis för ett fartyg som finns utomlands.

Om särskilt vägande skäl kräver det, kan registermyndigheten på de villkor som den bestämmer också utfärda ett interimsnationalitetsbevis för ett fartyg som finns i hemlandet och som borde införas i registret men inte har införts.

Ett interimsnationalitetsbevis medför under dess giltighetstid samma rättigheter som ett nationalitetscertifikat.

8 §

Förhållande till övriga register

Fartyg som har införts i fiskefartygsregistret, skall också införas i fartygsregistret, om de uppfyller förutsättningarna enligt 1 §.

2 kap.

Stadganden om fartygsregistret och fartygsbyggnadsregistret

9 §

Anteckningar som skall införas i fartygsregistret

I fartygsregistret antecknas avgöranden i ärenden som gäller registrering av fartyg och

inskrivning av äganderätten till fartyg (*fartygsregisterärende*).

I fartygsregistret antecknas

1) fartygets registreringstid, registernummer, namn, tidigare namn, hemort, signalbokstäver och fartygets IMO-nummer,

2) fartygets art, dräktighet, mått, byggare, byggnadstid och byggnadsort samt fartygets användningsändamål,

3) ägarens namn, nationalitet och hemort samt storleken av ägarens andel; om ägaren är finsk, antecknas även personbeteckning, handelsregisternummer eller annat samfundssignum, samt

4) om fartyget tillhör ett partrederi, antecknas beträffande huvudredaren de uppgifter som nämns i punkt 3, samt varje ägares andel i fartyget.

I fartygsregistret antecknas även in-teckningar som har fastställts i fartyget samt uppgifter om utmätning, kvarstad eller skingringsförbud som gäller fartyget, ägarens konkurs samt ändringar beträffande dessa uppgifter.

Om sökandens förvärv är förenat med villkor som inskränker hans rätt att överlåta fartyget eller få in-teckning i det, skall detta antecknas i fartygsregistret.

I fartygsregistret får också antecknas andra omständigheter, som påverkar sådana registerärenden som avses i 1 mom.

10 §

Anteckningar som skall införas i fartygsbyggnadsregistret

I fartygsbyggnadsregistret antecknas avgöranden i ärenden som gäller registrering av fartyg som är under byggnad och inskrivning av äganderätten till dessa (*fartygsbyggnadsregisterärende*).

I fartygsbyggnadsregistret antecknas

1) fartygsbyggets registreringstid, registernummer, varvets byggnadsnummer, byggnadsorten och den uppskattade tiden för färdigställandet,

2) fartygets art, dräktighet och mått med den exakthet som tillbudsstående uppgifter medger samt fartygets användningsändamål,

3) ägarens namn, nationalitet och hemort samt storleken av ägarens andel; om ägaren är finsk skall även personbeteckning, handelsregisternummer eller något annat samfundssignum antecknas, samt

4) om fartyget byggs för ett partrederis

räkning antecknas beträffande huvudredaren de uppgifter som nämns i punkt 3, samt varje ägares andel i fartyget.

I fartygsbyggnadsregistret antecknas in-teckningar som fastställts i fartygsbygget samt uppgifter om utmätning, kvarstad eller sking-ringsförbud som gäller fartyget, ägarens kon-kurs samt ändringar beträffande dessa uppgif-ter.

Om sökandens förvärv är förenat med vill-kor som inskränker hans rätt att överlåta fartygsbygget eller få in-teckning i det, skall detta antecknas i fartygsbyggnadsregistret.

I fartygsbyggnadsregistret får också anteck-nas andra omständigheter som påverkar så-dana registerärenden som avses i 1 mom.

11 §

Språket i handlingar som inlämnas till registermyndigheten

Handlingar som inlämnas till registermyn-digheten, dock inte ansökan, får också vara avfattade på engelska.

12 §

Rättande av fel

Vid rättande av ett felaktigt avgörande i ett registerärende eller av en felaktig registerupp-gift iaktas lagen om förvaltningsförfarande (598/82). Vad som nedan stadgas om besluts-fattande i registerärenden har motsvarande tillämpning i fråga om ärenden som gäller rättande av fel. Om rättelseärendet inte avgörs genast, skall det antecknas i registret att det är anhängigt.

13 §

Ersättande av skada

Den som lider skada på grund av ett uppenbart skrivfel eller andra därmed jämför-bara fel eller brister i fartygsregistrets eller fartygsbyggnadsregistrets uppgifter eller i intyg som har utfärdats på basis av dessa har rätt till ersättning av statens medel.

Om den skadelidande utan giltig orsak har underlåtit att vidta de åtgärder som behövs för att få registeruppgifterna rättade eller om han på annat sätt har medverkat till skadan, kan ersättningen nedsättas enligt vad som är skäligt eller beslut fattas om att ersättning inte skall betalas.

Den skadelidandes rätt till ersättning av

någon på basis av avtal eller någon annan grund övergår till staten till den del staten har betalat skadestånd.

Statens talan i ärenden som gäller ersättande av skada förs av statskontoret.

3 kap.

Registrering av fartyg och fartygsbyggen samt inskrivning av äganderätten

14 §

Skyldighet att göra anmälan till fartygsregistret

Fartygets ägare skall anmäla fartyget för registrering och ansöka om inskrivning av sin äganderätt.

Den vars äganderätt inte ännu har blivit slutlig får också anhängiggöra en ansökan om inskrivning av sin äganderätt.

För ett partrederis räkning har också huvud-redaren rätt att ansöka om registrering av fartyg och inskrivning av äganderätten.

15 §

Ansökan om inskrivning av äganderätten

Ansökan om inskrivning av äganderätten till ett fartyg som är infört i fartygsregistret skall göras inom 30 dagar från det äganderätten har övergått. Om äganderättens övergång eller giltighet är förenat med ett avtalsvillkor, börjar tiden löpa från det förvärvet enligt villkoret har blivit slutligt.

16 §

Ändringsanmälan

Om det har skett ändringar i andra omstän-digheter som skall antecknas i registret än en sådan som avses i 15 §, skall ägaren anmäla detta skriftligen till registret inom den tid som stadgas i 15 §.

Har registermyndigheten annars kännedom om ändringen, kan den göra anteckning om det i registret. Den ägare som antecknats i registret skall då höras. Om ändringsanteckningen eller dess rättsverkningar berör någon annan person skall också han höras.

Har fartygets namn ändrats, får fartyget inte användas i handelssjöfart förrän det nya nam-net har anmälts till registermyndigheten.

17 §

Registrering av fartyg som överförts från utlandet

Har ett utländskt fartyg blivit finskt, får det införas i fartygsregistret först när det företes ett av den tidigare registerstatens fartygsregistermyndighet utfärdat intyg över att fartyget har avförts ur det utländska fartygsregistret eller kommer att avföras vid den tidpunkt då det registreras i det finska fartygsregistret, eller att det då görs någon annan anteckning som har motsvarande verkan.

Detsamma gäller ett nybygge som har skaffats från utlandet och som varit infört i en främmande stats fartygsbyggnadsregister.

18 §

Äganderättstvist

Utan hinder av inskrivning av äganderätten kan frågan om äganderätten till ett fartyg och förvärvets giltighet lagligen prövas.

19 §

Registrering vid dubbelöverlåtelse

Har någon överlåtit ett fartyg eller en andel i ett fartyg till flera och har dessa samtidigt sökt om inskrivning av sin äganderätt i fartygsregistret, antecknas i registret den överlåtelse, som har skett först.

4 kap.

Förfarandet vid registrering av fartyg och fartygsbygge samt vid inskrivning av äganderätten

20 §

Registreringsansökan

Ansökan om registrering av fartyg och om inskrivning av äganderätten till fartyg skall göras skriftligen och undertecknas av sökanden eller dennes ombud.

Av ansökan skall framgå

- 1) det fartyg som ansökan om registrering eller inskrivning av äganderätten gäller,
- 2) ägarens namn,
- 3) övriga uppgifter som skall antecknas i registret, om de inte framgår av bilagorna till ansökan, samt
- 4) ägarens, dennes representants eller om-

buds telefonnummer samt den postadress till vilken meddelanden i ärendet kan sändas.

Sökanden skall förete behövlig utredning över lagligheten av sitt förvärv. De handlingar, som förvärvet grundar sig på skall fogas till ansökan i original eller avskrift som har bestyrkts av notarius publicus.

Om den tidigare ägarens förvärv inte har införts i registret, skall över hans äganderätt företes en sådan utredning som skulle behövas för inskrivning av hans förvärv. Utredning över den tidigare ägarens äganderätt behöver dock inte företes om fartyget har sålts på exekutiv auktion.

21 §

Anhängiggörande och behandling av registerärenden

Ansökan blir anhängig då den har anlänt till en behörig registermyndighet. Anteckning om en anhängiggjord ansökan skall utan dröjsmål göras i registret.

Registerärenden skall utan dröjsmål upptas till behandling och avgöras i den ordning de inkommit till registermyndigheten.

22 §

Komplettering av ansökan

Om ansökan är bristfällig och bristen kan avhjälpas, skall sökanden uppmanas att komplettera sin ansökan. Sökanden skall underrättas om på vilket sätt ansökan är bristfällig, vilken dag ansökan senast skall kompletteras och vilka påföljderna är om kompletteringsuppmaningen inte iakttas. Vid behov kan sökanden ges en ny uppmaning om komplettering.

Om sökanden inte senast den dag som avses i 1 mom. kompletterar sin ansökan på behövt sätt, skall ansökan avvisas.

23 §

Hörande

För att utreda omständigheter i anslutning till förvärv av fartyg, kan registermyndigheten kalla en part eller någon annan person att på utsatt tid infinna sig personligen eller genom ombud hos registermyndigheten för att höras.

24 §

Vilandeförklaring

Ansökan skall, om fartyget annars skulle

kunna registreras eller sökandens äganderätt inskrivas, lämnas vilande, om

1) förvärvet av fartyget eller dess giltighet enligt avtal eller någon annan rättshandling är beroende av villkor,

2) den rättshandling som förvärvet av fartyget grundar sig på inte har vunnit laga kraft,

3) någon annan har ansökt om inskrivning av äganderätten i samma fartyg före sökanden och båda har samma fångesman,

4) en tvist om förvärvets giltighet eller bättre rätt till fartyget är anhängig,

5) en anteckning om att fartyget är föremål för utmätning eller någon annan säkringsåtgärd har gjorts innan ansökan blev anhängig, eller

6) sökanden har beviljats kungörelse för inskrivning av äganderätten.

Sökanden skall föreläggas att inom viss tid ge in tilläggsutredning angående omständigheter som nämns i 1 mom. Vad 22 § stadgar om komplettering av ansökan gäller i fråga om ingivande av tilläggsutredning och i fråga om påföljderna av underlåtelse att förete sådan utredning.

Registermyndigheten kan också på eget initiativ ta upp en ansökan till behandling. Ansökan får dock inte avslås förrän sökanden har getts tillfälle att bli hörd.

25 §

Kungörelse

Om sökanden inte har företett fångeshandling enligt 20 § eller en bestyrkt avskrift av den, men gör det sannolikt att fångeshandlingen har förkommit eller förstörts och att förvärvet är lagligt, skall han beviljas kungörelse för inskrivning av äganderätten.

26 §

Förfarandet vid kungörelse

Sökanden skall förete utredning om de omständigheter som ligger till grund för hans ansökan om kungörelse.

Registermyndigheten skall i kungörelsen uppmana den, som anser sig ha bättre rätt till fartyget än ägaren, att inom tre månader från det kungörelsen har publicerats i officiella tidningen väcka talan mot sökanden vid äventyr att sökandens äganderätt kan inskrivas.

Sökanden skall publicera kungörelsen en gång i det första numret av officiella tidningen

i något kvartal och en gång i en tidning med riksomfattande spridning. Kungörelsen skall av registermyndigheten dessutom delges de personer vilkas rätt kan beröras av inskrivningen av äganderätten och vilka myndigheten känner till.

Om talan inte har väckts inom utsatt tid eller om käromålet har förkastats genom ett utslag som vunnit laga kraft, eller om käromålet har avisats, får sökandens äganderätt inskrivas.

27 §

Avslående av ansökan

Ansökan skall avslås, om

1) utredning som avses i 20 § 3 och 4 mom. inte har företetts och kungörelse enligt 25 § inte har begärts,

2) överlåtaren inte hade rätt att överlåta fartyget och en anteckning om denna inskränkning av förfoganderätten hade gjorts i registret före överlåtelsen, eller

3) det finns något annat hinder för registreringen av fartyget eller inskrivningen av äganderätten.

28 §

Avgörande i registerärenden och expedition

Ett registerärende avgörs genom att avgörandet antecknas i fartygsregistret. Om ärendet lämnas vilande eller myndigheten fattar ett därmed jämförbart beslut angående behandlingen av ärendet, skall anteckning om detta göras i registret. Avgörandets innehåll framgår av registret. Anteckningarna skall införas i registret utan dröjsmål.

Om ansökan avslås, ges ett särskilt beslut som skall motiveras. På sökandens begäran ges ett särskilt beslut också då ansökan lämnas vilande eller när ett därmed jämförbart beslut fattas angående ärendets behandling.

Över fartygs registrering ges ett nationalitetscertifikat. Beträffande andra åtgärder får sökanden såsom expedition ett nationalitetscertifikat, något annat intyg eller ett särskilt beslut.

29 §

Förfarandet vid registrering av fartygsbygge och inskrivning av äganderätten

Fartygsbyggets ägare kan ansöka om dess registrering.

Vid registreringen av ett fartygsbygge och

inskrivning av äganderätten till det gäller i tillämpliga delar vad denna lag stadgar om registrering av fartyg och inskrivning av äganderätten till fartyg.

5 kap.

Avförande av fartyg ur fartygsregistret och fartygsbyggnadsregistret

30 §

Förutsättningar för avregistrering ur fartygsregistret

Fartygets ägare skall be om avregistrering av fartyget inom 30 dagar från det

1) fartyget inte längre uppfyller förutsättningarna för registrering enligt 1 och 2 §§,

2) fartygets ägare har fått kännedom om att fartyget har förstörts och att det har förklarats vara odugligt för iståndsättning, eller

3) fartyget har försvunnit och det inte har avhörtts inom den tid som stadgas i 71 § lagen om försäkringsavtal (132/33).

Har fartyget införts i registret med stöd av tillstånd av en myndighet, skall avregistrering begäras omedelbart då tillståndet upphör att gälla.

Har fartyget blivit utländskt, är även fartygets sista finska ägare skyldig att be om avregistrering av fartyget.

31 §

Registermyndighetens rätt att avregistrera fartyg

Om ägaren inte fullgör sin skyldighet enligt 30 §, får registermyndigheten självmant avföra fartyget ur registret på de grunder som nämns i paragrafen. Registermyndigheten skall innan fartyget avregistreras ge den i registret införda ägaren tillfälle att bli hörd.

Den i registret införda ägaren skall utan dröjsmål underrättas om registermyndighetens beslut om avregistrering av fartyget.

32 §

Tilläggsförutsättningar för avregistrering

Är ett fartyg intecknat eller har anteckning gjorts om att det är föremål för utmätning eller någon annan säkringsåtgärd, får det inte avföras ur registret utan skriftligt samtycke av

inteckningshavarna eller den som ansökt om utmätning eller säkringsåtgärd.

Vad som stadgas i 1 mom. gäller dock inte i fråga om överföring av ett fartyg från ett registerområde till ett annat.

Om fartyget tillhör ett partrederi och en andel i fartyget har övergått till en utlänning med sådan verkan att fartyget upphör att vara finskt, får registermyndigheten inte utan de övriga redarnas samtycke avregistrera fartyget förrän inlösningstiden enligt 36 § 3 mom. sjölagen har löpt ut.

33 §

Återställande av nationalitetscertifikat

Då ett fartyg har avförts ur fartygsregistret skall dess sista finska ägare återställa nationalitetscertifikatet till registermyndigheten.

34 §

Avregistrering av fartyg ur fartygsbyggnadsregistret

Den i fartygsbyggnadsregistret införda ägaren skall be om avregistrering av fartyget 60 dagar efter det att byggandet har slutförts.

Om ägaren inte fullgör sin skyldighet enligt 1 mom., får registermyndigheten självmant avföra fartyget ur registret. Vad som stadgas i 31 § skall därvid på motsvarande sätt tillämpas.

35 §

Tilläggsförutsättningar för avregistrering ur fartygsbyggnadsregistret

Om ett i Finland byggt fartyg som är infört i fartygsbyggnadsregistret är intecknat eller det har antecknats att det är utmätt eller föremål för någon säkringsåtgärd, får fartyget inte avföras ur fartygsbyggnadsregistret utan skriftligt samtycke av inteckningshavarna eller den som ansökt om utmätning eller om att säkringsåtgärd vidtas.

Vad som stadgas i 1 mom. gäller inte i fråga om överföring av ett fartyg till det finska fartygsregistret.

Då ett fartyg som är infört i fartygsbyggnadsregistret avförs ur detta register och införs i fartygsregistret enligt denna lag, skall de anteckningar om inteckning, utmätning och andra sådana omständigheter angående farty-

get som har antecknats i fartygsbyggnadsregistret överförs till fartygsregistret och antecknas vid fartyget.

6 kap.

Ändringssökande i registerärenden

36 §

Besvär

I registermyndighetens slutliga beslut angående registrering av fartyg eller inskrivning av äganderätten i fartyg samt i beslut genom vilka ärenden lämnats vilande, får ändring sökas genom besvär hos Helsingfors hovrätt.

37 §

Besvärсанvisning

Har ett registerärende avgjorts på ett annat sätt än sökanden begärt, skall en skriftlig besvärсанvisning bifogas expeditionen. Registermyndigheten ger också på begäran besvärсанvisning.

38 §

Besvärstid

Tiden för anförande av besvär är 30 dagar från det sökanden har fått del av avgörandet. Ändringssökanden skall senast den dag då besvärstiden utgår tillstålla registermyndigheten sin besvärsskrift, vid äventyr att han annars förlorar sin talan. Registermyndigheten skall omedelbart anteckna i registret att besvärsskriften har inlämnats.

39 §

Tillämpning av rättegångsbalken

Vid ändringssökande tillämpas, utöver vad denna lag stadgar, också i tillämpliga delar rättegångsbalken. Missnöje anmäls dock inte.

Registermyndigheten skall tillstålla hovrätten en kopia av akten samt ett utdrag ur registret.

40 §

Ärendets behandling i fullföljdsdomstol

Fullföljdsdomstolen skall behandla registerärenden i brådskande ordning.

41 §

Meddelande om fullföljdsdomstolens avgörande och återförvisning av ärendet

Besvärdomstolen skall utan dröjsmål med-

delat registermyndigheten sitt laga kraft vunna avgörande.

Registermyndigheten skall på eget initiativ uppta till behandling ett ärende som besvärdomstolen har återförvisat.

7 kap.

Särskilda stadganden

42 §

Vite

Registermyndigheten får förena en förpliktelse enligt denna lag med vite och döma ut vite så som viteslagen (1113/90) stadgar.

43 §

Straffstadganden

En fartygsägare som

1) använder ett i 1 § nämnt fartyg i handels-sjöfart innan fartyget har erhållit nationalitetscertifikat eller interimsnationalitetsbevis, eller

2) underlåter att inom stadgad tid lämna in ansökan enligt 15 §, ändringsanmälan enligt 16 § eller begäran i 30 § och 34 § om fartygsavregistrering, eller

3) underlåter att fullgöra sin skyldighet enligt 33 § att återstålla nationalitetscertifikat,

skall, om strängare straff inte stadgas någon annanstans, för *förseelse mot fartygsregisterlagen* dömas till böter.

Den som bryter mot ett förbud eller en förpliktelse som har meddelats eller ålagts med stöd av denna lag och som har förenats med vite kan inte dömas till straff för samma gärning.

44 §

Forum

Åtal för en förseelse som nämns i 43 § skall om förseelsen har skett utomlands eller under fartygets resa, prövas vid domstolen för den ort dit fartyget först anländer eller där fartygets hemort finns. I övrigt gäller vad som stadgas i rättegångsbalken.

45 §

Närmare stadganden

Närmare stadganden om registerföring och om registrering utfärdas genom förordning.

Genom förordning kan stadgas att trafikministeriet meddelar detaljerade föreskrifter om registerföringen.

46 §

Fastställande av formulär

Formuläret för nationalitetscertifikat och interimsnationalitetsbevis samt de blanketter som används vid fartygsregistrering fastställs av trafikministeriet på framställan av registermyndigheten.

8 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsstadganden

47 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1993.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

47 §

Övergångsstadganden

Sjöfartsstyrelsen överför de gällande registeruppgifterna från magistraternas fartygsregister till sitt fartygsregister och fartygsbyggnadsregister. För detta ändamål skall magistraterna tillstålla sjöfartsstyrelsen alla sina fartygsregisterböcker och handlingar som gäller registrerade fartyg och fartygsbyggen.

Länsstyrelsen i landskapet Åland överför motsvarande uppgifter till sina register enligt denna lag.

Nationalitetscertifikat som fartyg har när denna lag träder i kraft skall inom ett år från ikraftträdandet återställas till registermyndigheten, som utan avgift ger fartyget ett nytt nationalitetscerifikat enligt denna lag.

2.

Lag**om ändring av lagen om fartygsregister**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 29 juli 1927 om fartygsregister (211/27) 1—22, 36, 43 och 46—51 §§,

av dessa lagrum 1 § sådan den lyder ändrad genom lagar av den 29 januari 1937, den 28 april 1967 och den 30 maj 1980 (53/37, 172/67 och 400/80), 2 § sådan den lyder i lag av den 30 mars 1962 (278/62), 3 § sådan den lyder ändrad genom lagar av den 22 december 1927 och den 19 december 1980 (344/27 och 896/80), 5 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lagar av den 30 mars 1962 och den 30 maj 1980, 7, 9, 10 och 20 §§ sådana de lyder delvis ändrade genom sistnämnda lag, 11 § sådan den lyder i lag av den 29 april 1988 (394/88), 13 § sådan den lyder i lag av den 9 juni 1939 (171/39), 15 § sådan den lyder i nämnda lag av den 22 december 1927 och 17 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 30 mars 1962,

ändras lagens rubrik samt 41 §, 42 § 1 mom. samt 44 och 45 §§ samt

fogas till 23 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 14 december 1951 (611/51), nya 4 och 5 mom. som följer:

Lag**om inteckning i fartyg**

23 §

Om registermyndigheten stadgas i fartygsregisterlagen (/).

Vad som i denna lag stadgas om registrerade fartyg gäller även i fartygsbyggnadsregistret införda fartygsbyggen.

41 §

Inteckningsärenden skall utan dröjsmål upp-
tas till behandling och avgöras i den ordning de
anmälts för registermyndigheten.

Anmäls ett ärende innan ett annat ärende
angående samma fartyg har slutbehandlats,
skall de behandlas och avgöras som om de
hade anmälts samtidigt.

42 §

I inteckningsärenden förs särskilt för varje

fartyg ett protokoll, i vilket anges dagen för
behandlingen, sökandens namn samt i korthet
vad som skett i ärendet.

44 §

Vid sökande av ändring i registermyndighet-
ens slutliga avgörande i ärenden som gäller
inteckning av fartyg samt i ett avgörande
genom vilket ett ärende har lämnats vilande
tillämpas vad fartygsregisterlagen stadgar om
ändringssökande.

45 §

Utan hinder av inteckning får en tvist om
giltigheten av den intecknade förbindelsen lag-
ligen prövas.

Denna lag träder i kraft den

19 .

3.

Lag

om ändring av 2 § lagen om handhavandet av sjörättsmål, sjöförklaringar och vissa andra i sjölagen avsedda ärenden samt fartygsregisterärenden i landskapet Åland

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 2 § lagen den 19 december 1980 om handhavandet av sjörättsmål, sjöförklaringar och vissa andra i sjölagen avsedda ärenden samt fartygsregisterärenden i landskapet Åland (894/80) som följer:

2 §

Om handhavandet av fartygsregisterärenden i landskapet Åland stadgas i fartygsregisterlagen (/).

Denna lag träder i kraft den

19 .

4.

Lag

om upphävande av 45 § 1 mom. 1 punkten beskattningslagen

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Härmed upphävs 45 § 1 mom. 1 punkten beskattningslagen av den 12 december 1958 (482/58).

2 §

Denna lag träder i kraft den

19 ..

Helsingfors den 26 mars 1993

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Trafikminister *Ole Norrback*

2.

Lag**om ändring av lagen om fartygsregister**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 29 juli 1927 om fartygsregister (211/27) 1—22, 36, 43 och 46—51 §§, av dessa lagrum 1 § sådan den lyder ändrad genom lagar av den 29 januari 1937, den 28 april 1967 och den 30 maj 1980 (53/37, 172/67 och 400/80), 2 § sådan den lyder i lag av den 30 mars 1962 (278/62), 3 § sådan den lyder ändrad genom lagar av den 22 december 1927 och den 19 december 1980 (344/27 och 896/80), 5 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lagar av den 30 mars 1962 och den 30 maj 1980, 7, 9, 10 och 20 §§ sådana de lyder delvis ändrade genom sistnämnda lag, 11 § sådan den lyder i lag av den 29 april 1988 (394/88), 13 § sådan den lyder i lag av den 9 juni 1939 (171/39), 15 § sådan den lyder i nämnda lag av den 22 december 1927 och 17 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 30 mars 1962, ändras lagens rubrik samt 41 §, 42 § 1 mom. samt 44 och 45 §§ samt fogas till 23 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 14 december 1951 (611/51), nya 4 och 5 mom. som följer:

Gällande lydelse

Förslag

Lag**om inteckning i fartyg**

1 §

Över finska fartyg, vilka nyttjas till handels-sjöfart och äga en nettodräktighet av minst nitton registerton, skall föras fartygsregister.

Såsom fartyg anses i denna lag även pontonkranar och flytdockor, oberoende därav, om de ha framdrivningsmaskineri eller icke. Till inskrivning i registret behöver icke anmälas pråm, som användes endast vid förflyttning av varor i lastnings-, lossnings- eller upplagrings syfte på samma hamnområde eller på samma lastningsplats eller mellan kusten och i dess omedelbara närhet befintlig hamn eller lastningsplats.

Med finskt fartyg avses i denna lag fartyg, som jämlikt 1 § sjölagen är finskt.

(upphävs)

1 §

2 §

I registret skall på ägarens begäran införas jämväl i handelssjöfart nyttjat mindre fartyg än vad i 1 § är avsett, försåvitt dess längd är minst tio meter.

(upphävs)

2 §

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Fartygsregistret föres av städernas magistrater [och ordningsrätter], var för sitt registerområde.

(upphävs)

3 §

Registerområdena bestämmas av statsrådet.

Registret samt därtill hörande handlingar äro offentliga och för envar tillgängliga. Utdrag ur registret och avskrifter av därtill hörande handlingar utfärdas mot stadgad avgift.

Angående fartygsregistermyndighet i landskapet Åland är särskilt stadgat.

4 §

Fartyg skall inskrivas i registret för det område, inom vilket dess hemort är belägen.

(upphävs)

4 §

Angående bestämmande av fartygs hemort är stadgat i sjölagen.

5 §

I registret skall antecknas:

(upphävs)

5 §

1. fartygets namn samt, där namnförändring ägt rum, jämväl dess tidigare namn;

2. fartygets art (segelfartyg, ångfartyg, motorfartyg, pråm o.s.v.), byggnadssätt (kravell-, klinkbyggt, däckat, halvdäckat, odäckat), byggnadsmaterial (furu, järn o.s.v.) samt ytterligare i fråga om segelfartyg dess tacklingsart (bark, skonert o.s.v.) och beträffande maskindrivna fartyg) maskinstyrka, uttryckt i indikerade hästkrafter;

3 a) i 1 § avsett fartygs brutto- och nettodräktighet enligt finskt måtbrev samt dess däri upptagna igenkänningsmått, längd, bredd och djup, med angivande tillika av den regel, enligt vilken dräktigheten beräknats, likväl så, att i fall, som i 10 § sägs, innan finskt måtbrev för fartyget utgivits, dess dräktighet och mått upptagas i registret enligt utländskt måtbrev eller enligt intyg av finsk konsul; eller

b) i 2 § avsett fartygs längd enligt intyg, som utfärdats av sjöfartsmyndighet;

4. tid och ort för fartygets byggande samt, då fartyget blivit ombyggt, för dess ombyggande ävensom byggaren, eller i fråga om fartyg, som varit utländskt, när detsamma blivit finskt samt, för såvitt dessa omständigheter äro kända, var och när ett sådant fartyg byggts ävensom dess byggare;

5. fartygets hemort;

6. ägarens eller, om fartyget tillhör flera, envar ägares fullständiga namn, yrke, hemvist och medborgarskap samt storleken av envar

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ägares lott och, om fartyget helt eller delvis äges av samfund, ettbart samfunds firma eller namn och hemort, utredning som utvisar huruvida samfundet är inhemskt eller utländskt, storleken av samfundets ägolott samt ytterligare:

a) om fartyget äges av aktiebolag, andelslag eller förening, envar styrelsemedlems fullständiga namn, yrke, hemvist och medborgarskap;

b) om fartyget äges av öppet bolag eller kommanditbolag, envar ansvarig bolagsmans fullständiga namn, yrke, hemvist och medborgarskap;

c) om fartyget hör till dödsbo, den avlidnes och dödsboets förvaltares fullständiga namn, yrke, hemvist och medborgarskap; samt

d) om fartyget äges av rederi, huvudredarens fullständiga namn, yrke, hemvist och medborgarskap ävensom storleken av envar ägares lott samt envars medborgarskap;

7. det fång, varigenom fartyget eller lott däri av uppgiven ägare åtkommit;

8. det ändamål, vartill fartyget kommer att användas;

9. de signalbokstäver, som fartyget möjligen tilldelats;

10. fartygets anropningssignaler, därest fartyget är försett med anläggningar för telegrafering utan tråd;

11. i fartyget beviljade inteckningar, deras förnyelse och dödande samt ändringarna i deras förmånsrättsordning;

12. tiden, då registrering ägt rum;

13. tiden, då fartyget blivit ur registret avfört, och orsaken därtill; samt

14. övriga uppgifter, vilka enligt denna lag skola till registret anmälas eller däri upptagas.

6 §

Skyldig att anmäla fartyg till registrering är dess ägare, å rederis vägnar huvudredaren eller, där sådan ej blivit utsedd, envar delägare, på dödsbos vägnar den, som boet omhänderhar, samt på bolags, andelslags eller förenings vägnar den eller de personer, vilka på anna grund än prokura äga teckna dess firma eller namn.

Anmälan om fartygs införande i registert skall göras skriftligen samt egenhändigt undertecknas. Underskriften bör, där den ej inför registermyndigheten vidgås, till riktigheten styrkas av notarius publicus, [kronofogde,] länsman eller två trovärdiga personer.

(upphävs)

6 §

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Vad i 1 och 2 mom. är stadgat gälle jämväl, för såvitt ej här nedan annorlunda föreskrives, där beträffande de i registret upptagna omständigheterna skett någon förändring, som bör hos registermyndigheten anmälas, eller där annan anmälan skall hos registermyndigheten göras.

7 §

Skrift, vari fartyg anmäles till registrering, skall innefatta uppgift om de i 5 § 1—8 och 10 punkterna angivna förhållandena.

Skriften skall åtföljas av byggnadsattest, utfärdad av den som byggt fartyget eller av två trovärdiga personer, så ock, då fartyget icke blivit byggt åt den vilken i skriften uppgives som dess ägare, av åtkomsthandlingarna eller annan utredning, utvisande hur fartyget övergått från byggaren till honom. Har utländskt fartyg blivit finskt, skall utredning häröver förebringas samt de åtkomsthandlingar som eventuellt därefter upprättats företes. Ytterligare skall företes tullmyndighets intyg över fartygets förtullning. Byggnadsattesten skall i detta fall bifogas, såframt den kan erhållas. Utomlands upprättad åtkomsthandling skall vara styrkt av finsk konsul eller av vederbörande utländsk myndighet.

Är fartyg, som till registrering anmäles, byggt inom annat registerområde, skall företes aningen intyg av registermyndighet i vederbörande område därom, att fartyget icke under byggnadstiden interimistiskt där inskrivits, eller ock sådan avskrift av fartygets upplägg i registret, som vederbörande registermyndighet utfärdat för i 17 § 4 mom. utryckligen avsett återinförande i registret.

Registermyndigheten kan, där anledning förefinnes, såsom villkor för registrering föreskriva att till bekräftande av i anmälan meddelade uppgifter jämväl annan utredning än den, varom i 2 momentet nämnes, skall förebringas. Är utredningen i något avseende bristfällig, kan registermyndigheten tillstådja, att vederbörande på ed inför domstol eller annorledes styrker anmälan riktighet.

8 §

Sedan fartyg blivit i registret infört, skall registermyndigheten för detsamma utfärda ett med registret likalydande nationalitetscertifikat.

7 §

(upphävs)

8 §

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Certifikat skall på anfordran för behörig myndighet uppvisas.

Ej må å certifikat anteckning göras av fartygets ägare, befälhavare eller annan enskild person.

9 §

Fartyg, vars nettodräktighet är minst nitton registerton, må ej till handelssjöfart nyttjas, innan det blivit registrerat och nationalitetscertifikat för detsamma utfärdats.

Har fartyg, som avses i 1 mom. byggts utomlands eller därstädes blivit finskt, skall det anmälas till registrering senast när fartyget för första gången anlöper finsk hamn. Då man därförinnan önskar använda fartyget för handelssjöfart annorlunda än på väg till finsk hamn, skall det anmälas till registrering så snart det kan ske och senast innan giltighetstiden för det för fartyget utfärdade interimsnationalitetsbeviset gått till ända.

9 §

(upphävs)

10 §

Har i 9 § avsett fartyg som byggts utomlands för beställares räkning så, att fartyget på basen av beställningen bör anses som finskt, eller har det därstädes blivit finskt, skall konsulär myndighet, efter att den blivit förvissad om den nya ägarens laga åtkomst till fartyget, för detta utfärda interimsnationalitetsbevis på sätt därom är särskilt stadgat.

Där särskilda skäl äro, kan registermyndigheten antingen själv utfärda eller bemyndiga finsk konsulär myndighet att också i andra än i 1 momentet omförmälda fall utfärda för fartyg, som befinner sig på utrikesort, interimsnationalitetsbevis för den tid och på de villkor, som registermyndigheten i varje fall bestämmas.

Där synnerligen vägande skäl sådant påkalla, kan registermyndigheten på villkor, som av densamma bestämmas, jämväl utfärda interimsnationalitetsbevis för sådant i hemlandet varande fartyg, som borde inregistreras, men ännu icke blivit i registret antecknat.

Interimsnationalitetsbevis medför, så länge det är gällande, enahanda rättigheter som nationalitetscertifikat.

10 §

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §

Har ett fartyg eller en andel däri övergått till någon annan, skall anmälan därom göras hos registermyndigheten inom 30 dagar efter ombytet av ägare. Härvid skall samtidigt lämnas in åtkomsthandlingen eller på annat sätt klargöras vad ombytet av ägare grundar sig på. Ombyte av ägare till en fartygsandel skall anmälas av den som andelen har övergått till. Anmälan kan dock även göras av huvudredaren eller den som har överlåtit sin andel.

(upphävs)

11 §

12 §

Där beträffande i registret angivna förhållanden skett annan förändring än sådan, om vilken i 11 eller 20 § är nämnt, skall därom inom fjorton dagar efter det förändringen skett eller blev den anmälningsskyldiga kunnig hos registermyndigheten anmälas och förändringen på tillförlitligt sätt styrkas.

(upphävs)

12 §

13 §

Nytt nationalitetscertifikat må för fartyg utfärdas:

därest någon förändring inträffat i de förhållanden, vilka jämlikt 5 § 1—3 punkterna böra i registret upptagas;

sedan finskt mätbrev utfärdats för fartyg, vars dräktighet och mått i registret upptagits enligt utländskt mätbrev eller intyg av finsk konsul;

då det tidigare certifikatet saknar utrymme till ytterligare anteckning; samt

även annars, då anhållan därom hos registermyndigheten göres.

Innan nytt certifikat utfärdas, bör det tidigare certifikatet återställas. Uppgives certifikatet hava gått förlorat eller kan detsamma av annan orsak icke företes, pröve registermyndigheten, huruvida och på vilka villkor nytt certifikat kan utfärdas.

13 §

14 §

Har förändring timat i andra i registret antecknade förhållanden än sådana, om vilka i 5 § 1—3 punkterna nämnes, göre registermyndigheten, ifall förändringen rör sådant förhållande, varom uppgift ingår i nationalitetscertifikatet, därom anteckning å certifikatet, vilket såvitt möjligt vid förändringens anmälande bör för registermyndigheten uppvisas.

(upphävs)

14 §

Befinner sig fartyget utomlands, vare registermyndigheten likväl pliktig att utfärda särskilt

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

intyg om förändringen att bifogas certifikatet, och bör fartygets ägare omedelbart insända detsamma till finsk konsul, som är skyldig att vidfästa intyget certifikatet och, när detta skett, därom ofördröjligen underrätta registermyndigheten. Så snart fartyget ankommit till hemlandet, skall certifikatet uppvisas för registermyndigheten i det syfte, som i 1 mom. är sagt.

15 §

Det namn, varunder fartyg blivit i registret infört, må icke utan sjöfartsstyrelsens begivande förändras: ej heller må nytt namn å fartyget anbringas innan förändringen införts i registret och nytt nationalitetscertifikat utfärdats.

Jämte det nya namnet skall jämväl fartygets förra benämning upptagas såväl i registret som certifikatet.

(upphävs)

15 §

16 §

Förändras fartygets hemort, må ny hemortsbeteckning icke å fartyget anbringas, innan förändringen införts i registret och nationalitetscertifikatet.

Är den nya hemorten belägen inom annat registerområde, skall certifikatet med anmälan härom återställas till registermyndigheten, som äger avföra fartyget ur registret samt anmäla detsamma för registermyndigheten i det andra området i och för registrering.

(upphävs)

16 §

17 §

I landet under byggnad varande finskt fartyg, avsett att nyttjas till handelssjöfart, vars byggnadsarbete framskridit så långt, att fartyget på betryggande sätt kan identifieras och dess längd konstateras komma att utgöra mins tio meter, skall på ägarens begäran interimistiskt införas i registret för vinnande av inteckning.

Ansökan om sådan registrering bör ske hos registermyndigheten i det område, där fartyget är under byggnad, och skall därvid i tillämpliga delar iakttagas vad i 6 och 7 §§ är stadgat.

I registret antecknas fartygets namn, där sådant åt fartyget redan givits, dess art, byggnadssätt, byggnadsmaterial, tacklingsart, huvudmått, var och när fartyget bygges samt beträffande fartygets ägare de uppgifter om vilka i 5 § 6 punkten är nämnt, så ock tiden, när registrering ägt rum.

För fartyg, som införts i registret i det syfte uti denna paragraf sägs, utfärdas icke nationali-

(upphävs)

17 §

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

tetscertifikat; ej heller får fartyget efter det detsamma blivit färdigt till sjöfart nyttjas, förrän det ånyo införts i registret samt certifikat för fartyget utfärdats. Under byggnadstiden fastställd inteckning bör, då fartyget ånyo inregistreras, överföras till det registerblad, som för fartyget upplägges.

18 §

Tages fartyg, som införts i registret, eller lott däri i mät eller ägarens bo upplåtes till konkurs, skall därom, så ock om dagen, då utmätningen ägt rum eller konkursen vidtagit, anteckning göras i registret.

Utmätningssförrättaren eller konkursdomstolen åligger att ofördröjligen till registermyndigheten insända de uppgifter, som erfordras för de i 1 mom. omnämnda anteckningarna.

Visas för registermyndigheten, att utmätningen eller konkursen återgått, förfallit eller annars upphört, skall även därom antecknas i registret.

(upphävs)

18 §

19 §

Företes hos registermyndigheten utredning därom, att åtkomst till registrerat fartyg eller lott däri klandras vid domstol, skall därom göras anteckning i registret.

Sedan dom, som givits i anledning av klandret, vunnit laga kraft, skall på anhållan av den, som saken angår, i registret antecknas, vilken utgång målet fått. Visas det, att målet förfallit, skall jämväl därom anteckning göras.

(upphävs)

19 §

20 §

Har fartyg, som i registret infört, sjunkit, försvunnit, förolyckats eller förklarats icke värt att iståndsättas, skall fartyget, där det icke är med inteckning besvärat, ur registret avföras. Sådan händelse skall av fartygets ägare hos registermyndigheten anmälas och tillförlitligen styrkas inom trettio dagar efter det kunskap därom erhållits eller, där underrättelse om fartyget uteblivit, från utgången av den tid, som [224 § i sjölagen] för särskilda fall stadgar. Är fartyget intecknat, skall i registret endast anteckning göras om händelsen och med fartygets avförande ur registret anstå, tills inteckningen förlorat sin kraft.

Har registermyndigheten annorledes än av fartygets ägare erhållit tillförlitlig underrättelse om i 1 mom. omnämld händelse, gälle om

(upphävs)

20 §

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

fartygets avförande ur registret vad i sagda moment är stadgat: och bör fartygets ägare underrättas om avförandet.

Har registrerat fartyg blivit utländskt, skall jämväl iakttagas vad i 1 och 2 mom. är stadgat. Fartyg, som blivit utländskt, får kvarstå i registret under en tid av sex månader samt även därefter, om det visas att fartyget inom sagda tid ånyo blivit finskt.

Då fartyg blivit utländskt, skall den förre ägaren anmäla detta till registermyndigheten.

21 §

Innan fartyget avföres ur registret, skall för detsamma utfärdat nationalitetscertifikat till registermyndigheten återställas. Har certifikat förkommit eller kan detsamma av annan orsak icke återfås, må registermyndigheten pröva, huruvida och vilken utredning härom bör framställas innan fartyget ur registret avföres.

(upphävs)

21 §

22 §

Ägare av registrerat fartyg åligger att årligen inom januari månad till registermyndigheten anmäla, huruvida fartyget fortfarande finnes i behåll samt huruvida beträffande de i registret angivna förhållandena under det föregående året timat någon förändring, varom anmälan icke blivit gjord.

Har dylik anmälan om något fartyg under fem på varandra följande år underlåtit, äge registermyndigheten avföra fartyget från registret med iakttagande av vad i 1 och 2 mom. 20 § stadgas.

I 1 momentet omfördäld anmälan kan på avsändarens ansvar tillställas registermyndigheten i frankerat brev med posten.

(upphävs)

22 §

23 §

Om registermyndigheten stadgas i fartygsregisterlagen.

Vad som i denna lag stadgas om registrerat fartyg gäller även i fartygsbyggnadsregistret införda fartygsbyggen.

Gällande lydelse

36 §

Då inteckning beviljats, förnyats eller dödats eller dess förmånsrättsordning ändrats, må registermyndigheten därom göra anteckning jämväl i nationalitetscertifikatet, som för sådant ändamål skall för registermyndigheten uppvisas. Befinner sig fartyget utomlands, vare registermyndigheten likväl pliktig att om åtgärden utfärda särskilt intyg; och gälla om dess biläggande till certifikatet samt om åtgärdens antecknande i detsamma i tillämpliga delar vad i 14 § är stadgat.

41 §

Registrerings- och inteckningsärenden skola utan dröjsmål upptagas till behandling och avgöras i den ordning, vari de anmälts för registermyndigheten, och bör varje ärende slutföras den dag detsamma till handläggning förekommer.

Anmäles ärende, innan annat samma fartyg rörande ärende hunnit slutföras, skola de behandlas och avgöras såsom hade de samtidigt inkommit.

Har någon överlåtit fartyg eller fartygslott till flere, och söka de samtidigt registrering av sitt fång, må den överlåtelse, som tidigare skedde, först inskrivas.

42 §

I registrerings- och inteckningsärenden föres, särskilt för varje fartyg protokoll, upptagande dagen, då ärendet handlägges, sökandens namn samt i korthet vad i ärendet förelupit.

Protokollsutdrag må ej till sökanden utfärdas, därest han icke sådant begärt.

43 §

Registermyndighet åligger att månatligen till sjöfartsstyrelsen insända avskrift av vad under föregående månad blivit i dess register infört.

44 §

Ändring i registermyndighets åtgärd eller utslag sökes medelst besvär hos hovrätt.

Missnöje skall hos registermyndigheten anmälas inom åtta dagar och besvärsskriften till samma myndighet inlämnas inom trettio dagar efter utslaget avkunnande eller åtgärdens verkställande, vid äventyr att besvären eljest icke till prövning upptagas. Besvärsskriften samt

Föreslagen lydelse

36 §

(upphävs)

41 §

Inteckningsärenden skall utan dröjsmål upptas till behandling och avgöras i den ordning de anmälts för registermyndigheten.

Anmäls ett ärende innan ett annat ärende angående samma fartyg har slutbehandlats, skall de behandlas och avgöras som om de hade anmälts samtidigt.

42 §

I inteckningsärenden förs särskilt för varje fartyg protokoll, i vilket anges dagen för behandlingen, sökandens namn samt i korthet vad som skett i ärendet.

43 §

(upphävs)

44 §

Vid sökande av ändring i registermyndighetens slutliga avgörande i ärenden som gäller inteckning av fartyg samt i avgöranden genom vilket ett ärende har lämnats vilande tillämpas vad 6 kap. fartygsregisterlagen stadgar om ändrings-sökande.

Gällande lydelse

det i ärendet förda protokollet och övriga till ärendet hörande handlingar skola av registermyndigheten jämte eget utlåtande omedelbart till hovrätten översändas.

Ändring i hovrätts utslag sökes hos högsta domstolen medelst besvärsskrift, vilken jämte det beslut, varöver besvär anförts, inom trettio dagar efter det utslaget gavs skall till hovrätten ingivas. Hovrätten äger sedan insända besvärsskriften jämte till ärendet hörande handlingar till högsta domstolen.

Av sitt utslag skall hovrätten, sedan utslaget vunnit laga kraft, så ock högsta domstolen, där saken dragits under dess prövning, så snart sig göra låter insända en avskrift till registermyndigheten med återställande av handlingarna i ärendet.

I denna paragraf omnämnda ärenden böra i hovrätten och i högsta domstolen handläggas såsom brådskande.

Angående anmält missnöje, dess fullföljande samt i anledning av besvären meddelat utslag, sedan detta vunnit laga kraft, skall anteckning i registret göras. Anteckning, som sålunda gjorts i ärende rörande åtkomst eller inteckning av fartyg, skall anses äga samma vitsord, som densamma omedelbart hade av registermyndigheten verkställt på grund av hos densamma gjord anmälan eller ansökan.

45 §

Klandras åtkomst till fartyg eller däri, vare skedd registrering icke hinder för prövning av fångets giltighet.

Utan hinder av vunnen inteckning må ock tvist om intecknad förbindelses giltighet lagligen prövas.

46 §

Nyttjas fartyg till handelssjöfart, innan för detsamma utfärdats nationalitetscertifikat eller interimsnationalitetsbevis, straffes befälhavaren och, om detta skett med ägarens begivande, jämväl denna med [minst tio dags]böter.

Ej må tullmyndighet utklara fartyg, som saknar skeppshandlingar.

47 §

Var, som nyttjar för annat fartyg utfärdat eller ogiltigt nationalitetscertifikat eller interimsnationalitetsbevis eller ock överlåter nationalitetscertifikat eller interimsnationalitetsbe-

Föreslagen lydelse

45 §

Utan hinder av fastställd inteckning får en tvist om giltigheten av den intecknade förbindelsen lagligen prövas.

46 §

(upphävs)

47 §

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

vis till begagnande å annat fartyg än det, för vilket detsamma är avsett, dömes, där ej strängare straff å gärning är i strafflagen utsatt, till [minst tjugu dags]böter.

48 §

Var, som till registermyndigheten mot bättre vetande avger oriktig anmälan, dömes, där ej strängare straff å gärning är i strafflagen utsatt, till [minst trettio dags]böter.

(upphävs)

48 §

49 §

Var, som underlåter att hos registermyndigheten göra anmälan, som borde göras inom utsatt tid, eller gör sig skyldig till annan överträdelse av stadgandena i 1 kapitlet av denna lag, dömes, där ej annorstädes strängare straff är för förseelsen utsatt, till [högst femtio dags] böter.

(upphävs)

49 §

50 §

Där någon underlåtit att till registermyndigheten göra föreskriven anmälan eller eljest icke fullgjort vad honom enligt denna lag åligger, kan registermyndigheten vid vite tillhålla honom att fullgöra sin skyldighet.

(upphävs)

50 §

51 §

Överträdelse av stadgandena i denna lag åtalas, där överträdelsen ägt rum under resa, å den ort i hemlandet, dit den skyldige först anländer eller där fartyget är hemmahörande.

(upphävs)

51 §

Denna lag träder i kraft den
19

3.

Lag

om ändring av 2 § lagen om handhavandet av sjörättsmål, sjöförklaringar och vissa andra i sjölagen avsedda ärenden samt fartygsregisterärenden i landskapet Åland

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 2 § lagen den 19 december 1980 om handhavandet av sjörättsmål, sjöförklaringar och vissa andra i sjölagen avsedda ärenden samt fartygsregisterärenden i landskapet Åland (894/80) som följer:

Gällande lydelse

2 §

Fartygsregistret förs i landskapet Åland av länsstyrelsen i landskapet Åland. Ålands fartygsregisterområde bestäms av statsrådet på sätt därom är särskilt stadgat.

Föreslagen lydelse

2 §

Om handhavandet av fartygsregisterärenden i landskapet Åland stadgas i fartygsregisterlagen (/).

Denna lag träder i kraft den
19 .

